

การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร



นางสาว นิลุบล ใจอ่อนนุ่ม

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์พัฒนาการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์

คณะศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2543

ISBN 974-13-1085-4

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

POLITICAL INFORMATION EXPOSURE AND PARTICIPATION IN POLITICAL ACTIVITIES OF PEOPLE
IN BANGKOK

Miss Nilubol Chai-onnom



สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Development Communication

Department of Public Relations

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2000

ISBN 974-13-1085-4

นิลบล ใจอ่อนนุ่ม : การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร. (POLITICAL INFORMATION EXPOSURE AND PARTICIPATION IN POLITICAL ACTIVITIES OF PEOPLE IN BANGKOK) อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ พัทธนี เสงี่ยมจรยา, 185 หน้า ISBN : 974-13-1085-4

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเปิดรับข่าวสารทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมืองและความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งแบบใหม่ โดยทำการสำรวจจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 420 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย T-test One-way ANOVA และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ซึ่งประมวลผลโดยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS

ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชนและสื่อบุคคลในระดับปานกลาง โดยระดับการเปิดรับแตกต่างกันตามอายุ ระดับการศึกษา รายได้และอาชีพ ส่วนการมีส่วนร่วมทางการเมืองในภาพรวมนั้นกลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในระดับต่ำ โดยระดับการมีส่วนร่วมแตกต่างกันตามระดับการศึกษา และในส่วนของระดับความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งแบบใหม่ของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับปานกลาง โดยแตกต่างกันตามอายุ ระดับการศึกษา รายได้และอาชีพ นอกจากนี้การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองและความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งแบบใหม่ ในขณะที่ความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งแบบใหม่นั้นไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา.....	นิเทศศาสตร์พัฒนาการ.....	ลายมือชื่อนิสิต.....
สาขาวิชา.....	การประชาสัมพันธ์.....	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ปีการศึกษา.....	2543.....	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

428 52361 28 : MAJOR DEVELOPMENT COMMUNICATION

KEY WORD: POLITICAL MEDIA EXPOSURE / POLITICAL PARTICIPATION / UNDERSTANDING IN ELECTION / MASS MEDIA / PERSONAL MEDIA

NILUBOL CHAI-ONNOM : POLITICAL INFORMATION EXPOSURE AND PARTICIPATION IN POLITICAL ACTIVITIES OF PEOPLE IN BANGKOK. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. PATCHANEE CHEYJUNYA, 185 pp. ISBN 974-13-1085-4.

The main purpose of this research were to study the correlations of political information exposure, understanding of new method of election and people participation in political activities Questionnaires were used to collect data from a total of 420 samples. Frequency distribution, percentage, mean, t-test, One-way ANOVA and Pearson's product moment correlation coefficient were employed for the analysis of data. SPSS program was used for data processing.

The results of the study were that exposure to political information from mass media and personal media found to be at the moderate level. Age,educational attainment,income and occupation were variables affecting the exposure. The politcal participation was found to be low, educational attainment was found to be significantly variable affecting samples' level of political participation. The understanding of the new election method was found to be at the moderate level which significantly variables affecting samples' level were age,educational attainment,income and occupation. Political media exposure was related to political participation and understanding of new method of election.However the understanding of new method of election was not related to political participation.

Department..... **Public Relations**
 Field of study..... **Development Communication**
 Academic year..... **2000**

Student's signature.....
 Advisor's signature.....
 Co-advisor's signature..... -

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ ด้วยความกรุณาจากรองศาสตราจารย์พัชนี เสงยจรรยา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่คอยตรวจแก้ไขตลอดจนให้คำแนะนำและคำปรึกษา ต่างๆ ด้วยดีมาตลอด ขอขอบพระคุณมา ณ ที่นี้ และขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ธนวิ บุญลือ ซึ่งกรุณาเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ อีกทั้งให้คำแนะนำต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ และขอขอบพระคุณ ดร.วิเชียร เกตุสิงห์ ซึ่งกรุณาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ตลอดจนให้ คำปรึกษาในการวิจัยและสถิติที่ใช้ในการวิจัยเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณคุณน้าทุกคน ที่ช่วยเหลือในทุกๆ ด้านที่จะให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ อีกทั้งพ่อ แม่ และบรรดาพี่ๆ น้องๆ ทั้งหลาย ขาดไม่ได้เลยคือทั้งเพื่อนๆ และเพื่อน ร่วมงาน ที่คอยเป็นธุระให้มาโดยตลอด น่าใจจากเพื่อนเช่นนี้ไม่มีวันลืม รวมถึงรุ่นพี่ Dev Com. ที่ สถาบันพระปกเกล้าที่ให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์อย่างมาก

ขอขอบคุณทุกคนที่ได้ให้ความหวังและกำลังใจมาตลอดโดยเฉพาะคุณน้าที่ ขณะนี้ประจำการอยู่ที่ปักกิ่ง ได้คอยช่วยเหลือด้านทุนการศึกษาและเครื่องมือเครื่องใช้อื่นๆ มากมาย อีกทั้งยังส่งความห่วงใยและกำลังใจเสมอมา ไม่เคยขาดหาย ขอขอบคุณจริงๆ

นิลุบล ใจอ่อนนุ่ม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ณ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ปัญหำนำการวิจัย.....	4
สมมุติฐานการวิจัย.....	5
ขอบเขตการวิจัย.....	5
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวคิดและทฤษฎีการสื่อสารและการเปิดรับข่าวสาร.....	8
แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง.....	32
แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะประชากรของผู้รับสาร.....	36
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	42
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	47
ประชากร.....	47
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	47
ตัวแปรในการวิจัย.....	48
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	50

สารบัญ (ต่อ)

๗

เกณฑ์การให้คะแนน.....	50
การทดสอบความเที่ยงตรงและความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ.....	52
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	54
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	55
วิเคราะห์ข้อมูล.....	55
ผลการเปรียบเทียบ.....	82
บทที่ 5 สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	145
สรุปผลการวิจัย.....	147
อภิปรายผลการวิจัย.....	157
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	166
ข้อเสนอแนะในการวิจัย.....	167
รายการอ้างอิง.....	168
ภาคผนวก.....	172
ประวัติผู้เขียน.....	185

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ	55
ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ.....	56
ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา.....	56
ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับรายได้.....	57
ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพ.....	58
ตารางที่ 6 ร้อยละและค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการเปิดรับข่าวสาร.....	59
ทางการเมืองของสื่อต่างๆ	
ตารางที่ 7 ร้อยละและค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการเปิดรับข่าวสาร.....	60
ของระดับการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อวิทยุ	
ตารางที่ 8 ร้อยละและค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการเปิดรับข่าวสาร.....	61
ของระดับการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อโทรทัศน์	
ตารางที่ 9 ร้อยละและค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการเปิดรับข่าวสาร.....	63
ของระดับการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากหนังสือพิมพ์รายวัน	
ตารางที่ 10 ร้อยละและค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการเปิดรับข่าวสาร.....	64
ของระดับการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์	
ตารางที่ 11 ร้อยละและค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการเปิดรับข่าวสาร.....	65
ของระดับการเปิดรับข่าวสารหรือพูดคุยประเด็นทางการเมืองกับบุคคลในครอบครัว	
ตารางที่ 12 ร้อยละและค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการเปิดรับข่าวสาร.....	66
ของระดับการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากเพื่อน/เพื่อนร่วมงาน	
ตารางที่ 13 ร้อยละและค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการเปิดรับข่าวสาร.....	67
ของระดับการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากหัวหน้างาน / อาจารย์	
ตารางที่ 14 ร้อยละและค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการเปิดรับข่าวสาร.....	68
ของระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อสิ่งพิมพ์ ป้ายประกาศ/ป้ายผ้า และขบวนรถแห่/รถกระจายเสียง	

ตาราง	หน้า
ตารางที่ 15	69
<p>ร้อยละและค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการเปิดรับจากสื่อ..... ที่ใช้รณรงค์ เชิญชวนให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งของระดับการเปิดรับจากเอกสารสิ่งพิมพ์ ไปสเตอร์วิทยุ โทรทัศน์ โรงภาพยนตร์ ป้ายผ้า Bill Board และเสื้อยืด</p>	
ตารางที่ 16	72
<p>ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสื่อที่ให้ความเชื่อถือ 3 อันดับแรก..... ในกรณีที่ชาวสารทางการเมืองที่ได้รับจากสื่อต่างๆไม่สอดคล้องกัน</p>	
ตารางที่ 17	73
<p>จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความเข้าใจวิธีการเลือกตั้ง.....</p>	
ตารางที่ 18	74
<p>ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับความเข้าใจวิธีการเลือกตั้ง.....</p>	
ตารางที่ 19	75
<p>ร้อยละและค่าเฉลี่ยของระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง.....</p>	
ตารางที่ 20	76
<p>ร้อยละและค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการมีส่วนร่วม..... ทางการเมือง</p>	
ตารางที่ 21	76
<p>ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการไปใช้สิทธิเลือกตั้งประเภทต่างๆ..... สำหรับครั้งล่าสุด</p>	
ตารางที่ 22	77
<p>จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเหตุผลที่ไม่ไปใช้สิทธิ..... เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในวันที่ 6 มกราคม 2544</p>	
ตารางที่ 23	78
<p>จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเหตุผลที่ไม่ไปใช้สิทธิ..... เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในวันที่ 6 มกราคม 2544</p>	
ตารางที่ 24	79
<p>จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการพิจารณา..... การตัดสินใจเลือกผู้สมัครแบบแบ่งเขตของผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิก สภาผู้แทนราษฎรในวันที่ 6 มกราคม 2544</p>	
ตารางที่ 25	79
<p>จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการพิจารณา..... การตัดสินใจเลือกผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อของผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในวันที่ 6 มกราคม 2544</p>	
ตารางที่ 26	80
<p>จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเหตุผล..... ในการตัดสินใจเลือกผู้สมัคร ส.ส. ของผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิก สภาผู้แทนราษฎรในวันที่ 6 มกราคม 2544</p>	

ตาราง	หน้า
ตารางที่ 27 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการเลือกผู้สมัคร.....	81
<p style="padding-left: 40px;">ส.ส.แบบแบ่งเขตและแบบบัญชีรายชื่อของผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในวันที่ 6 มกราคม 2544</p>	
ตารางที่ 28 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามคำตอบ.....	81
<p style="padding-left: 40px;">การจะไปใช้สิทธิหรือไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งอื่นๆ ในครั้งต่อไป</p>	
ตารางที่ 29 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างการเปิดรับ.....	82
<p style="padding-left: 40px;">ข่าวสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง</p>	
ตารางที่ 30 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างการเปิดรับ.....	84
<p style="padding-left: 40px;">ข่าวสารทางการเมืองกับความเข้าใจวิธีการเลือกตั้ง</p>	
ตารางที่ 31 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างความเข้าใจ.....	85
<p style="padding-left: 40px;">วิธีการเลือกตั้งกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง</p>	
ตารางที่ 32 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของการเปิดรับข่าวสาร.....	86
<p style="padding-left: 40px;">ทางการเมืองจำแนกตามเพศ</p>	
ตารางที่ 33 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง.....	88
<p style="padding-left: 40px;">ของค่าเฉลี่ยระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากวิทยุ ระหว่างกลุ่มที่มีอายุต่างกัน</p>	
ตารางที่ 34 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง.....	88
<p style="padding-left: 40px;">ของค่าเฉลี่ยระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากโทรทัศน์ ระหว่างกลุ่มที่มีอายุต่างกัน</p>	
ตารางที่ 35 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง.....	89
<p style="padding-left: 40px;">ของค่าเฉลี่ยระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากหนังสือพิมพ์รายวัน ระหว่างกลุ่มที่มีอายุต่างกัน</p>	
ตารางที่ 36 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง.....	90
<p style="padding-left: 40px;">ของค่าเฉลี่ยระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ ระหว่างกลุ่มที่มีอายุต่างกัน</p>	

ตาราง	หน้า
ตารางที่ 37 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง..... ของค่าเฉลี่ยระดับการเปิดรับข่าวสารหรือพูดคุยประเด็นทางการเมือง กับบุคคลในครอบครัวระหว่างกลุ่มที่มีอายุต่างกัน	90
ตารางที่ 38 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง..... ของค่าเฉลี่ยระดับการเปิดรับข่าวสารหรือพูดคุยประเด็นทางการเมืองกับเพื่อน ระหว่างกลุ่มที่มีอายุต่างกัน	91
ตารางที่ 39 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง..... ของค่าเฉลี่ยระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากเอกสารสิ่งพิมพ์ ระหว่างกลุ่มที่มีอายุต่างกัน	91
ตารางที่ 40 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง..... ของค่าเฉลี่ยระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากป้ายประกาศ ระหว่างกลุ่มที่มีอายุต่างกัน	92
ตารางที่ 41 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง..... ของค่าเฉลี่ยระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากขบวนแห่ / รถกระจายเสียงระหว่างกลุ่มที่มีอายุต่างกัน	92
ตารางที่ 42 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง..... ของค่าเฉลี่ยระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากเอกสารสิ่งพิมพ์เชิญชวน ไปใช้สิทธิระหว่างกลุ่มที่มีอายุต่างกัน	93
ตารางที่ 43 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง..... ของค่าเฉลี่ยระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากโปสเตอร์เชิญชวน ไปใช้สิทธิระหว่างกลุ่มที่มีอายุต่างกัน	93
ตารางที่ 44 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง..... ของค่าเฉลี่ยระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากวิทยุเชิญชวน ไปใช้สิทธิระหว่างกลุ่มที่มีอายุต่างกัน	94

ตาราง	หน้า
ตารางที่ 45 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง..... ของค่าเฉลี่ยระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากโทรทัศน์เชิญชวน ไปใช้สิทธิระหว่างกลุ่มที่มีอายุต่างกัน	94
ตารางที่ 46 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง..... ของค่าเฉลี่ยระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากโฆษณาเชิญชวน ไปใช้สิทธิในโรงพยาบาลนตริระหว่างกลุ่มที่มีอายุต่างกัน	95
ตารางที่ 47 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง..... ของค่าเฉลี่ยระดับ การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากป้ายผ้า ระหว่างกลุ่มที่มีอายุต่างกัน	95
ตารางที่ 48 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง..... ของค่าเฉลี่ยระดับ การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากวิทยุ ระหว่างกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่างกัน	96
ตารางที่ 49 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง..... ของค่าเฉลี่ยระดับ การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากโทรทัศน์ ระหว่างกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่างกัน	96
ตารางที่ 50 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง..... ของค่าเฉลี่ยระดับ การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากหนังสือพิมพ์รายวัน ระหว่างกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่างกัน	97
ตารางที่ 51 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง..... ของค่าเฉลี่ยระดับ การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ ระหว่างกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่างกัน	98
ตารางที่ 52 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง..... ของค่าเฉลี่ยระดับ การเปิดรับข่าวสารหรือการพูดคุยประเด็นทางการเมือง กับบุคคลในครอบครัวระหว่างกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่างกัน	98

ตาราง	หน้า
ตารางที่ 53 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง.....	99
ของค่าเฉลี่ยระดับ การเปิดรับข่าวสารหรือการพูดคุยประเด็นทางการเมืองกับเพื่อน ในระหว่างกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่างกัน	
ตารางที่ 54 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง.....	100
ของค่าเฉลี่ยระดับ การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากเอกสารสิ่งพิมพ์ ระหว่างกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่างกัน	
ตารางที่ 55 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง.....	100
ของค่าเฉลี่ยระดับ การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากป้ายประกาศ ระหว่างกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่างกัน	
ตารางที่ 56 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง.....	101
ของค่าเฉลี่ยระดับ การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากขบวนแห่ / รถกระจายเสียงระหว่างกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่างกัน	
ตารางที่ 57 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง.....	102
ของค่าเฉลี่ยระดับ การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากเอกสารสิ่งพิมพ์เชิญชวน ไปใช้สิทธิระหว่างกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่างกัน	
ตารางที่ 58 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง.....	103
ของค่าเฉลี่ยระดับ การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากโปสเตอร์เชิญชวน ไปใช้สิทธิระหว่างกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่างกัน	
ตารางที่ 59 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง.....	104
ของค่าเฉลี่ยระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากวิทยุเชิญชวน ไปใช้สิทธิระหว่างกลุ่มที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน	
ตารางที่ 60 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง.....	105
ของค่าเฉลี่ยระดับ การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากโทรทัศน์เชิญชวน ไปใช้สิทธิระหว่างกลุ่มที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน	

ตาราง	หน้า
ตารางที่ 61 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง.....	105
ของค่าเฉลี่ยระดับ การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากการเชิญชวน	
ไปใช้สิทธิที่โรงพยาบาลนรระหว่างกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่างกัน	
ตารางที่ 62 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง.....	106
ของค่าเฉลี่ยระดับ การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากป้ายเชิญชวน	
ไปใช้สิทธิระหว่างกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่างกัน	
ตารางที่ 63 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง.....	107
ของค่าเฉลี่ยระดับ การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากวิทยุ	
ระหว่างกลุ่มที่มีระดับรายได้ต่างกัน	
ตารางที่ 64 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง.....	108
ของค่าเฉลี่ยระดับ การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากโทรทัศน์	
ระหว่างกลุ่มที่มีระดับรายได้ต่างกัน	
ตารางที่ 65 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง.....	109
ของค่าเฉลี่ยระดับ การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากหนังสือพิมพ์รายวัน	
ระหว่างกลุ่มที่มีระดับรายได้ต่างกัน	
ตารางที่ 66 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง.....	110
ของค่าเฉลี่ยระดับ การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์	
ระหว่างกลุ่มที่มีระดับรายได้ต่างกัน	
ตารางที่ 67 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง.....	111
ของค่าเฉลี่ยระดับ การเปิดรับข่าวสารหรือพูดคุยประเด็นทางการเมืองกับบุคคล	
ในครอบครัว ระหว่างกลุ่มที่มีระดับรายได้ ต่างกัน	
ตารางที่ 68 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง.....	112
ของค่าเฉลี่ยระดับ การเปิดรับข่าวสารหรือพูดคุยประเด็นทางการเมืองกับเพื่อน	
ระหว่างกลุ่มที่มีระดับรายได้ต่างกัน	

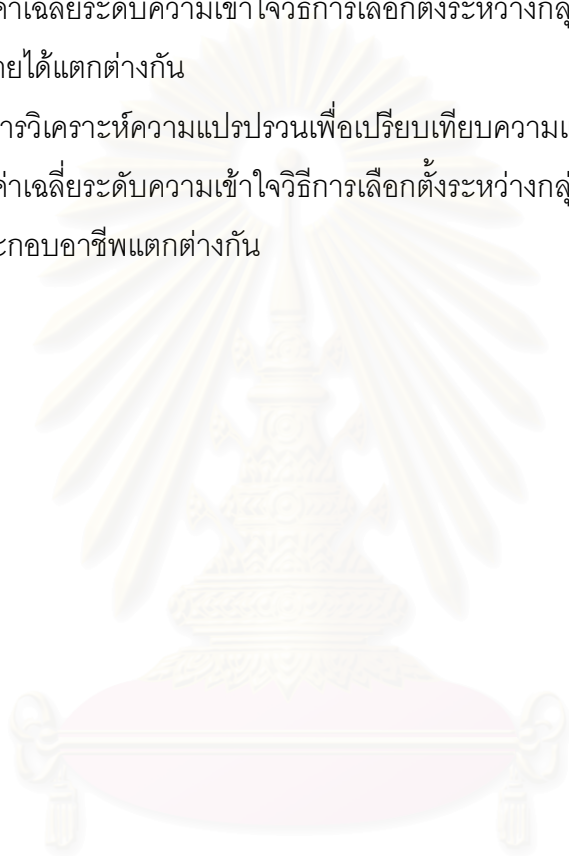
ตาราง	หน้า
ตารางที่ 69 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง..... ของค่าเฉลี่ยระดับ การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากเอกสารสิ่งพิมพ์ ระหว่างกลุ่มที่มีระดับรายได้ต่างกัน	113
ตารางที่ 70 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง..... ของค่าเฉลี่ยระดับ การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากป้ายประกาศ ระหว่างกลุ่มที่มีระดับรายได้ต่างกัน	114
ตารางที่ 71 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง..... ของค่าเฉลี่ยระดับ การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากขบวนแห่ / รถกระจายเสียง ระหว่างกลุ่มที่มีระดับรายได้ต่างกัน	115
ตารางที่ 72 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง..... ของค่าเฉลี่ยระดับ การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากเอกสารสิ่งพิมพ์เชิญชวน ไปใช้สิทธิระหว่างกลุ่มที่มีระดับรายได้ต่างกัน	116
ตารางที่ 73 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง..... ของค่าเฉลี่ยระดับ การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากโปสเตอร์เชิญชวน ไปใช้สิทธิระหว่างกลุ่มที่มีระดับรายได้ต่างกัน	117
ตารางที่ 74 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง..... ของค่าเฉลี่ยระดับ การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากวิทยุเชิญชวน ไปใช้สิทธิระหว่างกลุ่มที่มีระดับรายได้ต่างกัน	118
ตารางที่ 75 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง..... ของค่าเฉลี่ยระดับ การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากโทรทัศน์เชิญชวน ไปใช้สิทธิระหว่างกลุ่มที่มีระดับรายได้ต่างกัน	119
ตารางที่ 76 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง..... ของค่าเฉลี่ยระดับ การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากการเชิญชวน ไปใช้สิทธิในโรงพยาบาลนตระหว่างกลุ่มที่มีระดับรายได้ต่างกัน	120

ตาราง	หน้า
ตารางที่ 77 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง..... ของค่าเฉลี่ยระดับ การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากป้ายผ้าเชิญชวน ไปใช้สิทธิระหว่างกลุ่มที่มีระดับรายได้ต่างกัน	121
ตารางที่ 78 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง..... ของค่าเฉลี่ยระดับ การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากวิทยุ ระหว่างกลุ่มที่ประกอบอาชีพต่างกัน	122
ตารางที่ 79 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง..... ของค่าเฉลี่ยระดับ การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากโทรทัศน์ ระหว่างกลุ่มที่ประกอบอาชีพต่างกัน	123
ตารางที่ 80 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง..... ของค่าเฉลี่ยระดับ การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากหนังสือพิมพ์รายวัน ระหว่างกลุ่มที่ประกอบอาชีพต่างกัน	124
ตารางที่ 81 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง..... ของค่าเฉลี่ยระดับ การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ ระหว่างกลุ่มที่ประกอบอาชีพต่างกัน	125
ตารางที่ 82 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง..... ของค่าเฉลี่ยระดับ การเปิดรับข่าวสารหรือการพูดคุยประเด็นทางการเมืองกับบุคคล ในครอบครัวระหว่างกลุ่มที่ประกอบอาชีพต่างกัน	126
ตารางที่ 83 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง..... ของค่าเฉลี่ยระดับ การเปิดรับข่าวสารหรือการพูดคุยประเด็นทางการเมืองกับเพื่อน ระหว่างกลุ่มที่ประกอบอาชีพ ต่างกัน	127

ตาราง	หน้า
ตารางที่ 84 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง..... ของค่าเฉลี่ยระดับ การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากเอกสารสิ่งพิมพ์ ระหว่างกลุ่มที่ประกอบอาชีพต่างกัน	128
ตารางที่ 85 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง..... ของค่าเฉลี่ยระดับ การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากป้ายประกาศ ระหว่างกลุ่มที่ประกอบอาชีพต่างกัน	129
ตารางที่ 86 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง..... ของค่าเฉลี่ยระดับ การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากขบวนรถ/แห่งกระจายเสียง ระหว่างกลุ่มที่ประกอบอาชีพต่างกัน	130
ตารางที่ 87 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง..... ของค่าเฉลี่ยระดับ การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากเอกสารสิ่งพิมพ์เชิญชวน ไปใช้สิทธิระหว่างกลุ่มที่ประกอบอาชีพต่างกัน	131
ตารางที่ 88 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง..... ของค่าเฉลี่ยระดับ การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากโปสเตอร์เชิญชวน ไปใช้สิทธิระหว่างกลุ่มที่ประกอบอาชีพ ต่างกัน	132
ตารางที่ 89 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง..... ของค่าเฉลี่ยระดับ การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากวิทยุเชิญชวน ไปใช้สิทธิระหว่างกลุ่มที่ประกอบอาชีพต่างกัน	133
ตารางที่ 90 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง..... ของค่าเฉลี่ยระดับ การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากโทรทัศน์เชิญชวน ไปใช้สิทธิระหว่างกลุ่มที่ประกอบอาชีพ ต่างกัน	134

ตาราง	หน้า
ตารางที่ 91 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง..... ของค่าเฉลี่ยระดับ การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากการเชิญชวน ไปใช้สิทธิในโรงพยาบาลนครระหว่างกลุ่มที่ประกอบอาชีพต่างกัน	135
ตารางที่ 92 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง..... ของค่าเฉลี่ยระดับ การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากป้ายผ้าเชิญชวนไปใช้สิทธิ ระหว่างกลุ่มที่ประกอบอาชีพต่างกัน	136
ตารางที่ 93 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วม..... ทางการเมืองจำแนกตามเพศ	137
ตารางที่ 94 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง..... ของค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระหว่างกลุ่มอายุที่แตกต่างกัน	137
ตารางที่ 95 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง..... ของค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระหว่างกลุ่มที่มีระดับการศึกษา แตกต่างกัน	138
ตารางที่ 96 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง..... ของค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระหว่างกลุ่ม ที่มีรายได้แตกต่างกัน	139
ตารางที่ 97 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง..... ของค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระหว่างกลุ่ม ที่ประกอบอาชีพแตกต่างกัน	140
ตารางที่ 98 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับความเข้าใจวิธีการเลือกตั้ง... จำแนกตามเพศ	141
ตารางที่ 99 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง..... ของค่าเฉลี่ยระดับความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งระหว่างกลุ่มอายุที่แตกต่างกัน	141
ตารางที่ 100 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง..... ของค่าเฉลี่ยระดับความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งระหว่างกลุ่มที่มีระดับ การศึกษาแตกต่างกัน	142

ตาราง	หน้า
ตารางที่ 101 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง..... ของค่าเฉลี่ยระดับความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งระหว่างกลุ่ม ที่มีรายได้แตกต่างกัน	143
ตารางที่ 102 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง..... ของค่าเฉลี่ยระดับความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งระหว่างกลุ่ม ที่ประกอบอาชีพแตกต่างกัน	144



สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน ปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาระบบการเมืองคือการที่ประชาชนขาดการมีส่วนร่วมทางการเมือง เช่น การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เป็นต้น

การเลือกตั้งเป็นขั้นตอนที่สำคัญประการหนึ่งในกระบวนการทางการเมือง โดยเป็นเงื่อนไขที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เพราะการเลือกตั้งเป็นการแสดงออกซึ่งเจตนารมณ์ของประชาชนผู้เป็นเจ้าของประเทศในอันที่จะมอบความไว้วางใจให้ตัวแทนของปวงชนไปใช้อำนาจแทนตน การออกเสียงเลือกตั้งเป็นสิทธิขั้นมูลฐานของมนุษย์ โดยเฉพาะในสังคมประชาธิปไตย อันจะเห็นได้เด่นชัดจากบทบัญญัติข้อ 21 (1) แห่งปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights) พอสรุปใจความสำคัญได้ว่า “ เจตจำนงของประชาชนย่อมเป็นมูลฐานแห่งอำนาจของรัฐบาล ผู้ปกครอง เจตจำนงดังกล่าวต้องแสดงออกโดยการเลือกตั้งอันสุจริตซึ่งจัดขึ้นเป็นครั้งคราวตามกำหนดเวลา ด้วยการลงคะแนนเสียงของหญิงชาย โดยถือหลักคนละหนึ่งเสียงเท่ากัน และกระทำเป็นการลับด้วยวิธีการอื่นใดที่จะรับประกันให้การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งได้เป็นไปโดยเสรี “

หลักการของประชาธิปไตยซึ่งยอมรับอำนาจอธิปไตยของปวงชนที่รัฐบาลจะต้องมาจากความยินยอมของประชาชน โดยวิธีการที่ดีที่สุดที่จะให้มีรัฐบาลที่ประชาชนยินยอมคือให้มีการเลือกตั้ง และจากความเชื่อของประชาธิปไตยว่ามนุษย์เป็นผู้ที่มีเหตุผลที่จะใช้ดุลพินิจของตัวเองได้ ประชาชนสามารถเลือกตัวแทนและนโยบายที่เหมาะสมกับความต้องการของเขาได้ การเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตยนั้นจะต้องยินยอมให้ประชาชนจำนวนมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ มีสิทธิเลือกตั้งโดยไม่จำกัดฐานะทางเศรษฐกิจ สังคม อาชีพ ถิ่นที่อยู่ การศึกษา ภาษาหรือศาสนา ข้อจำกัดจะต้องมีอยู่น้อยมาก ซึ่งมักจะได้แก่ อายุ บุคคลวิกลจริต ผู้ที่ถูกศาลพิพากษาถึงจำคุก และนักบวช เป็นต้น การเลือกตั้งจะต้องเสรี คือไม่มีการบังคับ ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อมให้เลือกผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง และจะต้องมีการแข่งขันกันระหว่างผู้สมัครด้วยตนเอง เพื่อประชาชนจะได้สามารถเลือกคนที่เขาเห็นว่าเหมาะสมที่สุด การเลือกตั้งจะต้องเป็นไปอย่างสม่ำเสมอ ในช่วงเวลา

ที่ไม่ยาวนานเกินไป เช่น ทุก 2 ปี หรือ 4 ปี ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสเปลี่ยนผู้ปกครองตามที่เขาเห็นสมควรและป้องกันไม่ให้อำนาจผูกขาด

ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ผ่านมาเมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2539 ที่ผ่าน มา มีจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 38,564,593 คน แต่มีจำนวนผู้ใช้สิทธิเพียง 24,070,750 คน คิดเป็น ร้อยละ 62.42 และมีบัตรเสียร้อยละ 2.63 (กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย) นับว่ามี ผู้สนใจ ทางการเมืองและมาใช้สิทธิมีจำนวนน้อยมาก แม้ว่าจะมีการรณรงค์เชิญชวนให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ก็ตาม สำหรับการรณรงค์นั้นจัดทำกันหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นสื่อวิทยุ โทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ จะเห็นได้ว่าสื่อเหล่านี้ล้วนมีบทบาทต่อการรณรงค์ต่างๆ

ข่าวสารทางการเมืองที่แต่ละบุคคลได้รับอาจจัดเป็นปัจจัยประเภทหนึ่งที่จะมีผลกระทบต่อ การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของแต่ละบุคคล กล่าวคือการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของ ประชาชนจะมีอัตราสูงเพียงใดและมีประสิทธิภาพเพียงใดขึ้นอยู่กับว่าประชาชนมีความรอบรู้ทาง การเมืองเพียงใด การที่ประเทศไทยประสบปัญหาในการพัฒนาระบบประชาธิปไตยมาโดยตลอด นั้นอาจเป็นเพราะประชาชนขาดความสนใจและขาดความรู้ต่อข่าวสารการเมืองจึงเป็นผลที่ก่อให้เกิดการไม่มีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

การสื่อสารซึ่งเป็นการถ่ายทอดประสบการณ์ ความคิดเห็น ตลอดจนข้อเท็จจริงต่างๆของ มนุษย์ในสังคมโดยผ่านช่องทางสารอย่างใดอย่างหนึ่ง (Rogers and Shoemaker 1971: 18-21)

จึงน่าจะมีบทบาทในเรื่องนี้ได้อย่างมากเพราะการสื่อสารทำให้มนุษย์สามารถเรียนรู้ความ คิดใหม่ๆ กระตุ้นให้มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เข้าใจการเปลี่ยนแปลงนั้น ตระหนักถึงความ สำคัญของตนเองทางการเมืองและในที่สุดประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองได้ โดยการ สื่อสารกับการเมืองนั้น มีความเกี่ยวข้องกันมาตลอด ระบบการเมืองในสังคมต่างๆ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันต่างพึ่งพาอาศัยกันโดยใช้การสื่อสารกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมทางการเมืองหรือมีการตื่น ตัวทางการเมือง เช่น เพื่อให้ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งกันมากๆ ให้เรียนรู้ เข้าใจ ตระหนัก ในระบบการเมืองต่างๆ การสื่อสารทางการเมืองนับเป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ ระหว่างสมาชิกของสังคมทางการเมือง มีการแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ทางการเมือง ตลอดจนทำให้เกิดความเข้าใจร่วมกันทางการเมือง กระบวนการสื่อสารทางการเมืองนั้นมีรูปแบบ เหมือนรูปแบบการสื่อสาร คือผู้ส่งข่าวสารได้แก่นักการเมือง นักวิชาการ ได้ส่งข่าวทางการเมือง ผ่านช่องทางสื่อสารแบบต่างๆเช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ไปยังผู้รับสารคือประชาชนทั่ว ไป เป้าหมายของการสื่อสารคือผลกระทบ (Effect) ที่จะเกิดแก่บุคคลผู้รับสาร ซึ่งจะมีผลต่อการ

เปลี่ยนแปลงความคิด เกิดความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองและ พฤติกรรมทางการเมืองอื่นๆ ดังนั้นองค์การของรัฐที่ควบคุมแหล่งข่าวสารตลอดจนควบคุมช่องทางข่าวสาร จึงมีบทบาทในการกระจายข่าวสารทางการเมือง

สำหรับการเลือกตั้งที่จะมีขึ้นในวันที่ 6 มกราคมนี้ เป็นการเลือกตั้งแบบใหม่คือระบบแบ่งเขตและระบบบัญชีรายชื่อ ซึ่งต้องอาศัยความรู้ ความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งที่ถูกต้อง ทั้งนี้หลายหน่วยงานได้พยายามประชาสัมพันธ์เผยแพร่ให้ประชาชนทั่วไปมีความเข้าใจที่ตรงกัน ซึ่งการสื่อสารก็เข้ามามีบทบาทอีกเช่นเคย โดยการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้ประชาชนมีความเข้าใจที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

การศึกษาการเปิดรับข่าวสารและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในฐานะผู้รับสารจะทำให้ทราบถึงสภาพปัญหาพฤติกรรมในอดีตและปัจจุบัน ซึ่งจะทำให้สามารถประเมินแนวโน้มบทบาททางการเมืองของประชาชนกลุ่มต่างๆได้ในอนาคต และเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาปรับปรุงกระบวนการสื่อสารทางการเมือง รวมทั้งการจัดกิจกรรมเสริมให้สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาการเมืองต่อไป ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเรื่องการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้เนื่องจากกรุงเทพฯ เป็นเมืองหลวงของประเทศ ประชาชนส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาและเข้าถึงสื่อมวลชนได้ง่ายกว่าประชาชนในต่างจังหวัด แต่สถิติการไปใช้สิทธิการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 17 พ.ย. 2539 มีจำนวนน้อยมาก คิดเป็นร้อยละ 48.97 เท่านั้น (ข้อมูลจากกรมการปกครอง <http://www.dola.go.th>)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการเปิดรับข่าวสารทางการเมือง ความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งแบบใหม่ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองกับความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งแบบใหม่

4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งแบบใหม่กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
5. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองของประชาชนในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามลักษณะทางประชากร
6. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามลักษณะประชากร
7. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งของประชาชนในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามลักษณะประชากร

ปัญหานำการวิจัย

1. การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ ประชาชนในกรุงเทพมหานครหรือไม่ และสัมพันธ์กันอย่างไร
2. การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งแบบใหม่ หรือไม่ และสัมพันธ์กันอย่างไร
3. ความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งแบบใหม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองหรือไม่ และสัมพันธ์กันอย่างไร
4. ระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองของประชาชนในกรุงเทพมหานครแตกต่างกันตามลักษณะประชากรหรือไม่ เพียงใด
5. ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในกรุงเทพมหานครแตกต่างกันตามลักษณะประชากรหรือไม่ เพียงใด
6. ระดับความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งของประชาชนในกรุงเทพมหานคร แตกต่างกันตามลักษณะประชากรหรือไม่ เพียงใด

สมมุติฐานการวิจัย

1. การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในกรุงเทพมหานคร
2. การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งแบบใหม่
3. ความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งแบบใหม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
4. ระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองของประชาชนในกรุงเทพมหานครแตกต่างกันตามลักษณะประชากร
5. ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในกรุงเทพมหานครแตกต่างกันตามลักษณะประชากร
6. ระดับความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งของประชาชนในกรุงเทพมหานคร แตกต่างกันตามลักษณะประชากร

ขอบเขตของการวิจัย

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาประชาชนที่มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรปี 2544 ซึ่งมีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์และมีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งอยู่ในเขตต่างๆของกรุงเทพมหานคร

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

การเปิดรับข่าวสารทางการเมือง หมายถึง การฟังวิทยุ การดูโทรทัศน์ การอ่านหนังสือพิมพ์ การอ่านป้ายต่างๆ การพูดคุย การถกเถียง วิพากษ์วิจารณ์ด้านการเมือง

ข่าวสารการเมือง หมายถึง ข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานทางการเมือง เช่น ข่าวการเลือกตั้ง ส.ส. นโยบาย การดำเนินงานของรัฐบาล ความเคลื่อนไหวของพรรคการเมืองต่างๆ การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

การเลือกตั้ง หมายถึง การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของทุกจังหวัดในวันเดียวกัน

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หมายถึง บุคคลซึ่งได้รับคะแนนเสียงในการเลือกตั้งสูงสุดจากประชาชนในท้องถิ่นต่างๆ (ตามอัตราส่วนของจำนวนประชากรในพื้นที่นั้นๆ) เพื่อทำหน้าที่บริหารประเทศแทนตน

เขตเลือกตั้ง หมายถึง ท้องที่ที่กำหนดเป็นเขตเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง แบบบัญชีรายชื่อ

ลักษณะทางประชากร หมายถึง เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานะทางสังคมและเศรษฐกิจ

สื่อมวลชน หมายถึง วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ (รายวัน รายสัปดาห์)

สื่อบุคคล หมายถึง บุคคลในครอบครัว เพื่อน เพื่อนร่วมงาน หัวหน้างาน อาจารย์

สื่อเฉพาะกิจ หมายถึง สื่อสิ่งพิมพ์สำหรับแจก ไปสเตอร์ แผ่นป้าย ขบวนการแห่หรือรถกระจายเสียง การอภิปรายหาเสียงของนักการเมือง

การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การมีส่วนร่วมโดยการไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในวันที่ 6 มกราคม 2544 รวมถึงการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งตามวาระต่างๆ การร่วมชุมนุมเรียกร้องขอความเป็นธรรมจากรัฐบาล การฟังการอภิปรายของผู้สมัครเลือกตั้ง เป็นต้น

สถานะทางสังคมและเศรษฐกิจ หมายถึง การประกอบอาชีพและรายได้ที่ได้รับ

ความเข้าใจวิธีการเลือกตั้ง หมายถึง ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการเลือกตั้งแบบใหม่คือระบบบัญชีรายชื่อและแบบแบ่งเขต ซึ่ง ส.ส.แบบแบ่งเขตเลือกตั้งมีจำนวนทั้งสิ้น 400 คน จาก 400 เขตเลือกตั้งทั่วประเทศ ดังนั้นผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะต้องกาบัตรเลือกตั้งแบบแบ่งเขตได้เพียง 1 กากบาท ส่วน ส.ส.แบบบัญชีรายชื่อ มีจำนวน 100 คน โดยพรรคการเมืองจัดส่งบัญชีรายชื่อ ผู้สมัครเรียงลำดับไม่เกินพรรคละ 100 คน และรายชื่อผู้สมัครต้องไม่ซ้ำกับผู้สมัครแบบแบ่งเขต ซึ่งการเลือก ส.ส.แบบบัญชีรายชื่อนี้หมายถึงการตัดสินใจเลือกพรรคนั่นเอง ดังนั้นการเลือกตั้งครั้งใหม่นี้ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะได้รับบัตรเลือกตั้ง 2 ใบ และให้กาบัตรนั้นๆ บัตรละ 1 กากบาท

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อทราบพฤติกรรมกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร อันเป็นแนวทางในการปรับกระบวนการสื่อสาร และ กลยุทธ์การใช้สื่อในการรณรงค์ให้ไปเลือกตั้ง
2. เพื่อเป็นแนวทางแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องในการรณรงค์การเลือกตั้งสามารถนำผลการศึกษาไปศึกษากระบวนการพัฒนาและส่งเสริมโดยใช้การสื่อสารในระดับต่างๆ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง
3. เพื่อให้รู้และเข้าใจถึงความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งแบบใหม่ of ประชาชน อันเป็นแนวทางแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการวางแผนประชาสัมพันธ์เผยแพร่วิธีการเลือกตั้งแบบใหม่ ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น



สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่องการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ได้มีการศึกษาถึงทฤษฎี แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นแนวทางการวิจัยดังนี้

แนวคิดและทฤษฎีการสื่อสารและการเปิดรับข่าวสาร

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรของผู้รับสาร

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎี

การสื่อสารและการเปิดรับข่าวสาร

การสื่อสารของมนุษย์เป็นกระบวนการ 2 ทาง (Two-way Process) ซึ่งประกอบด้วยแหล่งสาร สาร ช่องสาร ผู้รับสาร ผลที่เกิดขึ้นจากการสื่อสาร และการสะท้อนกลับ (Rogers, 1971: 145) การสื่อสารมีอยู่ในสังคม สัมผัสทุกสมาชิกในสังคม บางครั้งส่งผ่านช่องทางบุคคลบ้าง ส่งผ่านสื่อมวลชนบ้าง (Schramm, 1964: 58)

ลูเซียน ดับบลิว พาย (Lucian W. Pye, 1963) กล่าวถึงความสำคัญของการสื่อสารว่า การสื่อสารเป็นสายใยของสังคม โครงสร้างของระบบการสื่อสารเป็นเสมือนโครงกระดูกของร่างกายสังคม เนื้อหาของการสื่อสารคือสิ่งที่มนุษย์ใช้ติดต่อกัน การไหลของข่าวสารจะกำหนดทิศทางและความรวดเร็วในการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ดังนั้นจึงอาจวิเคราะห์กระบวนการทางสังคมทุกชนิดในแง่ของโครงสร้าง เนื้อหา และการไหลของการสื่อสารได้

พัชนี เหยจรรยา และคณะ (2533 : 10) สรุปว่า การสื่อสารของมนุษย์เกิดขึ้นโดยปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนอย่างน้อย 2 คนขึ้นไป แต่การสื่อสารจะดำเนินไปได้ต่อเมื่อทั้งผู้รับสารและผู้ส่งสารอยู่ในสภาพแวดล้อมทางสังคม (Social Environment) ร่วมกันหรือมีขอบข่ายของประสบการณ์ (Field of Experience) บางส่วนร่วมกัน จึงจะเข้าใจความหมายของสัญลักษณ์ (Symbol) ที่ใช้ร่วมกัน

และการสื่อสารระหว่างผู้ส่งสารกับผู้รับสารจะมีประสิทธิผลมากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับลักษณะส่วนบุคคลและปัจจัยของผู้ส่งสาร อันได้แก่ เป้าหมาย/วัตถุประสงค์ แรงจูงใจ ทักษะการรับรู้ ความคาดหวัง รูปแบบการคิด ความรู้ และทักษะ รวมทั้งระดับการสื่อสาร สถานภาพและความสัมพันธ์ของผู้ส่งสารและผู้รับสาร ตลอดจนบริบทและสภาพแวดล้อมต่างๆ

ฮาโรลด์ ลาสเวลล์ (Harold Lasswell) ได้กล่าวถึง หน้าที่ทางสังคมของการติดต่อสื่อสาร 3 ประการ คือ

1. หน้าที่ในด้านการสังเกตการณ์เรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับสภาพแวดล้อมทางสังคม (Surveillance of the environment) คือการติดตามเก็บรวบรวมข้อมูลข่าวสารต่างๆ และเผยแพร่ข่าวสารที่มีสาระประโยชน์ไปสู่ประชาชนในสังคม

2. หน้าที่ในการแสดงถึงสิ่งที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์หรือเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมเพื่อประชาชนสามารถตอบสนองต่อเหตุการณ์หรือสภาพแวดล้อมนั้น (Correlation of the Different Parts of Society in Responding to Environment) หมายถึง หน้าที่ในการติดตามศึกษาเรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมอย่างถูกต้องถี่ถ้วน แล้วทำหน้าที่อธิบายหรือชี้แจงให้ประชาชนในสังคมเกิดความเข้าใจและสามารถมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อเรื่องราวเหตุการณ์ หรือสภาพแวดล้อมนั้นๆ ได้อย่างเหมาะสม

3. หน้าที่ในการถ่ายทอดมรดกทางสังคมไปสู่อนุชนรุ่นใหม่ (Transmission of the Social Heritage One Generation to the Next) หมายถึง หน้าที่ในการถ่ายทอดหรือสืบทอดความเชื่อ ทักษะ ค่านิยมของสังคมจากยุคหนึ่งไปสู่ยุคสมัยต่อไป เพื่อให้อนุชนรุ่นหลังหรืออนุชนรุ่นใหม่ได้เรียนรู้ถึงบทบาทและระเบียบมรดกทางสังคม

ลาสเวลล์ ยังได้อธิบายเพิ่มเติมว่ากลุ่มบุคคลที่ทำหน้าที่ทั้ง 3 ประการข้างต้น ได้แก่ สื่อมวลชน นักหนังสือพิมพ์ บรรณารักษ์ นักการทูต นักการศึกษา เป็นต้น

สื่อมวลชน

โรเจอร์ และ ชูเมคเกอร์ (Rogers and Shoemaker, 1971 : 145) กล่าวว่า สื่อมวลชน ได้แก่ วิทยู โทรทัศน์และภาพยนตร์ เป็นต้น ซึ่งแหล่งข่าวอาจเป็นบุคคลเดียวหรือมากกว่านั้น สามารถนำข่าวสารไปยังผู้รับจำนวนมากได้อย่างรวดเร็ว เป็นการเพิ่มพูนความรู้และแพร่กระจายข่าวสารรวมทั้งเปลี่ยน ทักษะที่บุคคลมีอยู่ได้

สื่อมวลชนแต่ละประเภทอาจมีผลต่อสังคมในระดับต่างๆกัน และนับเป็นแหล่งข่าวสารที่สามารถพิสูจน์และทดสอบได้ จึงทำให้สังคมค่อนข้างมั่นใจว่าข่าวที่เสนอทางสื่อมวลชนเป็นความจริง มีการพบว่าจากการที่คนในปัจจุบันมีเวลาว่างอันจำกัด ความต้องการในการเปิดรับสื่อมวลชนต่างๆ ดูเหมือนจะเพิ่มขึ้นตามระดับการศึกษา จากการศึกษาของแชรรมม์ (Schramm, 1973) พบว่ายิ่งคนมีการศึกษามากเท่าใด ก็มีแนวโน้มที่จะสนใจสื่อสิ่งพิมพ์มากกว่าสื่ออิเล็กทรอนิกส์มากเท่านั้น

อิทธิพลของสื่อมวลชน

โจเซฟ ที แคลปเปอร์ (Joseph T. Klapper) อ้างใน (ปรมะ สตะเวทิน, 2533 : 142) ได้เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับอิทธิพลของสื่อมวลชนประเภทต่างๆ ที่มีต่อทัศนคติ และ พฤติกรรมด้านต่างๆ ของประชาชนไว้ดังนี้

1. อิทธิพลของสื่อมวลชนที่มีต่อประชาชนนั้น ไม่ใช่อิทธิพลโดยตรง แต่เป็นอิทธิพลโดยอ้อม เพราะมีปัจจัยต่าง ๆ ที่กันอิทธิพลของสื่อมวลชน ปัจจัยดังกล่าว ได้แก่

1.1 ความมีใจโน้มเอียงของผู้รับสาร (Predispositions) ประชาชนจะมีความคิดเห็น ค่านิยมและมีความโน้มเอียงที่จะประพฤติปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งอยู่ก่อน ซึ่งได้รับอิทธิพลจากการคบหาสมาคมกับคนอื่น และสถาบันสังคมที่ตนเป็นสมาชิก เมื่อบุคคลผู้นั้นสัมผัสกับสื่อมวลชน ก็จะนำเอาทัศนคติ ค่านิยม และ พฤติกรรมเหล่านั้นติดมาด้วย

1.2 การเลือกของผู้รับสาร (Selective Processes) ประชาชนจะเลือกรับสารที่สอดคล้องหรือที่ขัดแย้งกับความคิดเห็นและความสนใจของตนประชาชนจะพยายามตีความสารตามความเชื่อ และค่านิยมที่ตนมีอยู่เดิมและจะเลือกจดจำเฉพาะสิ่งที่สนับสนุนความคิดและความเชื่อของตน

1.3 อิทธิพลของบุคคล (Personal Influence) ข่าวสารจากสื่อมวลชนอาจไม่ได้ไปถึงประชาชนทั่วไปในทันที แต่จะผ่านสื่อบุคคลหรือผู้นำความคิดเห็นก่อนจะไปถึงประชาชน ผู้นำความคิดเห็นมักสอดแทรกความรู้สึกนึกคิดของตนเข้าไปด้วย ผู้นำความคิดเห็นมักจะเป็นคนที่ได้รับความเชื่อถือเลื่อมใส และไว้วางใจจากประชาชนทั่วไปจึงเป็นผู้มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นและการตัดสินใจของประชาชน

1.4 ลักษณะของธุรกิจด้านสื่อมวลชน (Economic Aspects) การดำเนินธุรกิจด้านสื่อมวลชน ในสังคมเสรีนิยมซึ่งมีระบบเศรษฐกิจแบบเสรีนั้น สื่อมวลชนสามารถแข่งขันกันได้โดยเสรี ต่างฝ่ายต่างเสนอความคิดเห็นและค่านิยมที่แตกต่างกันออกไป และประชาชนก็มีเสรีภาพในการที่จะเลือกเชื่อถือความคิดเห็นใดความคิดเห็นหนึ่งได้ และตัดสินใจว่าจะเชื่อสื่อมวลชนไหนดี

2. อิทธิพลที่สื่อมวลชนมีต่อประชาชน เป็นเพียงผู้สนับสนุนเท่านั้น คือสื่อมวลชนจะสนับสนุนทัศนคติ ค่านิยม ความมีใจโน้มเอียง ตลอดจนแนวโน้มด้านพฤติกรรมของประชาชนให้มีความเข้มแข็งและพร้อมที่จะแสดงให้ปรากฏออกมาเมื่อมีแรงจูงใจเพียงพอหรือเมื่อมีโอกาสเหมาะสม

3. สื่อมวลชนอาจทำหน้าที่เป็นผู้เปลี่ยนแปลงประชาชนได้เช่นกัน จะเกิดขึ้นต่อเมื่อบุคคลมีความโน้มเอียงที่จะเปลี่ยนแปลงอยู่ก่อนแล้ว หากสื่อมวลชนสามารถเสนอสิ่งที่สอดคล้องกับความต้องการของเขา เขาก็จะเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมได้ สื่อมวลชนจึงทำหน้าที่เป็นเพียงผู้เสนอหนทางในการเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมเท่านั้น

สื่อมวลชนสามารถสร้างทัศนคติและค่านิยมใหม่ให้เกิดแก่ประชาชนได้ในกรณีทีบุคคลนั้น ๆ ไม่เคยมีความรู้หรือประสบการณ์เกี่ยวกับสิ่งนั้นมาก่อน ทัศนคติและค่านิยมใหม่จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อบุคคลผู้นั้นรับสารที่เสนอเรื่องราวในแนวเดียวกันบ่อย ๆ เป็นอิทธิพลในลักษณะสะสมมิใช่อิทธิพลที่ก่อให้เกิดผลได้ทันทีทันใด หรือในระยะเวลาอันสั้น

ในการวิจัยนี้สื่อมวลชนมีบทบาทอย่างมากทั้งในด้านการให้ความรู้วิธีการเลือกตั้งรวมถึงข้อมูลต่างๆที่ใช้ประกอบการเลือกตั้ง อีกทั้งยังทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์รณรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองอีกด้วย

การสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication)

ลาซาร์สเฟลด์ และคณะ (Lazarsfeld et al, 1948 :151) อธิบายกระบวนการสื่อสารระหว่างบุคคลว่าจะเกิดขึ้นในโอกาสที่เหมาะสม และมีการเข้าไปมาได้จนกว่าผู้รับสารจะสนใจและแก้ไขจนเกิดความผิดพลาดน้อยที่สุด ข่าวสารหรือข้อมูลที่จะส่งผ่านจะได้รับการปรับเปลี่ยนจนน่าสนใจ และสอดคล้องกับแรงจูงใจ หากมีการปฏิเสธสารที่ส่งไปนั้น ผู้ส่งสารหรือผู้นำความคิดเห็นสามารถชี้แจงโต้แย้ง ให้เหตุผลเพิ่มเติมได้ จัดว่าเป็นสื่อสาร (feedback) อย่างรวดเร็ว

นอกจากนี้ผู้ส่งสารยังสามารถใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวและสถานภาพทางสังคมเพื่อให้เกิดการส่งและรับสารอย่างได้ผลอีกด้วย

ช่องทางการสื่อสารระหว่างบุคคลจึงเป็นอีกช่องทางหนึ่ง ที่ได้รับความสนใจในฐานะ ผู้ถ่ายทอดข่าวสาร เป็นแหล่งข้อมูลที่มีเสถียรภาพและความน่าไว้วางใจสูง แต่มักไม่ได้รับความน่าเชื่อถือในแง่เนื้อหาของสาร (พีชนี เชนเจอร์รยา และคณะ 2533 : 23)

โรเจอร์ส และ ชูเมคเกอร์ (Rogers and Shoemaker) ได้กล่าวไว้ในกรณีที่ต้องการให้บุคคลใดๆ เกิดการยอมรับในสารที่เสนอไป หรือการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพที่สุด ที่ใช้ในการกระตุ้น ให้เกิดการตัดสินใจยอมรับสารนั้น ควรใช้การสื่อสารระหว่างบุคคล โดยใช้สื่อบุคคลเป็นผู้เผยแพร่ข่าวสาร สื่อบุคคลนั้นจะเป็นประโยชน์มาก ในกรณีที่ส่งสารหวังผลให้ผู้รับ เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และพฤติกรรมในการยอมรับสารนั้น นอกจากนี้ยังเป็นวิธีที่ช่วยให้ผู้รับสารมีความเข้าใจกระจ่างชัดต่อสาร และตัดสินใจรับสารได้อย่างมั่นใจยิ่งขึ้นด้วย

ประสิทธิภาพของสื่อบุคคล

การสื่อสารระหว่างบุคคล เป็นการสื่อสารแบบสองทาง ผู้ส่งสารและผู้รับสาร สามารถซักถามทำความเข้าใจและมีปฏิกิริยาโต้ตอบซึ่งกันและกันได้โดยทันที จัดเป็นลักษณะที่เป็นประโยชน์มาก ในการใช้เครื่องซักจูงใจโน้มน้าวใจผู้รับสาร ดังที่เสถียร เชนประทับ (2525) ได้กล่าวถึงประสิทธิภาพของสื่อบุคคลไว้ดังนี้

1. สามารถทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข่าวสารแบบบุคคลวิธี ถ้าผู้รับสารไม่เข้าใจ ก็สามารถไต่ถาม หรือขอข่าวสารเพิ่มเติมจากผู้ส่งสารได้ ในเวลาอันรวดเร็ว ส่วนผู้ส่งสารก็สามารถปรับปรุงแก้ไข สารที่ส่งออกไปให้เข้ากับความต้องการ และเข้าใจของผู้รับสารได้ ในเวลาอันรวดเร็วเช่นกัน การที่ช่องทางที่เป็นสื่อสื่อสารระหว่างบุคคล มีระดับปฏิกิริยาตอบสนอง หรือปฏิกิริยาสะท้อนกลับสูง สามารถทำให้ลดอุปสรรคของการสื่อสาร ที่เกิดจากการเลือกรับสาร การเลือกแปลหรือตีความสาร และการเลือกจำสารได้

2. สามารถจูงใจบุคคล ให้เปลี่ยนแปลงทัศนคติที่ฝังรากลึกได้ การสื่อสารระหว่างบุคคลนี้แบ่งออกเป็น การติดต่อสื่อสารโดยตรง และการติดต่อสื่อสารโดยกลุ่ม ดังนี้ (เสถียร เชนประทับ, 2525)

2.1 การติดต่อโดยตรง (Direct Contact) การติดต่อโดยตรงนี้ใช้สื่อบุคคลในการเผยแพร่ข่าวสารโดยวิธีเยี่ยมบ้าน เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีกับประชาชน วิธีนี้หากประชาชน หรือผู้รับสารสงสัยไม่เข้าใจ ก็สามารถซักถามทำความเข้าใจ ได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ผู้เผยแพร่ข่าวสารยังสามารถสำรวจข้อเท็จจริง เกี่ยวกับตัวผู้รับสารได้ด้วย ฉะนั้น ในกิจการเผยแพร่ข่าวสารสร้างความเข้าใจ หรือชักจูงโน้มน้าวใจ จึงนิยมใช้การติดต่อสื่อสารโดยตรง แต่มีข้อจำกัด คือ การสื่อสารประเภทนี้ต้องใช้สื่อบุคคลเป็นจำนวนมากสิ้นเปลืองเวลาและแรงงาน ในการเผยแพร่ข่าวสาร

2.2 การติดต่อโดยกลุ่ม (Group Contact of Community Public) คือ การติดต่อโดยผ่านกลุ่ม กลุ่มจะมีอิทธิพลต่อบุคคลส่วนรวม กลุ่มต่างๆ ช่วยให้การสื่อสารของบุคคลบรรลุเป้าหมายได้ ดังนี้ บลูมเมอร์ (Blumer, 1969) กล่าวไว้ว่า “สังคมมนุษย์ประกอบด้วยกลุ่มที่ต่างชนิดกัน ส่วนใหญ่ชีวิตที่ร่วมกันอยู่ทั้งหมด จะประกอบกันเป็นแบบแผนปฏิบัติ และมีพฤติกรรมร่วมของบุคคล เมื่อกลุ่มมีความสนใจมุ่งไปสู่ทิศทางใด บุคคลส่วนใหญ่ในกลุ่มก็จะมีใจไปในทางนั้นด้วย” การติดต่อโดยนี้ อาจทำได้โดยการประชุม อภิปราย และสนทนาภายในกลุ่มคือ จัดกลุ่มคนที่มีความสนใจกันตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ให้สนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีปฏิกริยาโต้ตอบกัน ซึ่งจะมีส่วนในการตัดสินใจยอมรับหรือปฏิเสธข่าวสาร

สื่อบุคคลมีบทบาทในรูปของการชักชวนผู้อื่นให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือให้เลือกผู้สมัครคนใดคนหนึ่งรวมถึงการได้พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันในเรื่องของการเมือง

สำหรับประสิทธิภาพของสื่อมวลชนและสื่อบุคคลนั้น นักวิชาการทางการสื่อสารส่วนใหญ่ต่างเห็นพ้องกันว่า สื่อมวลชนจะมีประสิทธิภาพมากกว่าสื่อบุคคล ในการให้ข่าวสารแก่คนจำนวนมาก เพื่อก่อให้เกิดความรู้อย่างเข้าใจ ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างถูกต้อง ส่วนสื่อบุคคลจะมีประสิทธิภาพมากกว่า ในการชักจูงใจให้บุคคลมีทัศนคติต่อเรื่องนั้นๆ ตามแนวทางที่มุ่งหวัง ดังเช่น

โรเจอร์ส (Rogers, 1978 : 291) ได้กล่าวเปรียบเทียบประสิทธิภาพของสื่อมวลชนและสื่อบุคคลไว้ว่า ผลจากการวิจัยต่างๆ พบว่า สื่อมวลชนสามารถเปลี่ยนแปลงการรับรู้ ซึ่งหมายถึงการเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่การสื่อสารระหว่างบุคคลนั้น มีประสิทธิภาพมากกว่า เมื่อวัตถุประสงค์ของผู้ส่งสาร อยู่ที่การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ เพราะข่าวสารที่ถ่ายทอดออกจากสื่อมวลชนเพียงอย่างเดียว ไม่สามารถก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ที่ฝังแน่น หรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ เบตทิงฮอส (Bettinghaus, 1968 : 180)

ที่ว่า สื่อมวลชนเป็นเพียงตัวเสริมความเชื่อ และทัศนคติที่มีอยู่เดิมให้ฝังแน่น มากกว่าจะเปลี่ยนแปลงทัศนคติอย่างสิ้นเชิง แต่อาจเปลี่ยนแปลงการรับรู้ได้บ้าง ในขอบเขตจำกัดของประสบการณ์ ฉะนั้น สื่อมวลชนจึงเป็นเพียงแหล่งความคิด และเป็นผู้วางแนวทาง ในการเปลี่ยนแปลงเท่านั้น กิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างมนุษย์นั้น เป็นผลจากการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล แบบเห็นหน้าเห็นตากันทั้งสิ้น

แคทซ์ และ ลาซาร์สเฟลด์ (Katz and Lazarsfeld, 1955 : 27) ก็เห็นพ้องต้องกันว่า การสื่อสารระหว่างบุคคล มีผลต่อการทำให้ผู้รับสารยอมรับที่จะเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และยอมรับ ที่ให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ มากที่สุด ฉะนั้น สื่อบุคคลจึงมีความสำคัญมากกว่า สื่อมวลชนในชั้นสูงใจ ส่วนสื่อมวลชนจะมีความสำคัญมากกว่าในชั้นของการให้ความรู้ ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง และอาจมีผลบ้างในการสร้างทัศนคติ ในเรื่องที่บุคคลยังไม่เคยรับรู้มาก่อน

สำหรับปัจจัยที่ทำให้เกิดการติดต่อสื่อสาร โดยผ่านสื่อบุคคลมีประสิทธิภาพ ในการ เปลี่ยนทัศนคติของบุคคล มากกว่าการติดต่อสื่อสารโดยผ่านสื่อมวลชน ตามแนวความคิดของลาซาร์สเฟลด์ และคณะ (Lazarsfeld and Menzel, 1968 : 97) มี 5 ประการ คือ

1. การติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล สามารถจัดการเลือกรับสารของผู้ฟังได้ เนื่องจากการหลีกเลี่ยงการสนทนาหรือรับฟัง เป็นไปได้ยากกว่าการรับข่าวสารจากสื่อมวลชนนั้น ผู้รับสารอาจหลีกเลี่ยงไม่รับฟังเนื้อหาที่ขัดแย้งกับทัศนคติ และความเชื่อถือของตน หรือเรื่องที่ตนไม่สนใจได้ง่าย
2. การติดต่อสื่อสารแบบเผชิญหน้า เปิดโอกาสให้ผู้ฟังส่งสาร สามารถปรับปรุง หรือเปลี่ยนแปลงเนื้อหาที่สนทนากันได้ ในเวลาอันรวดเร็ว ถ้าหากเนื้อหาที่สนทนานั้นได้รับการต่อต้านจากคู่สนทนา
3. การติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลนั้น จะมีลักษณะง่าย ๆ เป็นกันเอง จึงง่ายต่อการชักจูงใจให้คล้อยตาม
4. ผู้รับสารส่วนใหญ่ มักจะเชื่อถือในข้อตัดสินใจ และความคิดเห็นของผู้ที่เขารู้จัก และนับถือมากกว่าบุคคลที่เขาไม่รู้จักมาก่อนแล้วมาติดต่อสื่อสารด้วย

ทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพของสื่อมวลชน และสื่อบุคคล

ในกระบวนการสื่อสารมีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการได้แก่

1. ผู้ส่งสาร (Source)
2. สาร (Message)
3. สื่อ (Media)
4. ผู้รับสาร (Receiver)

องค์ประกอบทั้ง 4 นี้ มีส่วนสำคัญในการกำหนดความสำเร็จของการสื่อสารที่จะทำให้ผู้รับสาร เกิดความตระหนัก มีทัศนคติ และพฤติกรรมไปในทางที่ผู้ส่งสารตั้งใจ

สื่อ (Media) คือ พาหนะที่นำพาข่าวสารจากผู้ส่งสารไปยังรับผู้รับสาร ซึ่งจำแนกได้ 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ (เสถียร เขยประทับ 2528)

- สื่อมวลชน (Mass Media)
- สื่อบุคคล (Personal media)

สื่อมวลชน หมายถึง สื่อที่สามารถจะเข้าถึงกลุ่มผู้รับสารที่มีจำนวนมาก และอยู่กันอย่างกระจัดกระจายได้อย่างรวดเร็ว เป็นการแพร่กระจายข่าวสาร ซึ่งสื่อมวลชนของการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์

คุณลักษณะของสื่อมวลชน คือ

1. สามารถเข้าถึงผู้รับหรือกลุ่มเป้าหมายจำนวนมากได้ในเวลาอันรวดเร็ว
2. สามารถให้ความรู้และข่าวสารได้ดี
3. สามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่ไม่ฝังรากลึกได้

แคทซ์ และ ลาซาร์สเฟลด์ (Katz and Lazarsfeld 1955 : 27) เห็นว่าการสื่อสารระหว่างบุคคลมีผลต่อการทำให้ผู้รับสารยอมรับที่จะเปลี่ยนแปลงทัศนคติและยอมรับที่จะให้ความร่วมมือ ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆมากที่สุด ฉะนั้นสื่อบุคคลจึงมีความสำคัญมากกว่าสื่อมวลชนในชั้นจูงใจ ส่วนสื่อมวลชนจะมีความสำคัญกว่าในชั้นของการให้ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องและอาจมีผลบ้าง ในการสร้างทัศนคติ ในเรื่องที่บุคคลยังไม่เคยรับรู้มาก่อน

โจเซฟ ที แคลปเปอร์ (Joseph T. Klapper, 1960) กล่าวถึงอิทธิพลของการสื่อสารมวลชนต่อบุคคลในสังคมว่าเป็นเพียงแรงเสริมในกระบวนการโน้มน้าวใจต่อความคิดเห็นหรือทัศนคติที่มีอยู่แล้ว สื่อสารมวลชน มิได้มีอิทธิพลโดยตรงต่อบุคคล จึงต้องอาศัยปัจจัยอื่นๆ ที่นอกเหนือจากการสื่อสารร่วมด้วย จึงจะมีอิทธิพลต่อบุคคลได้ ซึ่งได้แก่ อุปนิสัย บรรทัดฐานของกลุ่ม กระบวนการเลือกรับสาร การเผยแพร่ข่าวสาร โดยบุคคลหรือผู้นำความคิดเห็น ระบบการปกครอง และระบบการสื่อสารมวลชน

นอกจากนี้ทฤษฎีการสื่อสารแบบหลายขั้นตอน (Multi Step Flow of Communication) ยังได้กล่าวไว้ว่า ข่าวสารส่วนใหญ่ที่เผยแพร่จากสื่อมวลชน ไปยังประชาชนเป้าหมายนั้น มักจะผ่านผู้นำความคิดเห็น (Opinion Leader) หรือผู้ที่เข้าถึงสื่อมากกว่าเสียก่อน แล้วบุคคลเหล่านี้จะนำเอาข่าวสารข้อมูลที่ได้รับ ไปเผยแพร่แก่ประชาชนเป้าหมายคนอื่นต่อไป ซึ่งในการถ่ายทอดข่าวสารแต่ละครั้ง ผู้ถ่ายทอดมักจะสอดแทรกทัศนคติ หรือความคิดเห็นของตนลงไป ทำให้ผู้รับสารคนต่างๆ ได้รับข่าวสารที่มีทัศนคติของผู้สนทนาแทรกมาด้วย ซึ่งมีผลไม่น้อยที่จะทำให้ผู้รับสารคล้อยตาม (Katz, 1955 :377 – 452)

การเปิดรับข่าวสาร (Media Exposure)

ข่าวสารเป็นปัจจัยสำคัญที่ใช้ประกอบการตัดสินใจในกิจกรรมต่างๆ ของมนุษย์ ความต้องการข่าวสารจะเพิ่มมากขึ้นเมื่อบุคคลนั้นต้องการข้อมูลในการตัดสินใจหรือไม่แน่ใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง บุคคลจะไม่รับข่าวสารทุกอย่างที่ผ่านเข้ามาสู่ตนทั้งหมด แต่จะเลือกรับรู้เพียงบางส่วนของที่คิดว่ามีประโยชน์ต่อตน แรงผลักดันที่ทำให้บุคคลหนึ่งๆ ได้มีการเลือกรับสื่อ นั้นเกิดจากคุณสมบัติพื้นฐานของผู้รับสารในด้านต่างๆ ได้แก่

1. องค์ประกอบทางด้านจิตใจ เช่น กระบวนการเลือกรับข่าวสาร การเลือกรับรู้ตามทัศนคติ และประสบการณ์เดิมของตน
2. องค์ประกอบทางด้านสังคม สภาพแวดล้อม เช่น ครอบครัว วัฒนธรรม ประเพณี ลักษณะทางประชากร ตลอดจนสถานภาพทางสังคม

เมอร์ริลล์ และโลว์เวินสไตน์ (Merrill and Lowenstein, 1971) ผู้รับข่าวสารแต่ละบุคคลจะมีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ และข่าวสาร ที่แตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะและปัจจัยที่แตกต่างกัน ซึ่งเกิดจากปัจจัยพื้นฐานหลายประการ

1. ความเหงา ซึ่งเป็นเหตุผลทางจิตวิทยาที่ว่า โดยปกติคนเราจะไม่ชอบอยู่ตามลำพัง เนื่องจากจะทำให้เกิดความรู้สึกสับสน วิตกกังวล หวาดกลัว และการเมินเฉยจากสังคม จึงต้องพยายามที่จะรวมกลุ่ม หรือติดต่อกับบุคคลโดยตรง หรือการอยู่กับสื่อต่างๆ

2. ความอยากรู้อยากเห็นในสิ่งต่างๆ ซึ่งถือว่าเป็นคุณสมบัติพื้นฐานของมนุษย์ โดยปกติความอยากรู้อยากเห็นจะเริ่มจากสิ่งใกล้ตัวก่อน ตลอดจนสิ่งที่อยู่ห่างตัวเอง ที่จะมีผลกระทบต่อตนเองทั้งทางตรงและทางอ้อมแล้ว มนุษย์ยังสนใจอยากรู้อยากเห็นสิ่งที่เกิดขึ้นในแง่ต่างๆ ด้วยรวมทั้งผลกระทบซึ่งอาจจะเกิดขึ้นกับตนเองหรือบุคคลอื่นด้วย

3. ประโยชน์ใช้สอยของตน โดยพื้นฐานมนุษย์มีความเห็นแก่ตัว ดังนั้นในฐานะที่เป็นผู้รับสาร จึงต้องการแสวงหาและใช้ข่าวสารบางอย่างที่จะใช้เป็นประโยชน์แก่ตนเอง

4. ลักษณะเฉพาะของสื่อมวลชนโดยทั่วไป นอกจากองค์ประกอบเกี่ยวกับอายุ เพศ การศึกษา สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนทัศนคติ ความเชื่อต่างๆ จะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในการเปิดรับข่าวสารแล้ว ลักษณะเฉพาะของสื่อแต่ละชนิดมีส่วนทำให้ผู้รับข่าวสารจากสื่อมวลชนมีจำนวนและองค์ประกอบที่แตกต่างกัน เพราะผู้รับสารจะเลือกรับข่าวสารเฉพาะอย่างที่สามารถสนองความต้องการและความพึงพอใจของตนเอง

แม็คคอบส์ และ เบ็คเคอร์ (McCombs and Becker, 1979) ได้ให้ความเห็นว่าบุคคลเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน เพื่อตอบสนองความต้องการ 4 ประการ คือ

1. เพื่อต้องการรู้เหตุการณ์ (Surveillance) โดยการติดตามความเคลื่อนไหวและสังเกตการณ์สิ่งต่างๆ รอบตัวจากสื่อมวลชน เพื่อจะได้รู้ทันเหตุการณ์ ทันสมัย และรู้ว่าอะไรเป็นสิ่งที่สำคัญที่ควรรู้

2. เพื่อต้องการช่วยตัดสินใจ (Decision) โดยเฉพาะการตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน การเปิดรับข่าวสารทำให้บุคคลสามารถกำหนดความเห็นของตนต่อสภาวะ หรือเหตุการณ์ต่างๆ รอบตัวได้

3. เพื่อการพูดคุยสนทนา (Discussion) การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน ทำให้บุคคลมีข้อมูลที่จะนำไปใช้ในการพูดคุยกับผู้อื่นได้

4. เพื่อความต้องการมีส่วนร่วม (Participation) เพื่อรับรู้ และมีส่วนร่วมในเหตุการณ์ ความเป็นไปต่างๆที่เกิดขึ้นในสังคมและรอบๆตัว

ในการแสวงหาข่าวสารหรือเปิดรับสื่อของมนุษย์นั้น เป็นสิ่งที่ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลาย ประการ เพราะสื่อเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ใช้ประกอบการตัดสินใจในกิจกรรมต่างๆของมนุษย์ ความ ต้องการสื่อจะเพิ่มมากขึ้น เมื่อบุคคลนั้นต้องการข้อมูลในการตัดสินใจ หรือมีความไม่แน่ใจในเรื่อง ใดเรื่องหนึ่ง และบุคคลจะไม่รับข่าวสารที่ผ่านเข้ามาสู่ตนทั้งหมด แต่จะเป็นผู้เลือกใช้สื่อประเภท ต่างๆเอง จะเลือกรับรู้เพียงบางส่วนที่คิดว่ามีประโยชน์ โดยขึ้นอยู่กับความพึงพอใจ ในการตอบ สอนของวัตถุประสงค์ที่ตั้งใจไว้ของตน โดยมีกระบวนการเลือกสรร (Selective Process) ในการ รับรู้ข่าวสารของผู้รับสารเองเป็นตัวกำหนด ซึ่งจะแตกต่างกันไป

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาการเปิดรับสื่อที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทางด้านต่างๆ ประกอบ ด้วยการเปิดรับสื่อ 3 ลักษณะคือ

1. การเปิดรับสื่อจากสื่อมวลชน

โดยที่ผู้รับสารมีความคาดหวังจากสื่อมวลชนว่า การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนจะ ช่วยตอบสนองความต้องการของเขาได้ ซึ่งจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ หรือเปลี่ยน ลักษณะนิสัยและพฤติกรรมบางอย่างได้ โดยที่การเลือกบริโภคสื่อมวลชนนั้นจะขึ้นอยู่กับความ ต้องการหรือแรงจูงใจของผู้รับสารเอง เพราะบุคคลแต่ละคนย่อมมีวัตถุประสงค์และความตั้งใจใน การใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชนด้วยเหตุผลที่แตกต่างกัน แคลปเปอร์ (Klapper : 1960) ได้แบ่งชั้น ตอนการเปิดรับสื่อไว้ ดังนี้

1.1 เลือกรับหรือการเลือกใช้ (Selective Exposure) บุคคลจะเลือกเปิดรับสื่อและข่าว สารจากแหล่งสารต่างๆ ตามความสนใจและความต้องการของตนเอง ซึ่งโดยทั่วไปใน การเปิดรับสื่อของผู้รับสื่อ มักจะเลือกรับสิ่งที่สนับสนุนความคิดเดิมของตนเสมอ นอกจากนั้นการเลือกรับสื่อยังขึ้นอยู่กับปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคม เช่น ระดับการศึกษา วัย อาชีพ รายได้ เป็นต้น รวมทั้งศาสนา วัย อาชีพ วัฒนธรรม

1.2 การเลือกให้ความสนใจ (Selective Attention) นอกจากบุคคลจะเลือกเปิดรับสื่อแล้ว บุคคลยังเลือกให้ความสนใจต่อสื่อที่ได้รับซึ่งสอดคล้องหรือเข้ากันได้กับ ทัศนคติ และความเชื่อดั้งเดิม ทั้งนี้เพราะการได้รับสื่อที่ไม่สอดคล้องกับความรู้สึก จะทำให้

บุคคลเกิดความรู้สึกไม่พึงพอใจอันก่อให้เกิดภาวะทางจิตใจที่ไม่สมดุล (Cognitive Dissonance) และสับสนได้

- 1.3 การเลือกการรับรู้และตีความหมาย (Selective Perception and Selective Interpretation) เมื่อบุคคลเปิดรับสื่อจากแหล่งใดแหล่งหนึ่งแล้ว ผู้รับสื่ออาจมีการเลือกรับรู้และเลือกตีความที่ได้รับตามประสบการณ์ของแต่ละคน เพราะความหมายของสื่อที่ส่งไป มิได้อยู่ที่ตัวอักษร รูปภาพ หรือคำพูดเท่านั้น แต่อยู่ที่ผู้รับสื่อ จะมีการตีความสื่อที่ได้รับมาตามความเข้าใจของตนเองหรือตามทัศนคติ ประสบการณ์ ความเชื่อ ความต้องการ สภาวะอารมณ์ และแรงจูงใจของตนในขณะนั้น
- 1.4 การเลือกจดจำ (Selective Retention) หลังจากที่บุคคลเลือกให้ความสนใจ เลือกรับรู้ และตีความสื่อไปในทิศทางที่สอดคล้องกับทัศนคติ และความเชื่อของตนแล้ว บุคคลยังเลือกจดจำเนื้อหาสาระของสื่อ ในส่วนที่ต้องการจำ เข้าใจเป็นประสบการณ์ ในขณะที่เดียวกันก็มักจะลืมสื่อที่ไม่ตรงกับความสนใจของตนเอง ซึ่งเท่ากับเป็นการช่วยเสริมให้ทัศนคติ หรือความเชื่อเดิมของผู้รับสื่อมั่นคงยิ่งขึ้น

ในการศึกษาเรื่องพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ นั้น มีปัจจัยหลายอย่างที่น่าสนใจ สำหรับเหตุผลในการที่มนุษย์ เลือกสนใจหรือตั้งใจรับข่าวสารจากสื่อ นั้นอย่างไร โดยมีนักวิชาการหลายท่านที่มีความเห็นสอดคล้อง ดังนี้

ไฟรด์สัน (Friedson) ไรเลย์ (Riley) และ ฟลาวเวอร์แมน (Floweman:1951) มีความเห็นแนวเดียวกันว่า แรงจูงใจที่ต้องการ เป็นที่ยอมรับของสมาชิก ภายในสังคม จะเป็นสิ่งที่จะช่วยกำหนดความสนใจเปิดรับสื่อจากสื่อต่างๆ ก็เพื่อตอบสนองความต้องการของตน ซึ่งปรากฏการณ์นี้ เมอร์ตัน (Merton) ไรท์ (Wright) และ วาบเลส (Waples) เรียกว่า “พฤติกรรมในการแสวงหาข่าวสาร” นักวิชาการเหล่านี้ มีความเห็นตรงกันว่า ผู้รับสื่อ จะเลือกรับสื่อใดนั้น ย่อมเป็นไปตามบทบาทและสถานภาพสังคมของผู้รับสื่อ และเหตุผลในการรับสื่อ ก็ไปเป็นหัวข้อในการสนทนา ซึ่งจะ ทำให้ผู้รับสื่อ รู้สึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

แอตคิน (Atkin : 1973) กล่าวว่า บุคคลเลือกรับสื่อใดจากสื่อมวลชนนั้น ขึ้นอยู่กับการคาดคะเนเปรียบเทียบระหว่างผลรางวัลตอบแทน (Reward Value) กับการลงทุนลงแรง (Expenditures) และพันธะผูกพัน (Libilities) ที่จะตามมา ถ้าผลตอบแทนหรือประโยชน์ที่จะได้รับ สูงกว่าการลงทุน หรือการต้องใช้ความพยายาม ที่จะรับรู้หรือทำความเข้าใจแล้ว บุคคลย่อมแสวง

หาสื่ออื่น (Information Seeking) แต่ถ้าผลประโยชน์น้อยกว่าบุคคล ก็อาจจะเฉยเมยต่อข่าวนั้น (Information Ignoring) หรือในกรณีที่บุคคลเห็นว่าสื่ออื่น จะก่อให้เกิดภาวะผูกพัน ก็จะหลีกเลี่ยงสื่ออื่น (Information Avoidance) และในบางครั้งก็ต้องยอมรับสื่อ ทั้งๆ ที่ไม่เต็มใจ (Information Yielding) เพื่อหลีกเลี่ยงในการลงทุนลงแรง ในการรับสื่อ นั้นๆ

นอกจากนี้ ยังมีปัจจัยอื่นๆ ที่เป็นตัวกำหนด ให้เกิดความแตกต่าง ในการเลือกสรรรับข่าวของมนุษย์ ซึ่งงานการศึกษาของ เดอเฟลอร์ (Defleur, M.L.:1966) ได้เสนอทฤษฎีที่เกี่ยวกับตัวแปรแทรก (Intervention Variables) ที่มีอิทธิพลในกระบวนการสื่อสารมวลชน ระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร โดยเน้นให้เห็นว่าข่าวสารมิได้ไหลผ่านจากสื่อมวลชนถึงผู้รับ และเกิดผลโดยตรงทันทีแต่มีปัจจัยบางอย่างที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้รับสารแต่ละคน เช่น จิตวิทยา และสังคม ตลอดจนอิทธิพลของบุคคล หรือกลุ่มบุคคลนั้นสังกัดอยู่ ซึ่งจะมีอิทธิพลต่อการรับข่าวสารนั้นๆ ทำให้เกิดผลไม่เหมือนกัน หรือไม่เป็นไปตามเจตคติของผู้รับสาร

วิลเบอร์ แชรรมม์ (Schramm, 1973) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบด้านต่างๆ ในการเลือกรับข่าวสารของผู้รับสาร ดังนี้

1. *ประสบการณ์* ซึ่งเป็นปัจจัยทำให้ผู้รับสาร แสวงหาข่าวสารแตกต่างกัน
2. *การประเมินสารประโยชน์ของข่าวสาร* ผู้รับสารจะแสวงหาข่าวสารเพื่อสนองจุดประสงค์ของตนอย่างไรอย่างหนึ่ง
3. *ภูมิหลังแตกต่างกัน* จึงทำให้มีความสนใจแตกต่างกัน
4. *การศึกษาและสภาพแวดล้อม* ซึ่งทำให้มีความแตกต่างกันในพฤติกรรมการเลือกรับสื่อและเนื้อหาของข่าวสาร
5. *ความสามารถในการรับสาร* เกี่ยวกับสภาพร่างกายและจิตใจที่เป็นตัวทำให้พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารแตกต่างกัน
6. *บุคลิกภาพ* ซึ่งมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติการโน้มน้าวใจ ตลอดจนพฤติกรรมการของผู้รับสาร
7. *อารมณ์* สภาพทางอารมณ์ของผู้รับสารจะทำให้รับสารเข้าใจ หรืออาจจะเป็นอุปสรรคต่อความเข้าใจความหมายของข่าวสารก็ได้

8. *ทัศนคติ* ก็จะเป็นตัวกำหนดท่าทีของการรับข่าวสารและตอบสนองต่อข่าวสารที่
ได้พบ

2. การเปิดรับสื่อจากสื่อบุคคล

สื่อบุคคล หมายถึง ตัวบุคคลผู้ให้นำพาข่าวสารจากบุคคลหนึ่งไปยังอีกบุคคลหนึ่ง โดยอาศัยการติดต่อระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication) ที่จะมีปฏิกริยาโต้ตอบระหว่างกัน โรเจอร์ส และชูเมคเกอร์ (Rogers and Shoemaker) กล่าวว่า ในกรณีที่ต้องการให้บุคคลใด ๆ เกิดการยอมรับในสารที่เสนอออกไป หรือจะทำการสื่อสารให้มีประสิทธิภาพที่สุด เพื่อให้มีการยอมรับสารนั้น ควรที่จะใช้ในการสื่อสารระหว่างบุคคล โดยใช้สื่อบุคคลเป็นผู้เผยแพร่ข่าวสาร สื่อบุคคลนี้จะมีประโยชน์มาก ในกรณีที่ผู้ส่งสารหวังผลให้ผู้รับเกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับทัศนคติ และพฤติกรรมในการรับสาร นอกจากนี้ยังเป็นวิธีช่วยให้ผู้รับสารมีความเข้าใจกระจ่างชัด และตัดสินใจรับสารได้อย่างมั่นใจขึ้น ซึ่งการสื่อสารระหว่างบุคคลแบ่งเป็น 2 ประเภท (เสถียร เขย ประทับใจ , 2525) คือ

2.1 การติดต่อโดยตรง (Direct Contact) เป็นการเผยแพร่ข่าวสาร เพื่อสร้างความเข้าใจ หรือชักจูงโน้มน้าวใจกับประชาชนโดยตรง แต่มีข้อจำกัดคือ ต้องใช้บุคคลเป็นจำนวนมากสิ้นเปลืองเวลา ค่าใช้จ่าย และแรงงานในการเผยแพร่ข่าวสาร

2.2 การติดต่อโดยกลุ่ม (Group Contact of Community Public) กลุ่มจะมีอิทธิพลต่อบุคคลส่วนรวม โดยที่กลุ่มต่างๆ จะช่วยให้การสื่อสารของบุคคล บรรลุเป้าหมายได้ เช่น การประชุม สัมมนา โดยการจัดกลุ่มคนที่มีความสนใจร่วมกันตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ให้สนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีปฏิกริยาโต้ตอบกัน ซึ่งจะมีส่วนช่วยในการตัดสินใจ ยอมรับหรือปฏิเสธข่าวสารได้ ดังที่บลูมเมอร์ (Blumer, 1969) กล่าวว่า “ สังคมมนุษย์ประกอบด้วยกลุ่มที่ต่างชนิดกัน ส่วนใหญ่ชีวิตที่อยู่ร่วมกันทั้งหมด จะประกอบกันเป็นแบบแผนปฏิบัติ และมีพฤติกรรมร่วมกันของกลุ่ม เมื่อกลุ่มมีความสนใจมุ่งไปในทิศทางใด บุคคลส่วนใหญ่ในกลุ่มก็จะมีความสนใจในทางนั้นด้วย”

เดอเฟลอร์ (Defleur, 1966) ได้กล่าวถึงทฤษฎีกลุ่มสังคม (Social Categories Theory) ว่าประชาชนที่มีลักษณะทางสังคมคล้ายกัน จะแสดงพฤติกรรมการสื่อสารมวลชนคล้ายคลึงกัน เช่น การเปิดรับสื่อมวลชน ความชอบต่อสื่อประเภทต่างๆ เป็นต้น ส่วนในทฤษฎีความสัมพันธ์ทางสังคม (The Social Relations Theory) เดอเฟลอร์ แสดงให้เห็นว่าข่าวสารจากสื่อมวลชน จะมีตัวแปรแทรกอีกประเภทหนึ่งที่เกิดจากความสัมพันธ์ทางสังคม ระหว่างผู้รับสารกับบุคคลอื่นในสังคม

โดยข่าวสารต่างๆที่ได้รับจากสื่อมวลชน มักจะถูกรับรู้หรือตีความ โดยมีอิทธิพลของกลุ่มหรือบุคคลในกลุ่มเข้ามาเกี่ยวข้องเสมอ อิทธิพลที่มีผลต่อการรับรู้ข่าวสารในลักษณะนี้เรียกว่า “อิทธิพลของบุคคล” (Personal Influence) โดยจะมีทฤษฎีการสื่อสารมวลชนสองทอด (Two-step Flow of Communication) ที่มีความคิดเห็นต่างๆจะไหลผ่านสื่อมวลชนไปยังผู้นำความคิด (Opinion Leader) ก่อน แล้วจึงมีการถ่ายทอดข่าวสาร ไปยังประชาชนกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่เป็นกลุ่มต่างๆในสังคมนี้ จะก่อให้เกิดเป็นเครือข่าย (Interpersonal Network) ในสื่อมวลชน ซึ่งมีหน้าที่ คือ

1. เป็นช่องทางการถ่ายทอดข่าวสารเข้าในสังคม
2. เป็นแหล่งของอิทธิพลกลุ่มหรืออิทธิพลบุคคล ที่มีผลต่อความคิด และการกระทำของสมาชิกในสังคม

หากเมื่อมองถึงกระบวนการสื่อสารในพฤติกรรมกรรมการเปิดรับข่าวสารด้านการเมือง โดยอ้างอิงแนวความคิดและทฤษฎีดังกล่าวมานั้น จะเห็นได้ว่าข่าวสารด้านการเมืองและสื่อที่ใช้ในการเลือกตั้งนั้นย่อมต้องใช้สื่อต่างๆในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเพื่อให้มีประสิทธิภาพ เมื่อประชาชนมีพฤติกรรมกรรมการเปิดรับ ก็จะทำให้มีความรู้และส่งผลไปสู่ทัศนคติที่ดี และมีส่วนร่วมในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งต่อไป

3. การเปิดรับสื่อจากสื่อเฉพาะกิจ

สื่อเฉพาะกิจ หมายถึง สื่อที่จัดทำขึ้นเพื่อโอกาสพิเศษ เพื่อใช้ในการรณรงค์ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ชักจูงใจ หรือให้ความรู้ขององค์การหรือหน่วยงานต่างๆ รวมถึงการเผยแพร่สิ่งใหม่ๆสู่สังคม สำหรับสังคมไทยสื่อเฉพาะกิจเป็นเรื่องจำเป็นเพราะเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา สื่อเฉพาะกิจนั้นจัดว่าเป็นแขนงหนึ่งของสื่อมวลชน แต่ได้พัฒนาเนื้อหามาใช้ประโยชน์เป็นเรื่องราวไป ฉะนั้นสื่อเฉพาะกิจนี้โดยทั่วไปมีกลุ่มประชากรที่เป็นเป้าหมายที่แน่นอน มีการส่ง เนื้อหาต่างๆ อันจะเป็นประโยชน์เฉพาะแก่ประชาชนกลุ่มนั้นๆ การผลิตไม่ยุ่งยาก การนำเสนอเนื้อหาเป็นไปอย่างง่าย ๆ ตัวอย่างเช่น จากการศึกษาการใช้สื่อสิ่งพิมพ์เฉพาะกิจในโครงการ อีสานเขียว พบว่าเข้าถึงประชากรประมาณร้อยละ 60 (สากล ไพเราะ, 2532) และผลการวิจัย พฤติกรรมการรับข่าวสารที่มีผลต่อการยอมรับการปลูกกาแฟของเกษตรกร แสดงว่าสื่อเฉพาะกิจให้ผลรองลงมาจากสื่อบุคคล (พรพิมล, 2524)

สื่อทั้งสามประเภทนี้ต่างก็มีบทบาทที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะของสื่อแต่ละประเภท รวมทั้งความสนใจของผู้เปิดรับสารที่มีต่อสื่อแต่ละประเภทด้วย ในการศึกษาครั้งนี้ได้นำแนวคิดนี้มาประกอบในการศึกษาถึงบทบาทและอิทธิพลของสื่อแต่ละประเภทที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส.ปี 2544

การสื่อสารทางการเมือง

กระบวนการทางการเมืองมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับการสื่อสารเช่นเดียวกับกระบวนการอื่นๆในสังคม การสื่อสารมีหน้าที่หลักในการถ่ายทอดความรู้และข่าวสารต่างๆ ที่เกิดขึ้นในระบบการเมือง ซึ่งถ้าปราศจากการสื่อสารทางการเมืองแล้วจะมีบุคคลเพียงไม่กี่คนที่เกี่ยวข้องโดยตรงเท่านั้นที่จะรู้ถึงความเป็นไปทางการเมือง ซึ่งความรู้และความเข้าใจนี้จะช่วยให้ประชาชนสามารถตัดสินใจในประเด็นทางการเมืองได้อย่างถูกต้องและมีเหตุผล นั่นคือสามารถเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีประสิทธิภาพ

การสื่อสารทางการเมืองยังมีบทบาทต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยการทำให้การกระทำหรือข้อเรียกร้องต่างๆของปัจเจกบุคคลขยายขึ้นเป็นการกระทำหรือข้อเรียกร้องที่มีลักษณะเป็นการเมือง (Private Affairs to Public Affairs) มิฉะนั้นประชาชนธรรมดาแต่ละคนก็จะไม่สามารถมีบทบาทในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของระบบการเมืองด้วยวิธีการเรียกร้องสิ่งที่มีคุณค่าหรือให้การสนับสนุนแก่ระบบการเมืองในการจัดสรรสิ่งที่มีคุณค่า

พาย (Pye,1963 : 3-23) นักรัฐศาสตร์ที่สนใจบทบาทของการสื่อสารในการพัฒนาการเมืองในระดับชาติ ให้ความเห็นว่าการสื่อสารมีบทบาททางการเมืองดังนี้

1. ช่วยให้การกระทำบางอย่างของปัจเจกบุคคลมีผลหรืออิทธิพลกระทบไปทั่วทั้งสังคม
2. ทำให้เห็นว่าการเมืองของมวลชนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ
3. กำหนดขอบเขตหรือแนวทางในการคาดหมายสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตและในการวัดระดับความสามารถในการมองการณ์ไกลของผู้นำ
4. ช่วยให้ประชาชนเข้าใจกระบวนการทางการเมือง เจตนาและการกระทำของนักการเมือง

5. ช่วยในการกำหนดกฎเกณฑ์ของสังคม เพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจว่า อะไรเป็นเหตุ อะไรเป็นผลของการกระทำในทางการเมืองและอะไรที่ผู้นำและผู้ตามสามารถยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องหรือมีเหตุผล

หน้าที่ของการสื่อสารทางการเมือง

เสรี วงษ์มณฑา (2537) ได้รวบรวมหน้าที่ของการสื่อสารในกระบวนการทางการเมืองไว้ดังนี้

1. สร้างทัศนคติทางการเมือง เช่น การพูดคุย การเผยแพร่ การประชุม การอบรม การแจกใบปลิว การติดป้าย การแจกแผ่นพับ ข่าว และบทความทางวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร สามารถที่จะช่วยสร้างสำนึกทางการเมือง ค่านิยมทางการเมือง และทัศนคติทางการเมืองให้แก่ประชาชนได้

ข่าวคราวเกี่ยวกับนักการเมืองจะสร้างความรู้สึกให้แก่ประชาชนว่าเขาศรัทธา นักการเมืองเพียงใด และจะทำให้เขารู้สึกต่อไปว่าเขาควรจะไปยุ่งเกี่ยวกับกิจกรรมด้านการเมืองมากน้อยเพียงใด อย่างที่ฝรั่งบางคนเขียนถึงเมืองไทยว่า การเมืองไทยเป็นการเข้าร่วมของผู้ไม่รู้ แต่ผู้ไม่รู้เข้าร่วม (Uninformed Participants and Informed Non-participants) นั่นคือคนที่รู้อะไรดี ๆ มักจะเลื่อมศรัทธาในระบบการเมืองและไม่เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง เช่น ไม่ไปเลือกตั้ง แต่คนที่สนใจนั้นเพราะยังไม่รู้อะไรดีนัก จึงยังศรัทธาอยู่ เช่น ชาวนาที่ไปเลือกตั้งกันมาก เป็นต้น

2. สร้างความสนใจในการเมือง ในสมัยก่อนนั้นคนส่วนใหญ่ไม่ค่อยสนใจการเมืองนัก เพราะไม่ค่อยได้รู้ข่าวคราวของการเมือง ไม่เคยพบเห็นนักการเมืองหรือผู้บริหาร แต่ในปัจจุบันนี้ข่าวคราวของรัฐบาลมีให้อ่านกันประจำ นักการเมืองจะเป็นข่าวให้เห็นทั้งในหนังสือพิมพ์ วิทยุโทรทัศน์ เสียงพูดของเขามีให้ได้ยินทางวิทยุกระจายเสียง เรื่องราวของเขาจะถูกวิจารณ์อยู่เป็นประจำ เพราะฉะนั้นคนยุคนี้จึงสนใจข่าวสารการเมืองมากขึ้น

3. สร้างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการเมือง นอกเหนือจากการสร้างความสนใจแล้ว การสื่อสารยังถูกนำมาใช้สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองได้อย่างมาก การเผยแพร่ประชาธิปไตย โดยสื่อมวลชนก็ดี หรือโดยสื่อสารมวลชนก็ดี ได้ทำให้ประชาชนเข้าใจดีขึ้นว่าประชาธิปไตยคืออะไร การพูดถึงกฎหมาย การออกพระราชบัญญัติต่าง ๆ ในปัจจุบันประชาชนมีความรู้ความเข้าใจยิ่งขึ้น และเข้าใจเพื่อปฏิบัติตนในฐานะพลเมืองดีก็มีการนำเสนอสู่ประชาชนด้วยการสื่อสาร

4. สร้างบทบาททางการเมือง ความสนใจที่ก่อให้เกิดความรู้และทัศนคตินั้น ได้นำไปสู่ การกำหนดบทบาททางการเมือง ประชาชนปัจจุบันได้รู้ถึงบทบาท สิทธิหน้าที่ของตนในฐานะที่เป็นประชาชนได้ดีขึ้น การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งถือเป็นการสื่อสารรูปแบบหนึ่งที่บอกให้นักการเมืองรู้ว่า เราต้องการใครหรือไม่ต้องการใคร ว่าเราสนใจเลือกตัวบุคคลหรือเลือกพรรค การได้รับ ข่าวสารให้เราบทบาททางการเมือง และการแสดงบทบาททางการเมืองก็เป็นการส่งข่าวสารไปยัง ผู้บริหารเช่นกัน

ลักษณะของข่าวสารการเมือง

ข่าวสาร (Information)

นักสังคมวิทยาสองคน คือ คาร์ล สวาลาสโตกา และไอทิส คันแคน ได้เสนอแนะให้ พิจารณาข่าวสารเป็น “มิติ” ที่สี่ของการแบ่งชั้นทางสังคม เพิ่มเติมจากสามมิติแรก คือ ความมั่งคั่ง อำนาจ และเกียรติ สวาลาสโตกา นิยาม “ข่าวสาร” ว่าหมายถึง ทักษะหรือความรู้ซึ่งบุคคลได้รับการฝึกฝนอบรมมาก่อน (บุญเลิศ ศุภดิโลก 2523: 6)

ในแง่ของการสื่อสาร ข่าวสารมีลักษณะเป็นสาร (Message) อย่างหนึ่งซึ่งส่งมาตามสื่อ ต่างๆ ในรูปลักษณะของสัญลักษณ์ (Symbol or Sign) ดังนั้น ข่าวสารจึงหมายถึง “เนื้อหา” ของ สื่อที่ใช้ในการสื่อสาร วิลเบอร์ ชรามม์ อธิบายว่า ข่าวสาร หมายถึง เนื้อหาอะไรก็ได้ที่จะช่วยลด ความไม่แน่ใจ หรือจำนวนทางเลือกที่อาจเป็นไปได้สถานการณ์หนึ่ง ช่วยให้บุคคลสามารถสร้าง ภาพที่ชัดเจน ขยายภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องและช่วยกำหนดพฤติกรรมที่เขาควรจะทำใน สถานการณ์นั้น (Wilbur Schramm and Donalds F.Roberts 1971:13)

ข่าวสารการเมือง

สตีเวน แชฟฟี (Steven Chaffee) ได้ให้คำนิยามที่เฉพาะเจาะจงลงไปถึง “ข่าวสารการเมือง” โดยอาศัยแนวการวิเคราะห์ระบบของ เดวิส อีสตัน ว่าเป็น “ความรู้ของสมาชิกในระบบการเมืองเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงเคลื่อนไหวใดๆ ในสถานะของระบบ ในแง่ของการแบ่งสรรสิ่งที่มีคุณค่าในสังคม” (Steven Chaffee) ซึ่งหมายถึงข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับข้อเรียกร้องและการสนับสนุน ข้อตัดสินใจที่ออกมาและเกี่ยวกับกระบวนการเปลี่ยนปัจเจกเข้าให้เป็นผลลัพธ์ออกมา (พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว 2523:11)

นักรัฐศาสตร์หลายคนจัดเอา “ข่าวสาร” เป็นทรัพยากรทางการเมืองอย่างหนึ่งซึ่งเป็นตัวกำหนดอำนาจหรืออิทธิพลทางการเมืองของบุคคล ข่าวสารจะช่วยลดความไม่แน่ใจ (Uncertainty) และช่วยให้การตัดสินใจมีประสิทธิภาพมากขึ้น ความรู้สึกไม่แน่ใจทางการเมือง ความรู้สึกที่ตนเองมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องการเมือง เป็นที่มาสำคัญของความนิ่งเฉยทางการเมือง ระบบการเมืองแบบประชาธิปไตย จึงไม่สามารถจะเป็นไปได้ ถ้าประชาชนทั่วไปไม่มีความรู้ถึงความเป็นไปของการเมืองการปกครองเลย (James D.Barber 1969:11)

จากการศึกษาของ อัลมอนด์และเวอร์บา (Almond and Verba) พบว่าความรู้สึกมีความสามารถทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย (Democratic Competence) ซึ่งเป็นความรู้สึกทางการเมืองที่จำเป็นสำหรับการดำเนินการปกครองแบบประชาธิปไตยนั้น มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับการมีข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับประเด็นปัญหาและการกระบวนการทางการเมือง (พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว 2523:21) รวมทั้งเกี่ยวข้องกับความสามารถในการใช้ข้อมูลข่าวสารในการวิเคราะห์ทำความเข้าใจกับปัญหาต่างๆ การที่บุคคลมีข้อมูลข่าวสารเพิ่มขึ้นจะทำให้บุคคลมีการประเมินคุณค่าและกำหนดข้อตัดสินใจในประเด็นต่างๆ ได้อย่างมั่นคงขึ้น เช่น ในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งบุคคลที่ตัดสินใจว่าลงคะแนนเสียงผู้ใดในระบอบใดสักวันเลือกตั้ง มักจะเป็นผู้ที่มีความรู้ข่าวสารเกี่ยวกับผู้สมัครพร้อมนโยบายต่างๆ น้อยกว่าผู้ที่ได้กำหนดข้อตัดสินใจของตนไว้ล่วงหน้า (พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว 2523 : 22)

ข่าวสารการเมือง กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ดังได้กล่าวมาแล้วว่า ข่าวสารการเมืองมีความสำคัญ และมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อ พฤติกรรมทางการเมือง และกระบวนการทางการเมือง ทั้งนี้เนื่องจากก่อนที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งจะมีพฤติกรรมใดๆ ไม่ว่าจะเป็นพฤติกรรมทางการเมืองหรือพฤติกรรมอื่นๆ บุคคลนั้นจะต้องได้รับสิ่งเร้าบางอย่างจากสิ่งแวดล้อมที่จะกระตุ้นให้เขามีพฤติกรรมบางอย่าง พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคคลก็มีที่มาจากสิ่งเร้าและสิ่งแวดล้อมที่มากระทบต่อบุคคลนั้น เช่นกัน เลสเตอร์ มิลแบรท เสนอแนวความคิดเชิงสมมุติฐานว่า ยิ่งบุคคลได้รับสิ่งเร้าเกี่ยวกับการเมืองมากเท่าใด บุคคลนั้นก็จะมีแนวโน้มที่จะเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้นเท่านั้น ซึ่งผลการวิจัยในประเทศต่างๆ กว่า 10 ประเทศ ก็ยืนยันต่อสมมุติฐานนี้ (Lester W.Milbrath and M.L.Goel 1977 : 35) การเปิดรับต่อสิ่งเร้าที่เกี่ยวกับการเมืองนั้น จะเพิ่มระดับความรู้ทางการเมืองกระตุ้นให้เกิดความสนใจ มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประเด็นต่างๆ ทางการเมืองตลอดจนทำให้มีความผูกพันกับพรรคการเมือง หรือผู้สมัครคนใดคนหนึ่งมากขึ้น (เสนห์ นนทะโชติ 2424 : 104)

ข้อมูลข่าวสารการเมืองก็อาจจัดเป็นสิ่งเ้าทางการเมืองประเภทหนึ่งที่สามารถเข้ามากระทบต่อบุคคลได้โดยผ่านช่องทางหลายๆ ช่องทาง รวมทั้งโดยทางสื่อสารมวลชนและโดยการสื่อสารระหว่างบุคคล เช่น การพูดคุยสนทนากัน เป็นต้น และในทัศนะของนักรัฐศาสตร์ ความรู้ทางการเมืองซึ่งจะได้รับข้อมูลข่าวสารทางการเมืองนั้นเป็นปัจจัยสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ยิ่งบุคคลนั้นมีความรู้ทางการเมืองสูง ก็จะมีโอกาสเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยความสำนึกของตนเองสูงด้วย (Jame D.Barber : 8-13)

การที่บุคคลจะเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในลักษณะใด คือ ด้วยความสำนึกของตนเอง หรือโดยการชักจูงระดมพลังจากผู้อื่นนั้น ย่อมจะเป็นผลมาจากระดับความรู้ ความเข้าใจทางการเมืองและความรู้สึกผูกพันกับการเมือง หรือความรู้สึกที่ว่าการเมืองเป็นเรื่องสำคัญที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของตน กล่าวคือ บุคคลที่มีความรู้ความเข้าใจในประเด็นต่างๆ ทางการเมืองจะเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยความสำนึกว่าการเมืองเป็นเรื่องสำคัญที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของตนกระทำเช่นเดียวกับการมีความรู้สึกว่าการเมืองเป็นเรื่องสำคัญที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของตน ก็เห็นว่าการเมืองทางการเมืองต่างๆ เป็นสิ่งสำคัญที่ตนเองควรมีส่วนกำหนดการตัดสินใจการเมือง (เสนห์ นนทะโชติ 2524 : 105)

แต่เท่าที่ผ่านมาประชาชนในประเทศไทยให้ความสำคัญกับการเมืองน้อยมาก สังเกตได้จากสถิติการไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่มีผู้ใช้สิทธิจำนวนน้อย จึงได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนชาวกรุงเทพฯ ว่าจะมีมากน้อยเพิ่มขึ้นเพียงใด หลังจากที่ได้มีพรรคการเมืองต่างก็นำเสนอนโยบายการเมืองของตน และการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ ที่ยังคงเป็นปัญหาอยู่ในปัจจุบัน ถ้าประชาชนให้ความสนใจในจุดนี้ก็น่าจะมีสถิติการไปใช้สิทธิมากขึ้น

การมีส่วนร่วมของประชาชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540

การมีส่วนร่วมเป็นสาระสำคัญประการหนึ่งที่สภาร่างรัฐธรรมนูญ ใช้เป็นหลักการในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ ดังปรากฏในอารัมภบทของรัฐธรรมนูญดังนี้

“ได้จัดทำร่างรัฐธรรมนูญโดยมีสาระสำคัญเป็นการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองและตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐเพิ่มขึ้น ตลอดจนปรับปรุงโครงสร้างทางการเมืองให้มีเสถียรภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทั้งนี้โดยได้คำนึงถึงความคิดเห็นของประชาชนเป็นสำคัญ” โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนที่กล่าวถึงมีดังนี้

- หลักการที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนมีบัญญัติไว้ในหมวดที่ 3
- บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา
- การมีส่วนร่วมของประชาชนผ่านการออกเสียงลงคะแนน
- การมีส่วนร่วมของประชาชนทางการเมืองโดยตรงหรือการตรวจสอบการเมือง

หลักการที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนมีบัญญัติไว้ในหมวดที่ 3 สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยดังนี้

1. “มาตรา 44 วรรคหนึ่ง บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ” ให้หลักประกันในการมีส่วนร่วมแสดงออกในทางการเมือง หรือเสนอข้อเรียกร้องทางเศรษฐกิจและสังคม โดยใช้รูปแบบของการชุมนุม
2. “มาตรา 45 วรรคหนึ่ง บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันเป็นสมาคมสหภาพ สหพันธ์ สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร องค์การเอกชน หรือหมู่คณะอื่น” ให้หลักประกันในการรวมกลุ่มซึ่งจะช่วยให้การมีส่วนร่วมของกลุ่มมีประสิทธิภาพมากกว่าการมีส่วนร่วมของปัจเจกชน
3. “มาตรา 47 วรรคหนึ่ง บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองเพื่อสร้างเจตนารมณ์ทางการเมืองของประชาชน และเพื่อดำเนินกิจการในทางการเมือง ให้เป็นไปตามเจตนารมณ์นั้นตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้” ให้หลักประกันในการรวมกลุ่มเป็นพรรคการเมืองเพื่อประสิทธิภาพของการมีส่วนร่วมทางการเมือง รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการปกครองและบริหารประเทศผ่านระบบพรรคการเมืองและประชาธิปไตยแบบตัวแทน
4. “มาตรา 58 บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับทราบข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือราชการส่วนท้องถิ่น เว้นแต่การเปิดเผยข้อมูลนั้นจะกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยของประชาชนหรือส่วนได้เสียอันพึงได้รับความคุ้มครองของบุคคลอื่น ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ” ให้หลักประกันว่าการมีส่วนร่วมของประชาชน

เป็นไปบนพื้นฐานของข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องและการรับฟังความคิดเห็นที่หลากหลาย ไม่ใช่มีการปิดกั้นหรือบิดเบือนข่าวสารข้อมูลเพื่อประโยชน์ของใครหรือกลุ่มบุคคลใด

5. “มาตรา 59 บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผลจากหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ก่อนการอนุญาตหรือการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมใดที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดที่เกี่ยวกับตนหรือชุมชนท้องถิ่นและมีสิทธิแสดงความคิดเห็นของตนในเรื่องดังกล่าว ทั้งนี้ ตามกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่กฎหมายบัญญัติ” ให้หลักประกันการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเสนอความคิดเห็นก่อนการดำเนินโครงการที่มีผลกระทบต่อตน

6. “มาตรา 60 บุคคลย่อมมีสิทธิมีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในการปฏิบัติราชการทางการปกครองอันมีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของตน ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ” ให้หลักประกันในการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการตัดสินใจของรัฐที่มีผลต่อตน

บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่หลายมาตราดังนี้

1. “มาตรา 56 วรรคหนึ่ง สิทธิของบุคคลที่จะมีส่วนร่วมร่วมกับรัฐและชุมชนในการบำรุงรักษาและการได้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพและในการคุ้มครอง ส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมเพื่อให้ดำรงชีพอยู่ได้อย่างปกติและต่อเนื่องใน สิ่งแวดล้อมที่จะไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพหรือคุณภาพชีวิตของตน ย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

2. “มาตรา 79 รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสงวน บำรุงรักษาและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุล รวมทั้งมีส่วนร่วมในการส่งเสริมบำรุงรักษาและคุ้มครองคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามหลักการ การพัฒนาที่ยั่งยืน ตลอดจนควบคุมและกำจัดภาวะมลพิษที่มีผลต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพ และคุณภาพชีวิตของประชาชน”

3. “มาตรา 290 เพื่อส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

กฎหมายตามวรรคหนึ่ง อย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

1. การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อยู่ในเขตพื้นที่
2. การเข้าไปมีส่วนในการบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่นอกเขตพื้นที่ เฉพาะในกรณีที่น่าจะมีผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของประชาชนในพื้นที่ของตน
3. การมีส่วนร่วมในการพิจารณาเพื่อริเริ่มโครงการหรือกิจกรรมใดนอกเขตพื้นที่ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพอนามัยของประชาชนในพื้นที่

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนามีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญเช่นกัน มีใน หมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานของรัฐ

“มาตรา 76 รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบายการตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง รวมทั้งการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ”

“มาตรา 89 วรรคหนึ่ง เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามหมวดนี้ ให้รัฐจัดให้มีสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มีหน้าที่ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีในปัญหาต่างๆที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจและสังคม”

การมีส่วนร่วมของประชาชนผ่านออกเสียงลงคะแนน

ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเป็นผู้ออกเสียงลงคะแนนโดยคะแนนลับเพื่อเลือกตั้ง ส.ส. แบบแบ่งเขต 400 คน และเพื่อเลือกตั้ง ส.ส. แบบบัญชีรายชื่อพรรคอีก 100 คน เพื่อทำหน้าที่นิติบัญญัติ

ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเป็นผู้ออกเสียงลงคะแนนโดยคะแนนลับเพื่อเลือกตั้ง สว. 200 คน เพื่อทำหน้าที่กั้นกรองกฎหมายและทำหน้าที่แต่งตั้งและถอดถอนบุคคลในหลายองค์กรที่ตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญ

ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเป็นผู้ออกเสียงลงคะแนนโดยคะแนนลับในการออกเสียงประชามติดังนี้

1. “มาตรา 214 วรรคหนึ่ง ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีเห็นว่ากิจการในเรื่องใดอาจกระทบถึงประโยชน์ได้เสียของประเทศชาติหรือประชาชน นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะ

รัฐมนตรีอาจปรึกษาประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานวุฒิสภา เพื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้มีการออกเสียงประชามติได้”

2. “มาตรา 214 วรรคเจ็ด การออกเสียงประชามติตามมาตรา นี้ ให้มีผลเป็นเพียงการให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้น”

การมีส่วนร่วมของประชาชนซึ่งเป็นการมีส่วนร่วมโดยตรงทางการเมืองหรือเป็นการร่วมตรวจสอบทางการเมืองดังนี้

1. ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่า 50,000 คน สามารถเสนอร่างกฎหมายได้ดังนี้

“มาตรา 170 ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่า 50,000 คน มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้รัฐพิจารณากฎหมายตามที่กำหนดในหมวด 3 และหมวด 5 แห่งรัฐธรรมนูญนี้ คำร้องขอตามวรรคหนึ่งต้องจัดทำร่างพระราชบัญญัติเสนอมาด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเข้าชื่อ รวมทั้งการตรวจสอบให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ”

2. ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่า 50,000 คน มีส่วนร่วมในกระบวนการถอดถอนรัฐมนตรี ส.ส. ส.ว. ประธานศาลฎีกา ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลปกครองสูงสุด อัยการสูงสุด กรรมการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้พิพากษาหรือตุลาการ พนักงานอัยการ หรือผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงดังนี้

“มาตรา 304 วรรคหนึ่ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร หรือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า 50,000 คน มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานวุฒิสภาเพื่อให้วุฒิสภามีมติตาม”

“มาตรา 307 ให้ถอดถอนบุคคลตามมาตรา 303 ออกจากตำแหน่งได้คำร้องขอดังกล่าวจะต้องระบุพฤติการณ์ที่กล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวกระทำความผิดเป็นข้อๆ ให้ ชัดเจน

3. ในการปกครองส่วนท้องถิ่นประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นได้ดังนี้

“มาตรา 287 ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นใดมีจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานสภาท้องถิ่นเพื่อให้สภาท้องถิ่นพิจารณาออกข้อบัญญัติท้องถิ่นได้ คำร้องขอตามวรรคหนึ่ง

ต้องจัดทำร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นเสนอมาด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเข้าชื่อรวมทั้งการ ตรวจสอบให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ”

4. ในการปกครองส่วนท้องถิ่นประชาชนมีส่วนร่วมในการถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นได้ดังนี้

“มาตรา 286 ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นใดมีจำนวนไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มาลงคะแนนเสียงเห็นว่าสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้ใดขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นไม่สมควรดำรงตำแหน่งต่อไป ให้สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้นั้นพ้นจากตำแหน่ง ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติการลงคะแนนเสียงตามวรรคหนึ่งต้องมีผู้มีสิทธิเลือกตั้งมาลงคะแนนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งหมด”

การมีส่วนร่วมทางการเมือง

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนมีในหลายระดับและรูปแบบ ซึ่งมีผู้ให้ คำอธิบายไว้ ดังนี้

โรเบิร์ตส (Roberts,1971: 145) นักรัฐศาสตร์ชาวอังกฤษเห็นว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองหมายถึงกิจกรรมโดยสมัครใจของแต่ละบุคคลในกิจการทางการเมือง รวมทั้งการลงคะแนนเสียง การเป็นสมาชิก และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มการเมืองเช่น ความเคลื่อนไหวของพรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์ เจ้าหน้าที่สถาบันการเมือง กิจกรรมที่ไม่เป็นทางการ เช่น การอภิปรายทางการเมืองหรือร่วมฟังเหตุการณ์ทางการเมือง การชักชวนทางการเมืองของเจ้าหน้าที่หรือสมาชิกของกลุ่มการเมือง

แม็ค ครอสกี (Mc Crosky,1968: 252-253) เห็นว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองคือกิจกรรมต่าง ๆ โดยสมัครใจ ซึ่งสมาชิกในสังคมมีส่วนร่วมโดยตรงหรืออ้อมในการเลือกผู้ปกครองประเทศ การกำหนดนโยบายสาธารณะ การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งการติดตามข่าวสาร การอภิปราย การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การเข้าร่วมประชุม การบริจาคเงินและการติดต่อกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ลักษณะความกระตือรือร้นของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง อาจพิจารณาได้จากการสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองอย่างเป็นทางการ ลงคะแนนเสียงตามบัญชี การเขียนและการกล่าวสุนทรพจน์ การรณรงค์หาเสียง การแข่งขันกันเป็นเจ้าหน้าที่พรรคหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ แต่ไม่รวมถึงกิจกรรมที่ไม่สมัครใจ เช่น การเสียภาษี การเป็นทหาร และหน้าที่ด้านตุลาการ

มิลเบรท (Milbrath,1977 : 12) ได้จำแนกรูปแบบในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของพลเมืองออกเป็น 6 รูปแบบด้วยกัน คือ

1. การเลือกตั้ง
2. การเป็นเจ้าหน้าที่พรรค และเจ้าหน้าที่รณรงค์หาเสียง
3. การเป็นผู้มีบทบาทในชุมชน
4. การมีบทบาทในการติดต่อราชการ
5. การเป็นผู้ประท้วง
6. การแนะนำวิพากษ์วิจารณ์ และแสดงความคิดเห็นทางการเมือง

ฮันติงตัน และ โดมินเก (Huntington and Dominguez ,1975 : 33) ให้ความหมายการมีส่วนร่วมทางการเมืองว่ากิจกรรมหรือการกระทำของประชาชนที่ต้องการมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาล โดยที่การกระทำหรือความพยายามนั้นเป็นไปได้ถูกต้องและไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ใช้กำลังหรือไม่ใช้กำลัง สำเร็จหรือล้มเหลว ทั้งที่สมัครใจและไม่สมัครใจ รวมถึงการ เลือกตั้ง การร่วมในการรณรงค์หาเสียง การรวมตัวเพื่อโน้มน้าวหรือกดดันรัฐบาล การประท้วงและการใช้กำลังรุนแรง

ไวเนอร์ (Weiner,1971 : 161-163) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองว่า หมายถึงการปฏิบัติการโดยสมัครใจใดๆ (Any Voluntary Actions) ไม่ว่าจะเป็ผลสำเร็จหรือไม่ มีการจัดองค์การหรือไม่มี เกิดขึ้นเป็นครั้งคราวหรือต่อเนื่อง และจะใช้วิธีการที่ถูกต้องยอมรับ (ตามกฎหมาย) หรือไม่ก็ตาม โดยมุ่งไปในประเด็นที่จะไปมีอิทธิพลต่อการเลือกนโยบายสาธารณะ การบริหารนโยบายสาธารณะและการเลือกผู้นำทางการเมือง ไม่ว่าจะเป็ระดับท้องถิ่นหรือระดับชาติก็ตาม

โบรมาจ (Bromage,1950 : 252) ให้ความหมายว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง มีลักษณะ 3 ประการ คือ

1. การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง (Voting)

2. การใช้วิธีบังคับหรือชักจูงอย่างไม่เป็นทางการ (Informed Method of Pressure and Persuasion) ได้แก่ การแสดงความคิดเห็นโดยตรงหรือทางจดหมาย โทรศัพท์ และการเดินขบวน หรือการจลาจล

3. การดำเนินการอย่างเป็นทางการ (Formal Actions) ได้แก่ การใช้สิทธิที่มีอยู่ตามรัฐธรรมนูญ เช่น การริเริ่มกฎหมาย การแสดงประชามติ

กล่าวโดยสรุป การมีส่วนร่วมทางการเมืองหมายถึงกิจกรรมที่ปกป้องของพลเมือง ซึ่งต้องการมีอิทธิพลต่อรัฐบาลและการเมือง โดยที่การกระทำหรือความพยายามนั้นเป็นได้ทั้งถูกต้องหรือไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ใช้กำลังหรือไม่ใช้กำลัง สำเร็จหรือล้มเหลว กิจกรรมดังกล่าว อาจเป็นกิจกรรมระดับชาติหรือท้องถิ่นก็ได้

ไนย์ และ เวอร์บา (Nie and Verba, 1977 : 9) ได้จำแนกรูปแบบและกิจกรรมในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพลเมืองไว้ 4 รูปแบบคือ

1. การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง
2. การเข้าร่วมในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง
3. การพยายามมีอิทธิพลต่อกระบวนการทางการเมืองโดยลำพังของปัจเจกบุคคล
4. การพยายามมีอิทธิพลต่อกระบวนการทางการเมืองโดยการรวมกลุ่มกันเป็นกลุ่มผลประโยชน์หรือกลุ่มมีอิทธิพล

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนนอกจากจะมีความสำคัญต่อความรู้ ความเข้าใจ ความสนใจแล้ว ยังเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การปกครองในรูปแบบประชาธิปไตย ประสบความสำเร็จ ถ้ารัฐบาลได้เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง จะเป็นผลให้ประชาชนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและยังรวมถึงการไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยประชาชนสามารถเลือกผู้แทนที่ตนคิดว่าสามารถเป็นผู้ดำเนินการทางการเมืองแทนตนได้

แนวความคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมกรไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

พฤติกรรมทางการเมือง (Political Behavior) หมายถึงการแสดงกริยา อากาาร และความรู้สึกนึกคิดทางการเมืองของมนุษย์ ซึ่งเป็นปฏิกิริยาตอบสนองของกระบวนการทางการเมืองการปกครอง ลักษณะรูปแบบของกริยาอาการและความนึกคิดทางการเมือง เป็นต้นว่า รูปแบบของ

การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบต่างๆ เช่น การออกเสียงเลือกตั้ง การปฏิบัติตามกฎหมาย ความสนใจทางการเมือง ความเบื่อหน่ายทางการเมือง และความเชื่อมั่นทางการเมือง เป็นต้น

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับเรื่องพฤติกรรมการณ์ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในทางรัฐศาสตร์นั้น พัฒนารูปร่างมาจากความสนใจของนักวิชาการ 2 สาขา คือ นักสังคมวิทยา และนักรัฐศาสตร์กลุ่มพฤติกรรมนิยม นักวิชาการเหล่านี้ได้ให้ความสนใจอิทธิพลของสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม ที่มีผลต่อพฤติกรรมการณ์ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของบุคคล สภาพทางเศรษฐกิจ สังคม ดังกล่าว บ่งชี้จากการศึกษาอาชีพ กลุ่มชาติพันธุ์ หรือกลุ่มวัฒนธรรมและชนกลุ่มน้อยต่างๆ รวมทั้งแบบแผนการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีด้วย ต่อมาได้ให้ความสนใจอิทธิพลของปัจจัยด้านจิตวิทยา หรือความรู้สึกลงทางการเมือง เช่น ความสนใจที่มีต่อการเมือง การสังกัดกลุ่มหรือการสังกัดพรรคการเมืองบางพรรค เป็นต้น การศึกษาดังกล่าวนำจะนำมาพิจารณาเพื่อกำหนดเป้าหมายแนวทางในการศึกษาพฤติกรรมการณ์ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของไทยที่เป็นระบบต่อไป (สุจิต บุญบงการ และพรศักดิ์ ฝ่องแผ้ว ,2527)

นักสังคมศาสตร์ได้แบ่งทฤษฎีของการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ออกเป็น 3 ประเด็นคือ ทฤษฎีปัจจัยตัวกำหนด (Determinative Theories) ทฤษฎีความสำนึกเชิงเหตุผล (Consciously Rational Theories) และทฤษฎีระบบ (System Theories) ดังนี้ (สุจิต บุญบงการ และพรศักดิ์ ฝ่องแผ้ว,2577)

1. ทฤษฎีปัจจัยตัวกำหนด ซึ่งระบุว่าพฤติกรรมการณ์ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งกำหนดโดยปัจจัยทางสังคม ทฤษฎีดังกล่าวเสนอว่า ปัจจัยทางสังคมอันเป็นภูมิหลังของบุคคลทั้งในระดับกว้างทั่วไป และแคบลงมาถึงช่วงที่จะมีการตัดสินใจ มีอิทธิพลอย่างสำคัญต่อพฤติกรรมการณ์ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง แนวความคิดที่เป็นพื้นฐานของทฤษฎีนี้ได้แก่ ตัวแบบพลังทางสังคม ของพอล ลาซาเฟลด์ “ ทฤษฎีสนาม” ของนักจิตวิทยาเคิร์ด เลวิน กล่าวอีกนัยหนึ่ง ทฤษฎีประเภทนี้เป็นข้อเสนอเงื่อนไขที่กำหนดรูปแบบ (pattern) ของพฤติกรรมการณ์ซึ่งไม่ได้มุ่งที่จะสรุปรวมเชิงนิรนัย (Deductive Generalization) หรือทำนายพฤติกรรมการณ์ในอนาคต หากให้ประโยชน์อย่างสำคัญในด้านการจัดตัวแปรอันหลากหลายที่เกี่ยวข้องกันให้เป็นระเบียบ

2. ทฤษฎีความสำนึกเชิงเหตุผล ทฤษฎีนี้เน้นที่ปฏิกริยาของความสำนึกตรึกตรองของผู้ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งที่มีต่อการบริหารการเลือกตั้ง นโยบายของพรรคและสภาพของผู้รับสมัครรับเลือกตั้ง ลักษณะดังกล่าวคล้ายกับความคิดเชิงเหตุผล (Rational Framework) ของผู้ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง เสมือนเป็นการตัดสินใจของผู้บริโภคในทางเศรษฐศาสตร์

3. ทฤษฎีระบบ เป็นทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษาพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เป็นที่น่าสังเกตว่าถึงแม้ทฤษฎีนี้จะเป็นที่นิยมในหมู่นักรัฐศาสตร์และนักสังคมศาสตร์ทั่วไปในปัจจุบัน แต่มีผู้นำไปใช้ในการศึกษาพฤติกรรมทางการเมือง และพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งอย่างจริงจังน้อยมาก

แคมป์เบลและคณะ ได้ระบุว่า การแข่งขันทางการเมืองของพรรคการเมืองในสหรัฐอเมริกา มีลักษณะเป็นสภาพหนึ่งที่เกิดขึ้นจากภาวะสมดุล (Homeostatic) ของระบบ ซึ่งมีเสถียรภาพหรือมั่นคงเข้มแข็งในระดับต่างๆกัน การขึ้นลงของอัตราการไปลงคะแนนเสียงและการเลือกพรรคใดพรรคหนึ่งนั้นขึ้นอยู่กับส่วนผสมของปัจจัยระยะสั้นเฉพาะช่วงสมัยกับปัจจัยพื้นฐาน คือความนิยมพรรคของคนอเมริกา ปัจจัยระยะสั้นเฉพาะช่วงสมัยมักจะได้แก่ความน่าสนใจในตัวผู้สมัคร นโยบายเกี่ยวกับประเด็นปัญหาทางการเมือง ภาพพจน์ที่มีต่อการปฏิบัติงานของพรรค สถานการณ์ภายในและภายนอกประเทศ เป็นต้น ซึ่งผันแปรไปในแต่ละช่วงสมัยการเลือกตั้ง เมื่อสำรวจรวมกันแล้วผู้ลงคะแนนเสียงจะชอบพรรคหนึ่งมากกว่าอีกพรรคหนึ่ง ทำให้แกว่งออกจากภาวะสมดุล “ปกติ” ไป และเมื่อถึงการเลือกตั้งคราวต่อไปก็มักจะ “แกว่ง” กลับ โดยนัยเดียวกัน เป็นอย่างนี้เรื่อยไป และในกรอบการวิเคราะห์ดังกล่าวนี้แท้ที่จริงเป็นไปตามกรอบของทฤษฎีระบบ

แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรของผู้รับสาร

(Demographics of Characteristics of Audience)

โดยทั่วไปแล้วนั้นผู้รับสารจะมีลักษณะที่แตกต่างกันไป โดยเฉพาะลักษณะทางประชากร (Demographics Characteristics) อันได้แก่ อายุ เพศ การศึกษา สถานะทางสังคมและเศรษฐกิจ (ปรมะ สตะเวทิน, 2533)

1. อายุ (Age)

อายุของผู้รับสารเป็นลักษณะประชากรหนึ่งที่เราสามารถใช้ในการวิเคราะห์ผู้รับสาร อายุเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้คนมีความแตกต่างกันในเรื่องความคิดและพฤติกรรม โดยทั่วไปแล้วคนที่มีอายุน้อยกว่ามักจะมีความคิดเสรีนิยมมากกว่า (More Liberal) คนที่มีอายุมาก ในขณะที่คนที่มีอายุมาก มักจะมีความคิดอนุรักษนิยมมากกว่า (More Conservative) คนที่มีอายุน้อย และคนที่มีอายุน้อยมักจะยึดถืออุดมการณ์กว่า (More Idealistic) ใจร้อนกว่า (More Impatient) และมองโลกในแง่ดีกว่า (More Optimistic) คนที่มีอายุมาก ในขณะที่คนที่มีอายุมากมักจะเป็นคนที่ยึดถือการปฏิบัติมากกว่า (More Pragmatic) มีความระมัดระวัง (Cautious) และมองโลกในแง่ร้าย

(Pessimistic) ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก คนที่มีอายุมีประสบการณ์ในชีวิตมากกว่าคนที่มีอายุน้อย มักไม่ค่อยยอมให้มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในสังคม เพราะการเปลี่ยนแปลงในสังคมย่อมมีผลกระทบต่อทรัพย์สิน สถานะทางสังคมและความลำบากในการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง ในขณะที่คนรุ่นใหม่ไม่เคยประสบมาก่อน ทำให้ทัศนคติและความรู้สึกนึกคิดของคนต่างรุ่นต่างวัยไม่เหมือนกัน เช่น คนรุ่นใหม่ไม่เคยรู้เรื่องการทุจริตการเลือกตั้งในปี พ.ศ.2500 เป็นต้น

2. เพศ (Sex)

จากการวิจัยทางจิตวิทยา แสดงให้เห็นว่าผู้หญิงกับผู้ชายมีความแตกต่างกันอย่างมาก ทั้งในเรื่องความคิด ค่านิยม แะทัศนคติ ทั้งนี้เพราะวัฒนธรรมและสังคมกำหนดบทบาทและกิจกรรมของคนสองเพศไว้ต่างกัน ผู้หญิงมักจะเป็นคนที่มีจิตใจอ่อนไหวหรือเจ้าอารมณ์ โอนอ่อนผ่อนตาม และเป็นแม่บ้านแม่เรือน และยังพบอีกว่า ผู้หญิงจะถูกชักจูงใจได้ง่ายกว่าผู้ชาย

พฤติกรรมกรเปิดรับสื่อมวลชน เพศหญิงมักจะใช้เวลาในการดูโทรทัศน์ และฟังวิทยุมากกว่าเพศชาย โดยนิยมดูรายการละครในขณะที่เพศชายนิยมอ่านหนังสือพิมพ์มากกว่า

3. การศึกษา (Education)

การศึกษาหรือความรู้ (Knowledge) เป็นลักษณะอีกประการหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อผู้รับสาร ดังนั้นคนที่ได้รับการศึกษาในระดับที่ต่างกันย่อมจะมีความรู้สึกนึกคิด อุดมการณ์และความต้องการที่ต่างกันไป คนที่มีการศึกษาสูง หรือมีความรู้ดีจะได้เปรียบในการที่จะเป็นผู้รับสารที่ดี เพราะมีความรู้กว้างขวาง เข้าใจมากกว่า ไม่เชื่ออะไรง่ายๆ โดยทั่วไปคนที่มีการศึกษาสูงจะใช้สื่อมวลชนมากกว่าคนที่มีการศึกษาต่ำและคนที่มีการศึกษาสูงมักจะใช้สื่อประเภทสิ่งพิมพ์มากกว่าสื่อชนิดอื่น

4. สถานะทางสังคมและเศรษฐกิจ (Socio-economic Status)

สถานะทางสังคมและเศรษฐกิจ หมายถึง อาชีพ, รายได้, เชื้อชาติ และชาติพันธุ์ ตลอดจนภูมิหลังของครอบครัว จากการวิจัยพบว่าสถานะทางสังคมและเศรษฐกิจของผู้รับสารมี อิทธิพลอย่างสำคัญต่อปฏิกริยาของผู้รับสารที่มีต่อผู้ส่งสารและสารเพราะว่าคนที่มีสถานะทางสังคมและเศรษฐกิจที่ต่างกันจะมีวัฒนธรรม ประสบการณ์ ทัศนคติ ค่านิยมและเป้าหมายที่ต่างกัน

งานวิจัยของ ชแรมม์ และไวท์ (Schamm and White, 1949) ซึ่งศึกษาการเปิดรับสารของผู้รับสารในสังคมอเมริกา พบว่าผู้ที่มีรายได้สูงมักจะเป็นผู้นิยมเปิดรับสิ่งพิมพ์และเนื้อหาที่ค่อนข้าง

หนักไม่ค่อยสนใจเนื้อหาด้านความบันเทิง แม็คเนลลี และคณะ (Mcnelly and Others, 1968) พบว่าคนมีฐานะดีและมีการศึกษาสูงเป็นกลุ่มที่ได้รับข่าวสารที่มีเนื้อหาสาระจากสื่อมวลชนมากที่สุด ผลที่ได้จากการวิจัยในลักษณะนี้ สามารถอธิบายได้เช่นเดียวกับกรณีของการศึกษาที่ว่า ผู้ที่มีรายได้สูงมักจะเป็นคนที่มีการศึกษาสูงและมีตำแหน่งหน้าที่การงานที่ดี จึงมักถูกผลักดันให้จำเป็นต้องเรียนรู้ หาข้อมูลข่าวสาร ต่างๆ ให้ทันเหตุการณ์อยู่เสมอ (อ้างในยุบล เบญจรงค์กิจ, 2534)

ลักษณะของผู้รับสาร (Characteristics of Audience)

โดยทั่วไป บุคคลย่อมมีลักษณะนิสัย และพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อต่างกันไป โดยพิจารณาจากเหตุผลพื้นฐาน คือ ความแตกต่างทางด้าน สรีระ ภูมิหลัง และสภาพแวดล้อมตามที่ แชรรมม์ (Schramm, 1962) กล่าวไว้ว่า

1. การศึกษา พบว่าผู้มีการศึกษาดีจะแสวงหาผลประโยชน์จากสื่อต่างๆ และเพิ่มความรู้
2. เศรษฐกิจ พบว่าผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจดีจะให้ความสนใจในการอ่านหนังสือ นิตยสารมาก และชอบบทบรรณาธิการ เรื่องราวเกี่ยวกับการเมือง ตลอดจนปัญหาทางสังคม เศรษฐกิจและวิทยาการ
3. อายุ ผู้ที่มีอายุมากขึ้นมักจะนิยมรับข่าวสารที่เป็นทางการมากกว่าข่าวบันเทิง และสนใจการเมืองอย่างจริงจังมากกว่า
4. เพศ เพศหญิงมักจะสนใจอ่าน ฟัง หรือชมรายการแม่บ้าน บ้านเทิงในขณะที่ผู้ชายมักจะสนใจข่าวกีฬา
5. ศาสนา ในสังคมหนึ่งๆ มักมีผู้นับถือศาสนาต่างกัน ดังนั้นการเสนอเรื่องราวที่ขัดแย้งกันทางศาสนาจึงไม่ควร
6. ที่อยู่อาศัย ผู้รับสารที่อยู่ในท้องถิ่นต่างกัน มักมีความสนใจต่างกันในบางสิ่งทั้งนี้ เพราะวิถีการดำเนินชีวิตต่างกัน
7. ทัศนคติ ความเชื่อ และแนวความคิดของแต่ละบุคคล ย่อมแตกต่างกันไป

ดังนั้นจากทฤษฎีแนวความคิดด้านการสื่อสาร ทฤษฎีการเปิดรับข่าวสาร ทฤษฎีการเลือกรับสาร ตลอดจนแนวคิดเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรของผู้รับสาร และลักษณะของผู้รับสาร จะช่วยให้ผู้รับสารได้พิจารณาเลือกรับสารและช่องทางการส่งสารให้เหมาะสมกับลักษณะของกลุ่มผู้รับสารของกลุ่มผู้รับสารเป้าหมายที่ผู้ส่งสารประสงค์จะให้สารไปถึงและมีประสิทธิผลสูงสุด

สำหรับทฤษฎีด้านประชากรศาสตร์นั้น มีเสนอไว้หลายแนวด้วยกัน แต่ในงานวิจัยนี้ เลือกรับสารตามแนวทางที่มีผู้รวบรวมงานค้นคว้าและวิจัยต่างประเทศ เกี่ยวกับลักษณะทางประชากร โดย ยุกัล เบญจรงค์กิจ (2534 : 64-72) ซึ่งเสนอว่า คนที่มีคุณสมบัติทางประชากรที่แตกต่างกัน จะมีพฤติกรรมเกี่ยวกับการสื่อสารแตกต่างกัน ตัวแปรทางประชากรศาสตร์ (Demographic variables) อันได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ สถานะทางเศรษฐกิจและสังคม (Socio-economic Status) มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับสื่อมวลชน ซึ่งสามารถแยกพิจารณาได้ ดังนี้

1. อายุและการเปิดรับสื่อ

อายุและการศึกษา มีความสัมพันธ์ค่อนข้างสูงกับการรับสารทางสื่อมวลชน จากการศึกษาเกี่ยวกับการเปิดรับสื่อมวลชนของเด็กอเมริกัน พบว่าเด็กวัยตั้งแต่สองขวบจนถึงแปดขวบ ดูโทรทัศน์เพิ่มขึ้น เมื่อวัยเพิ่มขึ้น และเปิดรับสื่อทุกชนิด โดยส่วนใหญ่แล้วเด็กใช้สื่อเพื่อความบันเทิง เช่น รายการบันเทิง การ์ตูน และเพลงสมัยใหม่ เด็กจะเริ่มฟังวิทยุโทรทัศน์มากกว่าสื่ออื่นๆ ทั้งหมด และเริ่มอ่านหนังสือเอง เมื่อมีอายุมากกว่าดูโทรทัศน์

สำหรับวัยผู้ใหญ่ การเปิดรับสื่อโทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์มีมากพอๆกัน แต่เมื่อถึงช่วงอายุ 40 ปี ปริมาณการอ่านหนังสือพิมพ์จะลดลงเล็กน้อย อาจเนื่องมาจากสายตาเสื่อมลง และเมื่อถึงวัยเกษียณอายุทำงาน 55-60 ปี ปริมาณการดูโทรทัศน์ก็กลับเพิ่มขึ้นอีกครั้ง ซึ่งคงเนื่องมาจากมีเวลาว่างมากขึ้น ส่วนใหญ่แล้ว การใช้สื่อมวลชนของผู้สูงอายุ เพื่อคลายความเหงา

สำหรับปริมาณการอ่านหนังสือพิมพ์นั้น มีลักษณะเพิ่มขึ้นหรือลดลงในตนเองเดียวกัน ผู้ใหญ่ที่มีวัย 50 ปี อ่านหนังสือพิมพ์ถึง 77% แต่เมื่อถึงอายุ 65 ปี ปริมาณก็ลดลงอย่างมาก ในหมู่วัยรุ่นและหนุ่มสาว เวลาที่ให้การอ่านหนังสือพิมพ์ มีไม่สูงเท่ากับเวลาที่ให้การชมโทรทัศน์ ในยุคที่ความนิยมชมวีดิทัศน์ค่อนข้างเฟื่องฟูนี้ ตัวเลขการชมภาพยนตร์ของผู้รับสารลดลงมาก อย่างไรก็ตาม นิตยสารและภาพยนตร์ ก็ยังเป็นสื่อที่วัยรุ่นสาวสนใจ และเปิดรับมากกว่าวัยอื่น เนื่องจากเป็นสื่อที่ช่วยให้ผู้รับสารในวัยรุ่น สร้างความคิดและแสวงหาแบบแผนการดำเนินชีวิต ได้มากกว่าสื่อประเภทอื่น

2. การศึกษาและการเปิดรับสื่อมวลชน

การศึกษามีความสัมพันธ์ค่อนข้างสูงกับการเปิดรับสาร กล่าวคือ การเลือกเปิดรับสื่อมวลชนและระดับของการศึกษา จะมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดรับข่าว และเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสาธารณชน และยังมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดรับเนื้อหาด้านบันเทิงจากสื่อ ผู้รับสารที่มีการศึกษาสูง จะเปิดรับสื่อสิ่งพิมพ์มากกว่าผู้ที่มีการศึกษาน้อย ส่วนผู้ที่มีการศึกษาน้อยจะฟังวิทยุมากกว่า นอกจากนี้ยังพบว่า ในหมู่ผู้สูงวัย ที่มีการศึกษาสูง การชมภาพยนตร์จะน้อยมาก กล่าวโดยสรุปคือเมื่อคนที่มีการศึกษาในระดับสูง ต้องการจะจัดสรรเวลาในการเปิดรับสื่อให้เหมาะสมโดยลดเวลาที่ให้กับสื่ออิเล็กทรอนิกส์ลงมากกว่าที่จะลดเวลาที่ให้กับสื่อสิ่งพิมพ์

นอกจากนี้ความแตกต่างด้านปริมาณการเปิดรับสื่อแล้ว ยังพบความแตกต่างเกี่ยวกับเนื้อหาที่ผู้รับสารนิยมรับจากสื่อด้วย คนที่มีการศึกษาสูงและอายุมาก นิยมเปิดรับข่าว และเรื่องเกี่ยวข้องกับสาธารณชนมากกว่ากลุ่มที่มีการศึกษาน้อยและอายุน้อย ผลของการศึกษาวิจัยทั้งหลาย ทำให้มองเห็นค่อนข้างชัดเจนว่า ยิ่งคนที่มีการศึกษาสูงเท่าไร ความสนใจข่าวสาร บทบรรณาธิการและคอลัมน์ที่มีเนื้อหาหนัก ก็ยิ่งมากขึ้นเท่านั้น สถานีโทรทัศน์สาธารณะ (Public Television) ซึ่งเสนอรายการที่เน้นเนื้อหาเพื่อสาธารณชน รายการเพื่อการศึกษา จึงมีผู้รับสารเป็นกลุ่มผู้มีการศึกษาสูงมากกว่าผู้มีการศึกษาน้อย

3. เพศและการเปิดรับสื่อ

ผู้ชายและผู้หญิง มีการเปิดรับสื่อมวลชนแตกต่างกัน ผู้หญิงใช้เวลาในการดูโทรทัศน์ และฟังวิทยุมากกว่าผู้ชาย โดยรายการที่ผู้หญิงนิยม คือ รายการละคร ในขณะที่ผู้ชายนิยมนอ่านหนังสือพิมพ์มากกว่า หากดูโทรทัศน์ ผู้ชายนิยมนดูรายการข่าวและกีฬา อย่างไรก็ตาม เมื่อศึกษาพฤติกรรมของผู้รับสารทั้งผู้ชายและผู้หญิง ในขณะที่ชมโทรทัศน์แล้ว พบว่า การดูโทรทัศน์ของผู้ชายนั้น มักจะเกิดขึ้นในขณะที่พักผ่อน แต่สำหรับผู้หญิงแล้ว มักจะดูโทรทัศน์ไปพร้อมๆ กับทำงานอื่นๆ ที่ต้องใช้สมาธิและพลังงานมากพอสมควร

4. รายได้กับการเปิดรับสื่อ

รายได้เป็นตัวแปรสำคัญ ที่กำหนดฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม (Socio-economic Status) ของบุคคล รายได้นั้นเป็นตัวแปรที่มีบทบาทใกล้เคียงกันกับตัวแปรด้านการศึกษา เนื่องจากเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ระหว่างกันสูงมาก โดยเฉพาะแล้วคนที่มีการศึกษาสูง มักจะมีราย

ได้สูงตามไปด้วย ส่วนคนที่มีการศึกษาน้อยนั้น มักมีรายได้น้อยถึงปานกลาง ดังนั้นตัวแปรทั้งสองตัวนี้จึงถูกมองรวมกัน ไม่ว่าเป็นฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ผู้ที่มีรายได้สูง มักเป็นผู้นิยมเปิดรับสื่อสิ่งพิมพ์ และนิยมเนื้อหาที่ค่อนข้างหนัก ไม่ค่อยสนใจเนื้อหาด้านบันเทิง คนที่มีฐานะดีและมีการศึกษาสูง เป็นกลุ่มคนที่ได้รับข่าวสาร ที่มีเนื้อหาสาระจากสื่อมวลชนมากที่สุด

ผู้รายได้สูงนั้นมักมีการศึกษาสูง มีตำแหน่งหน้าที่การงานที่ดี จึงมักถูกผลักดันให้มีความจำเป็นต้องเรียนรู้ หาข้อมูลข่าวสารต่างๆ ให้ทันเหตุการณ์อยู่เสมอ การเปิดรับข่าวสารจึงจำเป็นสำหรับผู้รับสารกลุ่มนี้มากกว่า รายการโทรทัศน์ ซึ่งส่วนใหญ่เน้นเนื้อหาด้านความบันเทิง นอกจากนี้ตำแหน่งหน้าที่การงาน มักทำให้กลุ่มผู้รับสารกลุ่มนี้ ต้องมีกิจธุระและงานสังคมมากมาย การชมโทรทัศน์จึงเป็นไปได้น้อย ในขณะที่การอ่านหนังสือพิมพ์ ทำได้ง่ายกว่ามาก อาจอ่านในขณะที่นั่งรถไปทำงาน หรืออ่านที่ทำงาน ในขณะที่พักก็ได้ และความบันเทิงของคนกลุ่มนี้ อาจแสวงหาได้ง่ายจากสถานเริงรมย์ โดยไม่ต้องพึ่งพาโทรทัศน์ โทรทัศน์จัดว่าเป็นสื่อ ที่ใช้ความพยายามน้อย (Low Effort) และทักษะต่ำ (Low Skills) ดังนั้นกลุ่มผู้รับสารที่มีการศึกษาน้อยและรายได้ต่ำ ซึ่งมีทักษะในการอ่านน้อย และขาดเงินในการที่จะไปหาความบันเทิงอื่นๆ จึงมักอาศัยเครื่องรับโทรทัศน์เป็นเครื่องช่วยให้ชีวิตประจำวันเริงรมย์และน่าสนใจมากขึ้น

การวิจัยนี้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะประชากรกับการเปิดรับข่าวสารว่ามีความสัมพันธ์กันมากน้อยเพียงใดซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดดังกล่าว

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชัยวัฒน์ รัชชจร (2522) ศึกษาวิจัยเรื่อง ความเข้าใจทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณีประชาชนอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี พบว่า ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย และความกระตือรือร้นในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองและการปกครอง โดยพบว่าเพศชายมีความรู้ความเข้าใจและมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าเพศหญิง ระดับการศึกษาที่มีอิทธิพลต่อความรู้ความเข้าใจและมีส่วนร่วมทางการเมืองและการปกครอง โดยผู้ที่มีระดับการศึกษายิ่งสูงขึ้นจะมีความรู้ความเข้าใจและมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาต่อ

เจตน์ศักดิ์ แสงสิงแก้ว (2523) ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสื่อสารกับกระบวนการสังคมประกิตทางการเมืองของประชาชนในท้องที่บางชั้นเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร โดยศึกษาเปรียบเทียบจากกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการอาชีพเกษตรกรรมและ กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพในโรงงานอุตสาหกรรม พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยมากที่สุดคือการสื่อสารในกลุ่มเพื่อน ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเข้าใจในเรื่องการเมืองแบบประชาธิปไตยมากที่สุดได้แก่การอ่านหนังสือพิมพ์ รองลงมาคือการสื่อสารในกลุ่มเพื่อนและการศึกษาตามลำดับ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสนใจทางการเมืองมากที่สุดคือการเปิดรับสื่อมวลชน รองลงมาคือการมีประสบการณ์ทางการเมืองและการสื่อสารระหว่างบุคคลตามลำดับ

ปกรณ์ คุณารักษ์ (2523) ศึกษาวิจัยเรื่อง ความเข้าใจ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม พบว่าเพศชายเข้าใจและมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าเพศหญิง อีกทั้งปัจจัยที่เกี่ยวกับระดับภูมิหลังทางสังคมเศรษฐกิจของครอบครัวนิสิตไม่มีอิทธิพลต่อความเข้าใจ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิต

เสน่ห์ นนทะโชติ (2526) ศึกษาวิจัยเรื่อง การสื่อสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในชนบทไทย บ้านวังคล้า อ.เสิงสาง จ.นครราชสีมา พบว่า ผู้มีระดับการสื่อสารทางการเมืองสูงมีแนวโน้มจะมีระดับการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองค่อนข้างสูงกว่าผู้มีระดับการสื่อสารทางการเมืองต่ำ บุคคลที่ใช้ช่องทางทางการเมืองในการรับข่าวสารทางการเมืองมีแนวโน้มที่จะมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงกว่าผู้ใช้ช่องทางสื่อสารระหว่าง

บุคคล ในขณะที่ผู้มีระดับการศึกษาทางการเมืองค่อนข้างต่ำ มักเข้าร่วมทางการเมืองโดยการชักจูงระดมพลังจากผู้อื่น และผู้ที่เปิดรับสื่อมวลชนสูงกว่าการสื่อสารระหว่างบุคคลจะเข้าร่วมทางการเมืองด้วยสำนึกของตนต่างกับผู้ที่ได้รับข่าวสารจากการสื่อสารระหว่างบุคคลสูงกว่าสื่อมวลชนจะเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองโดยการชักจูงระดมพลังของผู้อื่น

พรทิพย์ เย็นจะบก (2527) ศึกษาวิจัยเรื่องการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชนกับพฤติกรรมทางการเมืองของสตรี ศึกษาเฉพาะกรณี เขตเทศบาลนครเชียงใหม่พบว่า สตรีที่มีการศึกษาและอาชีพแตกต่างกัน มีความบ่อยครั้งในการเปิดรับข่าวสารการเมืองแตกต่างกัน อายุและการสื่อสารระหว่างบุคคลมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางการเมืองในเรื่องการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง และการศึกษามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางการเมืองในเรื่องของการเข้าร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่มสตรี

วิชัย ไหวหารดี (2534) ศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองในระหว่างการหาเสียงเลือกตั้งศึกษาเฉพาะกรณีการเลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อ.เมือง จ.ยโสธร พ.ศ. 2530 พบว่า ประชาชนรับข่าวสารทางการเมืองผ่านช่องทางสื่อมวลชนประเภทวิทยุมากกว่าสื่อมวลชนประเภทอื่น และมีความถี่ในการเปิดรับข่าวสารมากกว่าสื่ออื่นๆ การสื่อสารระหว่างบุคคลมีส่วนทำให้ประชาชนได้รับข่าวสารทางการเมืองเพิ่มขึ้น และมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองและพบว่าเพื่อนเป็นช่องทางที่สำคัญของข่าวสารการเมืองและยังมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งมากกว่าช่องทางอื่น ประชาชนที่มีความรู้สูงมีแนวโน้มในการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากแหล่งข่าวที่หลากหลายและมีแนวโน้มแสดงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงด้วย ปัจจัยทางประชากรมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจัยทางการศึกษา อาชีพและรายได้

วิภาดา บุนนาค (2534) ศึกษาวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในชนบท ศึกษาเฉพาะกรณี อ.วารินชำราบ จ.อุบลราชธานี พบว่าระดับการศึกษา เพศ อายุ และการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง สื่อบุคคลและสื่อมวลชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกัน สื่อมวลชนที่เปิดรับบ่อยที่สุดคือ วิทยุ ส่วนสื่อบุคคลคือ เพื่อนบ้าน โดยมีการพูดคุยบ่อยที่สุด

มัทนนา มาศมาลัย (2534) ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของสื่อมวลชนและสื่อบุคคลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี ศึกษาเฉพาะกรณี อ.พรหมคีรี จ.นครศรีธรรมราช พบว่าการเปิดรับสื่อบุคคลและสื่อมวลชนมีผลต่อความรู้ทางด้านข่าวสารการเมืองของสตรี โดยสตรีให้ความ

สนใจต่อข่าวสารการเมืองจากโทรทัศน์มากกว่าสื่อประเภทอื่น ส่วนการสนทนากับบุคคลในครอบครัวและนอกครอบครัวนั้น สตรีใช้การสื่อสารดังกล่าวน้อยกว่าโทรทัศน์ แต่มากกว่าสื่อมวลชนประเภทอื่นๆ คือวิทยุ หนังสือพิมพ์ และนิตยสาร และพบว่าการเปิดรับสื่อมวลชนและสื่อบุคคลไม่สัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ต้องฤดี ปุณณกันต์ (2534) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการเปิดรับการสื่อสารกับการพัฒนาความรู้ ทักษะคิดและพฤติกรรมของประชาชนตามโครงการขยายฐานประชาธิปไตยสู่ปวงชน ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ปริมาณการเปิดรับการสื่อสารจากสื่อมวลชนมีความสัมพันธ์กับความรู้ของประชาชนแต่ปริมาณการเปิดรับการสื่อสารจากการสื่อสารระหว่างบุคคลไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ของประชาชน แต่จากปริมาณการเปิดรับการสื่อสารทั้งจากสื่อมวลชนและสื่อสื่อสารระหว่างบุคคลนั้นมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชน

ฐิตกานต์ ธนาไอพาร (2536) ศึกษาเรื่องการสื่อสารกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัย:ศึกษาเฉพาะกรณีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พบว่าการเปิดรับสื่อมวลชนและการสื่อสารกับสื่อบุคคล มีผลต่อการพัฒนาทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่เปิดรับสื่อมวลชนเพื่อข่าวสารประเภทให้ความบันเทิง ส่วนการเปิดรับข่าวสารการเมืองนั้น นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ติดตามจากสื่อโทรทัศน์ในระดับค่อนข้างสูงและจากหนังสือพิมพ์และวิทยุในระดับปานกลาง สื่อบุคคลที่นิสิตนักศึกษามีการสื่อสารทางการเมืองด้วยมากที่สุดคือ กลุ่มเพื่อน รองลงมาคือ บุคคลในครอบครัว โดยมีการสื่อสารกับสื่อบุคคลทั้งสองกลุ่มเป็นครั้งคราว ส่วนครู อาจารย์ เป็นสื่อบุคคลที่นิสิตนักศึกษามีการสื่อสารทางการเมืองในระดับค่อนข้างน้อยมาก

จิตติพล ผลพุกษา (2536) ศึกษาวิจัยเรื่องอิทธิพลของการรับรู้เหตุการณ์ทางการเมืองที่มีผลต่อพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่ต่างกัน มีระดับการรับรู้เหตุการณ์ข่าวสารทางการเมืองที่แตกต่างกัน

จริญญา เจริญสุขใส (2538) ศึกษาเรื่อง การเปิดรับข่าวสารทางการเมือง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยกับการไปใช้สิทธิของเยาวชนในกรุงเทพมหานคร ปี 2538 พบว่าการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชนและสื่อบุคคลมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจ

ทางการเมือง รวมถึงการไปใช้สิทธิออกเสียง แต่สื่อเฉพาะกิจไม่มีความสัมพันธ์กับการไปใช้สิทธิออกเสียง ปัจจัยเพศและอาชีพไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมือง แต่ปัจจัยการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับสื่อบุคคล

พรทิพย์ บุญนิพัทธ์ (2539) ศึกษาวิจัยเรื่องพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ ความรู้ ทศนคติ และพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในวันที่ 17 พ.ย. 2539 ของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงพบว่าลักษณะทางประชากรต่างกันมีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อต่างกัน โดยลักษณะประชากรมีความสัมพันธ์กับความรู้และพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง แต่พฤติกรรมการเปิดรับสื่อไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้

อุษา โหระเรื่อง (2540) ศึกษาเรื่องการเปิดรับข่าวสารการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐพบว่า นักศึกษาเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชนมากกว่าสื่อบุคคลและมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับค่อนข้างต่ำโดยระดับการเปิดรับข่าวสารและการมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้น แตกต่างกันตามลักษณะประชากรศาสตร์ โดยที่ ระดับการเปิดรับข่าวสารการเมืองของนักศึกษา มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา

ลาซาร์สเฟลด์ และคณะ (Lazarsfeld et al) ได้วิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมืองในการเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาในปี 1940 พบว่าสื่อมวลชนไม่ได้มีอิทธิพลในการออกเสียงโดยตรงแต่ข่าวสารจะไหลผ่านจากสื่อมวลชนไปยังผู้นำความคิดเห็นในลักษณะการสื่อสารแบบ 2 จังหวะ (Two-step Flow of Communication) ซึ่งมีผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนมาก ซึ่งต่อมาได้มีกาวิจัยซ้ำและได้ผลยืนยันจนกลายเป็นทฤษฎีคลาสสิกที่ใช้อยู่จนถึงปัจจุบัน

เดเนียร์ เลอร์เนอร์ (Daniel Lerner, 1968) ทำการศึกษาที่ประเทศแถบตะวันออกกลางในปี 1950 พบว่าเมื่อมีการขยายตัวของชุมชนจนกลายเป็นเมืองจะช่วยให้เกิดการพัฒนาด้านการเรียนรู้ กล่าวคือระดับการรู้หนังสือที่สูงขึ้น จะทำให้การเปิดรับสื่อมวลชนแพร่หลายมากขึ้น ในทำนองเดียวกัน เมื่อชุมชนมีความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีจากการพัฒนาอุตสาหกรรมมากขึ้น สังคมจะขยายขอบข่ายของสื่อมวลชน และการขยายตัวของสื่อมวลชนนี้เองจะช่วยยกระดับการรู้หนังสือมากขึ้นด้วย ซึ่งจะกระตุ้นให้ความสนใจและเข้าร่วมในกระบวนการพัฒนาทางเศรษฐกิจและการเมืองมากขึ้นด้วย

บีเกอร์ และ เพรสตัน (Beeker & Preston, 1969 : 197-209) พบว่า การใช้สื่อมวลชนมีความสัมพันธ์กับกิจกรรมทางการเมือง คือผู้ที่สนใจกิจกรรมทางการเมืองหรือเคยร่วมในกิจกรรมทางการเมืองจะสนใจข่าวสารทางการเมืองสูงกว่าผู้ที่ไม่เคยร่วมและพบว่าผู้ที่มีความศรัทธาในระบบการเมืองว่าจะมีส่วนช่วยสังคมได้จะเป็นผู้ที่มีการศึกษาสูง มีฐานะทางเศรษฐกิจดีและเป็นผู้ที่ติดตามข่าวสารทางการเมืองอยู่เสมอ

เอเวอร์เรท เอ็ม โรเจอร์ส (Everette M. Rogers, 1969) ศึกษาบทบาทของสื่อมวลชนที่มีต่อความทันสมัยพบว่า การเปิดรับสื่อมวลชนเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งต่อความทันสมัย ทั้งนี้เพราะบุคคลที่รู้หนังสือมีการศึกษาดี มีสถานภาพทางสังคมสูง มีอายุพอสมควร และมีประสบการณ์ภายนอกสังคม จะเปิดรับสื่อมวลชน และจากการเปิดรับสื่อมวลชนนี้เอง นำมาซึ่งความเป็นคนทันสมัย คือความสามารถเข้าใจบทบาทของผู้อื่นได้ มีความกล้าที่จะยอมรับนวัตกรรม มีความรู้ด้านการเมือง มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และมีความมุ่งหวังด้านการศึกษาและอาชีพด้วย

เชฟฟี วอร์ด และทิพตัน (Chaffee, Ward and Tipton, 1970) ศึกษาถึงการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับข่าวสารบ้านเมืองซึ่งจะนำไปสู่การมีความรู้เรื่องการเมืองโดยทดลองกับนักศึกษาของ Wisconsin ก่อนและหลังการเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาในปี 1968 โดยการเปรียบเทียบผลปรากฏว่าการใช้สื่อทำให้เกิดความรู้ทางการเมืองในระหว่างที่มีการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งมากกว่าในระยະที่การเลือกตั้งผ่านไปแล้ว

ไมเคิล อี บิชอป (Michael E. Bishop, 1973) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านภูมิหลังของบุคคลกับความรู้ในข่าวสารทางการเมือง พบว่าตัวแปรทางด้านภูมิหลังซึ่งได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ และการศึกษานั้นมีความสัมพันธ์กับความรู้ในข่าวสารการเมืองของบุคคล

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งได้กำหนดรายละเอียดต่างๆในการวิจัยดังนี้

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ประชากร

ในการวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาประชากรที่มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่อยู่ในกรุงเทพมหานครซึ่งมีประชากรที่มีสิทธิเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครรวมทั้งสิ้นจำนวน 3,747,228 คน จากจำนวนเขตเลือกตั้ง 37 เขต ในปี พ.ศ.2544 (ข้อมูลจากกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย : www.dola.go.th)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ณ ระดับความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า $\pm 5\%$ ระดับความเชื่อมั่นในการเลือกตัวอย่างประมาณ 95.5 % จากตารางของ Taro Yamane ให้ใช้กลุ่มตัวอย่างไม่น้อยกว่า 400 คน (แต่ในงานวิจัยนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 420 คน)

2. วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย แบ่งเขตการปกครองของกรุงเทพมหานคร ออกเป็น 3 กลุ่มเขต ดังนี้

▲ **กลุ่มเขตเมือง** 14 เขต ประกอบด้วย เขตพระนคร ดุสิต บางรัก ปทุมวัน ป้อมปราบศัตรูพ่าย สัมพันธวงศ์ พญาไท ธนบุรี ห้วยขวาง คลองสาน ดินแดง บางซื่อ วังทองหลาง ราชเทวี

▲ **กลุ่มเขตต่อเมือง** 26 เขต ประกอบด้วย เขตบางเขน บางกะปิ พระโขนง สายไหม บางกอกน้อย ภาษีเจริญ ราษฎร์บูรณะ บางพลัด บึงกุ่ม สาทร จตุจักร บางคอแหลม ประเวศ คลองเตย สวนหลวง ดอนเมือง ลาดพร้าว วัฒนา ยานนาวา บางกอกใหญ่ บางแค หลักสี่ คันนายาว สะพานสูง บางนา ทุ่งครุ

▲ **กลุ่มเขตชานเมือง** 10 เขต ประกอบด้วย เขตหนองจอก มีนบุรี ลาดกระบัง ตลิ่งชัน บางขุนเทียน หนองแขม จอมทอง บางบอน ทวีวัฒนา คลองสามวา

ในการวิจัยนี้ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการเลือกแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) ดังต่อไปนี้

1. **วิธีสุ่มแบบแบ่งประเภท (Stratified Random Sampling)** ในแต่ละกลุ่มเขตตามการแบ่งของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย โดยใช้วิธีจับสลาก เลือก 1 ใน 3 ของจำนวนเขต แต่ละกลุ่มเขต จะได้จำนวนเขตจากกลุ่มเขตเมืองจำนวน 4 เขต กลุ่มเขตต่อเมือง 8 เขต และกลุ่มเขตชานเมือง 3 เขต รวมทั้งสิ้น 15 เขต โดยใช้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นเขตละ 28 ราย รวม 15 เขต มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 420 ราย

2. **วิธีสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling)** โดยทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในแต่ละเขตที่สุ่มมาตามสถานที่ต่างๆ เช่น สถานที่ราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานเอกชน องค์การระหว่างประเทศ สถาบันการศึกษา แหล่งชุมชนต่างๆ เป็นต้น

ตัวแปรในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้จำแนกตามสมมุติฐานของการวิจัยได้ดังนี้

สมมุติฐานที่ 1: การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในกรุงเทพมหานคร

ตัวแปรอิสระ : การเปิดรับข่าวสารการเมือง

ตัวแปรตาม : การมีส่วนร่วมทางการเมือง

สมมุติฐานที่ 2: การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งแบบใหม่

ตัวแปรอิสระ : การเปิดรับข่าวสารการเมือง

ตัวแปรตาม : ความเข้าใจวิธีการเลือกตั้ง

สมมุติฐานที่ 3: ความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งแบบใหม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ตัวแปรอิสระ : ความเข้าใจวิธีการเลือกตั้ง

ตัวแปรตาม : การมีส่วนร่วมทางการเมือง

สมมุติฐานที่ 4: ระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองของประชาชนในกรุงเทพมหานคร แตกต่างกันตามลักษณะประชากร

ตัวแปรอิสระ : ลักษณะทางประชากร

ตัวแปรตาม : การเปิดรับข่าวสารทางการเมือง

สมมุติฐานที่ 5: ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในกรุงเทพมหานคร แตกต่างกันตามลักษณะประชากร

ตัวแปรอิสระ : ลักษณะทางประชากร

ตัวแปรตาม : การมีส่วนร่วมทางการเมือง

สมมุติฐานที่ 6: ระดับความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งของประชาชนในกรุงเทพมหานคร แตกต่างกันตามลักษณะประชากร

ตัวแปรอิสระ : ลักษณะทางประชากร

ตัวแปรตาม : ความเข้าใจวิธีการเลือกตั้ง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างมาจากการศึกษา ค้นคว้าเอกสาร หนังสือ ตำรา เอกสารต่างๆและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็น 5 ส่วน ประกอบด้วยโครงสร้างของเนื้อหา ดังนี้

ส่วนที่ 1 : เป็นคำถามทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะทางประชากร ซึ่งได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา สถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ

ส่วนที่ 2 : เป็นคำถามเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสารด้านการเมือง ได้แก่ ความบ่อยครั้งในการเปิดรับข่าวสารด้านการเมือง โดยสร้างเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามแบบ Likert scale กำหนดคะแนนเพื่อการวิเคราะห์ระดับการเปิดรับเป็น 1,2,3,4,5 คะแนนตามลำดับ รวมถึงคำถามความน่าเชื่อถือของสื่อแต่ละประเภท โดยให้ผู้ตอบเรียงลำดับความสำคัญและความน่าเชื่อถือของสื่อ

ส่วนที่ 3 : เป็นคำถามเกี่ยวกับความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งซึ่งเป็นระบบใหม่ ประกอบด้วยระบบบัญชีรายชื่อและระบบแบ่งเขต ลักษณะคำถามเป็นแบบปรนัย มีตัวเลือก 3 ตัวเลือก โดยให้ผู้ตอบเลือกตัวเลือกที่ถูกต้องที่สุด

ส่วนที่ 4 : เป็นคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยการใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การพูดชักชวนผู้อื่นให้ไปเลือกตั้ง การเข้าร่วมกิจกรรมที่ผ่านมา เช่น การใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพฯ สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภากรุงเทพ และสมาชิกสภาเขต เป็นต้น รวมถึงเหตุผลที่ไปใช้สิทธิและไม่ใช้สิทธิ เหตุผลประกอบการตัดสินใจเลือกพรรค ตัวบุคคล หรือจากบัญชีรายชื่อของพรรคต่างๆ โดยใช้มาตราส่วนประเมินค่าเป็นคะแนน 5 ระดับ

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนในการวัดตัวแปรต่างๆดังนี้

1. การวัดการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อแต่ละประเภทรวมถึงการมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้กำหนดค่าไว้ดังนี้

“1” หมายถึง ไม่เคยทำกิจกรรมนั้นๆ

“2” หมายถึง ทำกิจกรรมนั้นๆ แบบนานๆครั้ง

“3” หมายถึง ทำกิจกรรมนั้นๆในระดับปานกลาง ไม่บ่อยนัก

“4” หมายถึง ทำกิจกรรมนั้นๆ บ่อยครั้ง

“5” หมายถึง ทำกิจกรรมนั้นเป็นประจำทุกวัน

นอกจากนี้ในการวัดความบ่อยครั้งของการเปิดรับข่าวสารให้คะแนนดังนี้

มากกว่า 5 ครั้ง = 5 คะแนน

4-5 ครั้ง = 4 คะแนน

3-4 ครั้ง = 3 คะแนน

1-2 ครั้ง = 2 คะแนน

ไม่เคย = 1 คะแนน

การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้น พิจารณาจากค่าเฉลี่ยที่ได้ โดยกำหนดคะแนนออกเป็น 5 ระดับ แล้วแปลความหมายของค่าเฉลี่ยดังนี้

1.00-1.49 คะแนน = มีปริมาณการเปิดรับข่าวสารและการมีส่วนร่วมในระดับต่ำมาก

1.50-2.49 คะแนน = มีปริมาณการเปิดรับข่าวสารและการมีส่วนร่วมในระดับต่ำ

2.50-3.49 คะแนน = มีปริมาณการเปิดรับข่าวสารและการมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง

3.50-4.49 คะแนน = มีปริมาณการเปิดรับข่าวสารและการมีส่วนร่วมในระดับสูง

4.50-5.00 คะแนน = มีปริมาณการเปิดรับข่าวสารและการมีส่วนร่วมในระดับสูงมาก

2. การวัดความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งแบบใหม่ ให้คะแนนดังนี้

เลือกคำตอบถูก = 1 คะแนน

เลือกคำตอบผิด = 0 คะแนน

จากคำถามทั้งหมดจำนวน 16 ข้อ โดยลักษณะของคำถามเป็นแบบปรนัย 3 ตัวเลือก แล้วนำมาจัดระดับความเข้าใจเป็น 3 ระดับ โดยพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

คะแนนระหว่าง 0.0 – 0.39 = มีความเข้าใจระดับต่ำ

คะแนนระหว่าง 0.4 – 0.79 = มีความเข้าใจระดับปานกลาง

คะแนนระหว่าง 0.8 – 1.0 = มีความเข้าใจระดับสูง

การทดสอบความเที่ยงตรงและความเชื่อถือได้ของเครื่องมือ

การทดสอบหาความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อถือได้ (Reliability) ของแบบสอบถามมีดังนี้

1. ความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่ได้ไปเรียบเรียงและนำไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาตลอดจนผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา ความถูกต้องเหมาะสมในด้านการใช้ภาษา และความชัดเจนของแบบสอบถามเพื่อขอคำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขก่อนที่จะนำไปเก็บข้อมูลจริง

2. ความเชื่อถือได้ (Reliability) โดยการนำแบบสอบถามไปทดสอบ (Pretest) กับกลุ่มประชากรที่ไม่ได้เป็นกลุ่มประชากรตัวอย่าง โดยให้มีลักษณะที่ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างมากที่สุดจำนวน 30 คน และนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อถือได้ โดยในส่วนของวัดการเปิดรับข่าวสารและการมีส่วนร่วมนั้นให้คะแนนเป็นแบบ Likert Scale ทำการตรวจสอบความเชื่อถือได้โดยใช้วิธีของ Cronbach เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Coefficient of Alpha) (วิเชียร เกตุสิงห์ :116) ในแบบสอบถามส่วนที่ 2 และ 4

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[\frac{1 - \sum V_1}{V_t} \right]$$

เมื่อ α = ค่าความเชื่อถือได้

k = จำนวนข้อในแบบสอบถาม

V_1 = ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

V_t = ความแปรปรวนของคะแนนรวมทุกข้อ

ผลที่ได้จากการคำนวณหาค่าความเชื่อถือได้ของคำถามเกี่ยวกับ

การเปิดรับข่าวสารทางการเมือง = .92

การมีส่วนร่วมทางการเมือง = .72

ในส่วนที่เป็นการวัดความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งแบบใหม่นั้น มีการให้คะแนนแต่ละข้อเป็น 0 และ 1 คือ ตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดให้ 0 คะแนน และนำผลมาคำนวณหาค่าความเชื่อถือได้ โดยวิธีการทดสอบความเชื่อถือได้ของ Kuder-Richardson's Method คือ สูตร KR21 (วิเชียร เกตุสิงห์: 115)

$$KR21 = r_\alpha = \frac{k}{k-1} \left[\frac{1 - \bar{X} (k - \bar{X})}{ks^2} \right]$$

เมื่อ r_α = ความเชื่อถือได้

k = จำนวนข้อในแบบสอบถาม

\bar{X} = คะแนนเฉลี่ยรวมทั้งฉบับ

s^2 = ความแปรปรวนของคะแนนรวมของผู้ถูกทดสอบทั้งหมด

ผลที่ได้จากการคำนวณหาค่าความเชื่อถือได้ของคำถามในส่วนที่วัดความเข้าใจ = .70 หลังจากที่ได้มีการปรับปรุงแก้ไข จากเดิมเป็นการเลือกคำตอบถูกผิด เปลี่ยนเป็นมีตัวเลือก 3 ตัว เลือกและนำมาทำการทดสอบและคำนวณใหม่เพื่อให้ได้ค่าความเชื่อถือได้ที่เหมาะสม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบและแก้ไขเรียบร้อยแล้วนั้น ไปดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองตามสถานที่ต่างๆทั้งหน่วยงานในภาครัฐและภาคเอกชน แหล่งชุมชนต่างๆในกรุงเทพฯ ตามเขตที่ได้เลือกไว้ และให้กลุ่มตัวอย่างกรอกแบบสอบถามเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ในการประมวลผลข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามและใช้สถิติในการวิเคราะห์ ดังนี้

1. การวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

โดยใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และการนำเสนอข้อมูลโดยตรง เพื่ออธิบายข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างในเรื่อง ข้อมูลด้านลักษณะประชากร การเปิดรับข่าวสารด้านการเมือง

2. แบบการวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงอ้างอิง (Inferential Statistics)

ใช้การวิเคราะห์เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปร สำหรับสมมุติฐานที่ 1, 2 และ 3

ใช้ t-test ในส่วนที่ตัวแปรอิสระเป็นเพศ และใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) สำหรับตัวแปรอิสระ อายุ อาชีพ รายได้ การศึกษา สำหรับสมมุติฐานที่ 4, 5 และ 6

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์

4.1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยนี้ได้เก็บข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิลงคะแนนเสียงในกรุงเทพมหานครเพื่อศึกษาการเปิดรับข่าวสารทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมือง และความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งแบบใหม่ของประชาชนในกรุงเทพมหานครโดยศึกษาด้านประชากร ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษารายได้ อาชีพ

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	198	46.9
หญิง	218	51.7
ไม่ระบุ	6	1.4

จากตารางที่ 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นหญิงมากกว่าชายเพียงเล็กน้อย โดยเป็นชาย ร้อยละ 46.9 และเป็นหญิงร้อยละ 51.7

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
อายุ (ปี)		
18-25	68	16.1
26-35	197	46.7
36-45	94	22.3
46-55	43	10.2
56-65	20	4.7

จากตารางที่ 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 26-35 ปี ร้อยละ 46.7 รองลงมาอายุระหว่าง 36-45 ปี ร้อยละ 22.3

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	26	6.2
มัธยมศึกษา	66	15.6
ปวช.	44	10.4
ปวส.	47	11.1
ปริญญาตรี	200	47.4
ปริญญาโท	32	7.6
อื่นๆ	4	.9
ไม่ตอบ	3	.6

จากตารางที่ 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 47.4 รองลงมาคือ มัธยมศึกษา ร้อยละ 15.6 และปวส. ร้อยละ 11.1 ปวช. ร้อยละ 10.4

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับรายได้

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
รายได้ (บาท)		
ต่ำกว่า 5,000	43	10.2
5,001-10,000	136	32.2
10,001-15,000	81	19.2
15,001-20,000	80	19.0
20,001-25,000	30	7.1
25,001-30,000	16	3.8
30,001-40,000	15	3.6
40,000-50,000	8	1.9
มากกว่า 50,000	10	2.4
ไม่ตอบ	3	.7

จากตารางที่ 4 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนโดยเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 5,001-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 32.2 และช่วงระหว่าง 10,001-15,000 บาท กับ 15,001-20,000 บาทนั้น พบในจำนวนที่ใกล้เคียงกันมากคือร้อยละ 19.2 และ 19.0 ตามลำดับ

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
แม่บ้าน	23	5.5
นักเรียน/นิสิต/นักศึกษา	27	6.4
พนักงานบริษัทเอกชน	173	41.0
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	18	4.3
เกษียณอายุ	4	.9
ข้าราชการ	34	8.1
พนักงานธนาคาร	59	14.0
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	22	5.2
อาชีพอิสระ	50	11.8
อื่นๆ	12	2.8

จากตารางที่ 5 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 41 เป็นพนักงานบริษัทเอกชน รองลงมา ร้อยละ 14 เป็นพนักงานธนาคาร และร้อยละ 11.8 ประกอบอาชีพอิสระ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6 ร้อยละและค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองของสื่อต่างๆ

สื่อต่างๆ	น้อยมาก	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	ค่าเฉลี่ย	ระดับการเปิดรับ
<u>สื่อที่เกี่ยวข้องกับการเมือง</u>							
วิทยุ	14.2	30.3	43.8	10.7	.9	2.52	ปานกลาง
โทรทัศน์	1.9	13.3	51.4	28.4	5.0	3.22	ปานกลาง
หนังสือพิมพ์รายวัน	6.2	19.0	45.0	25.4	4.5	3.06	ปานกลาง
หนังสือพิมพ์รายสัปดาห์	46.7	22.5	24.2	5.7	.9	1.94	ต่ำ
บุคคลในครอบครัว	9.0	35.1	41.7	12.1	2.1	2.66	ปานกลาง
เพื่อน / เพื่อนร่วมงาน	9.0	29.1	47.2	13.7	.9	2.71	ปานกลาง
<u>สื่อที่เชิญชวนไปใช้สิทธิ/ให้ความเข้าใจ/การหาเสียงของพรรคการเมืองต่างๆ</u>							
เอกสารสิ่งพิมพ์	4.7	16.8	35.8	33.9	8.8	3.24	ปานกลาง
ป้าย	3.6	10.2	32.9	41.5	11.8	3.45	ปานกลาง
ขบวนแห่ / รถกระจายเสียง	8.8	21.1	30.3	32.5	7.3	3.06	ปานกลาง
<u>สื่อที่เชิญชวนไปใช้สิทธิ</u>							
เอกสารสิ่งพิมพ์	6.4	33.6	37.9	17.5	4.5	2.81	ปานกลาง
โปสเตอร์	9.0	31.5	27.3	22.0	10.2	3.12	ปานกลาง
Spot วิทยุ	15.4	36.3	36.0	10.9	1.4	2.46	ต่ำ
Spot โทรทัศน์	15.4	44.1	32.5	7.6	.5	2.32	ต่ำ
Spot ในโรงภาพยนตร์	74.6	16.6	8.1	.7	-	1.42	ต่ำมาก
ป้าย	10.9	27.3	28.0	17.3	16.6	3.00	ปานกลาง

จากตารางที่ 6 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อต่างๆ ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์รายวัน บุคคลในครอบครัว เพื่อน/เพื่อนร่วมงาน เอกสารสิ่งพิมพ์ ป้าย ขบวนแห่/รถกระจายเสียง เอกสาร โปสเตอร์และป้ายเชิญชวนไปใช้สิทธิ ในระดับปานกลาง ส่วน Spot วิทยุและโทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์มีการเปิดรับในระดับต่ำ และกลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับ Spot ในโรงภาพยนตร์ในระดับต่ำมาก

4.2 การเปิดรับข่าวสารทางการเมือง

การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อต่างๆ แบ่งออกเป็น วิทยู โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ นอกจากนี้ยังมีสื่อสิ่งพิมพ์ ป้ายประกาศ/ป้ายผ้า รวมถึงขบวนการแห่งกระจายเสียง สำหรับในส่วนของสื่อบุคคลประกอบด้วย บุคคลในครอบครัว เพื่อน/เพื่อนร่วมงาน หัวหน้างาน/อาจารย์ ผลการวิจัยมีรายละเอียดดังนี้

4.2.1 การเปิดรับข่าวสารทางการเมือง ความเคลื่อนไหวทางการเมือง

ตารางที่ 7 ร้อยละและค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการเปิดรับข่าวสารของระดับการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อวิทยุ

ข่าวสารทางการเมือง	ระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมือง						ระดับการเปิดรับ
	ไม่เคย	นานๆครั้ง	ครั้งคราว	บ่อย	ประจำ	ค่าเฉลี่ย	
1. การเลือกตั้ง ส.ส.แบบบัญชีรายชื่อ และแบบแบ่งเขต	18.7	30.3	30.8	13.7	6.4	2.59	ปานกลาง
2) ความเคลื่อนไหวของพรรคการเมือง	19.0	28.0	33.9	13.5	5.7	2.59	ปานกลาง
3) นโยบายของพรรคการเมือง	24.9	30.8	28.2	13.7	2.4	2.38	ต่ำ
4) การรณรงค์การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	15.4	20.9	24.6	24.4	14.7	3.02	ปานกลาง
5) การดำเนินงานของรัฐบาล	20.1	28.4	28.4	19.0	4.0	2.58	ปานกลาง
6) ความเคลื่อนไหวของกลุ่มที่เรียกร้องรัฐบาล	21.3	32.9	31.0	11.8	2.8	2.42	ต่ำ
7) การประชุมรัฐสภา	27.3	28.0	28.7	13.5	2.6	2.36	ต่ำ
8) การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองของสื่อมวลชน	21.1	28.0	30.3	16.4	4.3	2.55	ปานกลาง
9) คำอธิบายวิธีการไปใช้สิทธิ	18.7	28.4	29.1	18.7	5.0	2.63	ปานกลาง
10) มติคณะรัฐมนตรี พ.ร.บ. กฎหมาย	32.2	34.6	20.4	12.1	.7	2.14	ต่ำ
11) ข่าวอื่นที่เกี่ยวกับนักการเมือง ผู้สมัคร ส.ส. หัวคะแนน	25.6	28.9	26.5	15.4	3.6	2.42	ต่ำ

จากตารางที่ 7 พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อวิทยุในระดับปานกลางในประเด็นของการเลือกตั้ง ส.ส.แบบบัญชีรายชื่อและแบบแบ่งเขต ความเคลื่อนไหวของพรรคการเมือง การรณรงค์การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การดำเนินงานของรัฐบาล การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองของสื่อมวลชนและคำอธิบายวิธีการไปใช้สิทธิ ส่วนประเด็นของนโยบายของพรรคการเมือง ความเคลื่อนไหวของกลุ่มที่เรียกร้องรัฐบาล การประชุมรัฐสภา มติคณะรัฐมนตรี พ.ร.บ. กฎหมายใหม่ และข่าวอื่นที่เกี่ยวกับนักการเมือง ผู้สมัคร ส.ส.และหัวหน้าคณะ กลุ่มตัวอย่างเปิดรับในระดับต่ำ

ตารางที่ 8 ร้อยละและค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการเปิดรับข่าวสารของระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อโทรทัศน์

ข่าวสารทางการเมือง	ระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมือง						ระดับการเปิดรับ
	ไม่เคย	นานๆครั้ง	ครั้งคราว	บ่อย	ประจำ	ค่าเฉลี่ย	
1. การเลือกตั้ง ส.ส.แบบบัญชีรายชื่อและแบบแบ่งเขต	4.7	15.2	37.0	29.4	13.7	3.32	ปานกลาง
2) ความเคลื่อนไหวของพรรคการเมือง	4.3	15.4	26.5	39.3	14.5	3.44	ปานกลาง
3) นโยบายของพรรคการเมือง	7.3	20.9	37.2	26.1	8.5	3.08	ปานกลาง
4) การรณรงค์การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	4.3	11.1	23.0	35.1	26.5	3.68	สูง
5) การดำเนินงานของรัฐบาล	5.7	16.6	34.6	29.4	13.7	3.29	ปานกลาง
6) ความเคลื่อนไหวของกลุ่มที่เรียกร้องรัฐบาล	1.6	16.4	31.8	34.1	11.1	3.27	ปานกลาง
7) การประชุมรัฐสภา	8.3	26.8	30.8	23.0	11.1	3.02	ปานกลาง
8) การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองของสื่อมวลชน	6.2	17.8	35.1	29.6	11.4	3.22	ปานกลาง
9) คำอธิบายวิธีการไปใช้สิทธิ	4.3	16.4	34.8	32.0	12.6	3.32	ปานกลาง
10) มติคณะรัฐมนตรี พ.ร.บ. กฎหมาย	14.2	25.8	39.3	15.2	5.5	2.72	ปานกลาง
11) ข่าวอื่นที่เกี่ยวกับนักการเมือง ผู้สมัคร ส.ส. หัวหน้าคณะ	12.3	17.5	32.7	24.2	13.3	3.09	ปานกลาง

จากตารางที่ 8 พบว่าประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างมีระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อโทรทัศน์ของกลุ่มตัวอย่างในระดับสูงคือการรณรงค์การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส่วนประเด็นที่มีการเปิดรับในระดับปานกลางคือการเลือกตั้งส.ส.แบบบัญชีรายชื่อและแบบแบ่งเขต ความเคลื่อนไหวของพรรคการเมือง นโยบายพรรคการเมือง การดำเนินงานของรัฐบาล ความเคลื่อนไหวของกลุ่มที่เรียกร้องรัฐบาล การประชุมรัฐสภา การแสดงความเห็นทางการเมืองของสื่อมวลชน คำอธิบายวิธีการไปใช้สิทธิ มติคณะรัฐมนตรี พ.ร.บ. กฎหมายใหม่ และข่าวอื่นที่เกี่ยวกับนักการเมือง ผู้สมัคร ส.ส. หัวคะแนน



สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 9 ร้อยละและค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการเปิดรับข่าวสารของระดับการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากหนังสือพิมพ์รายวัน

ข่าวสารทางการเมือง	ระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมือง						ระดับการเปิดรับ
	ไม่เคย	นานๆครั้ง	ครั้งคราว	บ่อย	ประจำ	ค่าเฉลี่ย	
1. การเลือกตั้ง ส.ส.แบบบัญชีรายชื่อและแบบแบ่งเขต	11.1	19.7	28.7	27.7	12.8	3.11	ปานกลาง
2) ความเคลื่อนไหวของพรรคการเมือง	6.9	16.8	31.0	28.9	16.4	3.31	ปานกลาง
3) นโยบายของพรรคการเมือง	10.0	19.9	36.0	24.6	9.5	3.04	ปานกลาง
4) การรณรงค์การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	6.4	17.1	26.8	32.7	17.1	3.37	ปานกลาง
5) การดำเนินงานของรัฐบาล	8.5	17.3	34.6	25.1	14.5	3.20	ปานกลาง
6) ความเคลื่อนไหวของกลุ่มที่เรียกร้องรัฐบาล	10.2	17.1	28.9	30.3	13.5	3.20	ปานกลาง
7) การประชุมรัฐสภา	15.9	22.7	36.7	19.2	5.5	2.76	ปานกลาง
8) การแสดงความเห็นทางการเมืองของสื่อมวลชน	10.0	19.4	28.9	26.3	15.4	3.18	ปานกลาง
9) คำอธิบายวิธีการไปใช้สิทธิ	12.6	21.3	30.8	26.8	8.5	2.97	ปานกลาง
10) มติคณะรัฐมนตรี พ.ร.บ. กฎหมาย	18.7	24.9	34.1	17.3	5.0	2.65	ปานกลาง
11) การหาเสียงปราศรัยของพรรคการเมือง	13.3	19.4	28.9	29.6	8.8	3.01	ปานกลาง
12) ข่าวอื่นที่เกี่ยวกับนักการเมือง ผู้สมัคร ส.ส. หัวคะแนน	17.8	19.4	28.7	21.8	12.3	2.91	ปานกลาง

จากตารางที่ 9 พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากหนังสือพิมพ์รายวันในระดับปานกลางในทุกๆประเด็น โดยมีการเปิดรับในประเด็นการรณรงค์การไปใช้สิทธิเลือกตั้งมากกว่าประเด็นอื่นเล็กน้อย

ตารางที่ 10 ร้อยละและค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการเปิดรับข่าวสารของระดับการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์

ข่าวสารทางการเมือง	ระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมือง						ระดับการเปิดรับ
	ไม่เคย	นานๆครั้ง	ครั้งคราว	บ่อย	ประจำ	ค่าเฉลี่ย	
1. การเลือกตั้ง ส.ส.แบบบัญชีรายชื่อและแบบแบ่งเขต	50.7	22.0	16.6	6.6	4.0	1.91	ต่ำ
2) ความเคลื่อนไหวของพรรคการเมือง	46.4	23.0	18.0	8.3	4.3	2.01	ต่ำ
3) นโยบายของพรรคการเมือง	49.1	20.4	19.4	9.5	1.7	1.94	ต่ำ
4) การรณรงค์การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	50.0	16.4	17.5	11.1	5.0	2.05	ต่ำ
5) การดำเนินงานของรัฐบาล	49.8	17.1	18.5	11.8	2.8	2.01	ต่ำ
6) ความเคลื่อนไหวของกลุ่มที่เรียกร้องรัฐบาล	51.4	19.2	16.1	10.7	2.6	1.94	ต่ำ
7) การประชุมรัฐสภา	51.2	24.2	17.8	5.5	1.4	1.82	ต่ำ
8) การแสดงความเห็นทางการเมืองของสื่อมวลชน	46.9	20.6	18.7	9.7	4.0	2.03	ต่ำ
9) คำอธิบายวิธีการไปใช้สิทธิ	50.7	21.1	15.2	10.4	2.6	1.93	ต่ำ
10) มติคณะรัฐมนตรี พ.ร.บ. กฎหมาย	49.8	24.4	17.8	6.9	1.2	1.85	ต่ำ
11) การหาเสียงปราศรัยของพรรคการเมือง	49.5	22.0	17.1	8.3	3.1	1.93	ต่ำ
12) ข่าวอื่นที่เกี่ยวกับนักการเมือง ผู้สมัคร ส.ส. หัวคะแนน	51.4	19.4	19.7	6.6	2.8	1.90	ต่ำ

จากตารางที่ 10 พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ในทุกๆประเด็นในระดับต่ำ

ตารางที่ 11 ร้อยละและค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการเปิดรับข่าวสารของระดับการเปิดรับข่าวสารหรือพูดคุยประเด็นทางการเมืองกับบุคคลในครอบครัว

ข่าวสารทางการเมือง	ระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมือง						ระดับการเปิดรับ
	ไม่เคย	นานๆครั้ง	ครั้งคราว	บ่อย	ประจำ	ค่าเฉลี่ย	
1. การเลือกตั้ง ส.ส.แบบบัญชีรายชื่อและแบบแบ่งเขต	10.9	28.2	39.1	17.8	4.0	2.76	ปานกลาง
2) ความเคลื่อนไหวของพรรคการเมือง	13.5	29.9	32.9	18.2	5.5	2.72	ปานกลาง
3) นโยบายของพรรคการเมือง	19.2	31.3	34.1	11.8	3.6	2.49	ต่ำ
4) การรณรงค์การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	9.7	25.1	31.8	27.5	5.9	2.95	ปานกลาง
5) การดำเนินงานของรัฐบาล	18.7	23.9	35.3	17.5	4.5	2.65	ปานกลาง
6) ความเคลื่อนไหวของกลุ่มที่เรียกร้องรัฐบาล	22.0	28.4	30.3	16.1	3.1	2.50	ปานกลาง
7) การประชุมรัฐสภา	28.0	30.3	28.2	10.0	3.6	2.31	ต่ำ
8) การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองของสื่อมวลชน	15.4	26.8	32.9	18.7	6.2	2.73	ปานกลาง
9) คำอธิบายวิธีการไปใช้สิทธิ	9.0	18.0	32.7	27.3	13.0	3.17	ปานกลาง
10) มติคณะรัฐมนตรี พ.ร.บ. กฎหมาย	28.2	30.6	26.3	12.1	2.8	2.31	ต่ำ
11) การหาเสียงปราศรัยของพรรคการเมือง	18.0	25.8	30.8	20.1	5.2	2.69	ปานกลาง
12) ข่าวอื่นที่เกี่ยวกับนักการเมือง ผู้สมัคร ส.ส. หัวคะแนน	17.3	26.3	31.8	19.2	5.5	2.69	ปานกลาง

จากตารางที่ 11 พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับข่าวสารหรือพูดคุยประเด็นส่วนใหญ่ที่เกี่ยวกับทางการเมืองกับบุคคลในครอบครัวในระดับปานกลางได้แก่ประเด็นการเลือกตั้ง ส.ส แบบบัญชีรายชื่อและแบบแบ่งเขต ความเคลื่อนไหวของพรรคการเมือง วิธีการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การดำเนินงานของรัฐบาล ความเคลื่อนไหวของกลุ่มที่เรียกร้องรัฐบาล การแสดงความคิดเห็นทางการเมือง การชักชวนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การหาเสียงปราศรัยของพรรคการเมืองและข่าวที่เกี่ยวกับนัก

การเมือง ผู้สมัครส.ส. ส่วนประเด็นที่มีการเปิดรับในระดับต่ำคือนโยบายของพรรคการเมืองการ
ประชุมรัฐสภาและมติคณะรัฐมนตรี พ.ร.บ. กฎหมายใหม่

ตารางที่ 12 ร้อยละและค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการเปิดรับข่าวสารของระดับ
การเปิดรับข่าวสารการเมืองจากเพื่อน/เพื่อนร่วมงาน

ข่าวสารทางการเมือง	ระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมือง						ระดับการ เปิดรับ
	ไม่เคย	นานๆครั้ง	ครั้งคราว	บ่อย	ประจำ	ค่าเฉลี่ย	
1. การเลือกตั้ง ส.ส.แบบบัญชีรายชื่อ และแบบแบ่งเขต	10.2	23.0	38.6	25.1	3.1	2.88	ปานกลาง
2) ความเคลื่อนไหวของพรรคการเมือง	13.7	20.6	37.7	24.6	3.3	2.83	ปานกลาง
3) นโยบายของพรรคการเมือง	14.5	26.5	35.8	20.6	2.6	2.70	ปานกลาง
4) การรณรงค์การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	15.6	23.5	31.5	25.4	4.0	2.79	ปานกลาง
5) การดำเนินงานของรัฐบาล	16.6	23.2	35.5	21.1	3.6	2.72	ปานกลาง
6) ความเคลื่อนไหวของกลุ่มที่เรียก ร้องรัฐบาล	19.4	28.2	32.9	16.4	3.3	2.56	ปานกลาง
7) การประชุมรัฐสภา	27.0	24.9	30.1	15.6	2.4	2.41	ต่ำ
8) การแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ของสื่อมวลชน	14.0	22.3	37.0	23.2	3.6	2.80	ปานกลาง
9) คำอธิบายวิธีการไปใช้สิทธิ	12.6	18.7	33.6	28.4	6.6	2.98	ปานกลาง
10) มติคณะรัฐมนตรี พ.ร.บ. กฎหมาย	27.0	26.8	30.1	14.0	2.1	2.37	ต่ำ
11) การหาเสียงปราศรัยของพรรคการเมือง	15.2	25.8	34.4	21.8	2.8	2.71	ปานกลาง
12) ข่าวอื่นที่เกี่ยวกับนักการเมือง ผู้ สมัคร ส.ส. หัวคะแนน	16.1	25.6	33.4	20.1	4.7	2.72	ปานกลาง

จากตารางที่ 12 พบว่าประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างเปิดรับหรือพูดคุยเรื่องทางการเมืองกับ
เพื่อน/เพื่อนร่วมงานในระดับปานกลางคือการเลือกตั้ง ส.ส.แบบบัญชีรายชื่อและแบบแบ่งเขต
ความเคลื่อนไหวของพรรคการเมือง นโยบายของพรรคการเมือง วิธีการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การ

ดำเนินงานของรัฐบาล ความเคลื่อนไหวของกลุ่มที่เรียกร้องรัฐบาล การแสดงความคิดเห็นทางการเมือง การชักชวนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การหาเสียงปราศรัยของพรรคการเมืองและข่าวอื่นที่เกี่ยวข้อง นักการเมือง ผู้สมัคร ส.ส. ส่วนประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับหรือพูดคุยในระดับต่ำคือ การประชุมรัฐสภา และมติคณะรัฐมนตรี พ.ร.บ. กฎหมายใหม่

ตารางที่ 13 ร้อยละและค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการเปิดรับข่าวสารของระดับการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากหัวหน้างาน / อาจารย์

ข่าวสารทางการเมือง	ระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมือง						ระดับการเปิดรับ
	ไม่เคย	นานๆครั้ง	ครั้งคราว	บ่อย	ประจำ	ค่าเฉลี่ย	
1. การเลือกตั้ง ส.ส.แบบบัญชีรายชื่อ และแบบแบ่งเขต	50.7	26.5	14.9	6.6	1.2	1.81	ต่ำ
2) ความเคลื่อนไหวของพรรคการเมือง	47.9	24.4	21.1	5.7	.9	1.87	ต่ำ
3) นโยบายของพรรคการเมือง	52.8	22.3	16.4	7.6	.9	1.82	ต่ำ
4) การรณรงค์การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	51.7	19.7	17.5	9.0	2.1	1.90	ต่ำ
5) การดำเนินงานของรัฐบาล	50.7	24.2	17.8	5.7	1.7	1.83	ต่ำ
6) ความเคลื่อนไหวของกลุ่มที่เรียกร้องรัฐบาล	54.3	24.4	16.6	4.3	.5	1.72	ต่ำ
7) การประชุมรัฐสภา	56.4	21.8	16.6	4.3	.5	1.72	ต่ำ
8) การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองของสื่อมวลชน	48.8	26.5	17.5	5.7	1.4	1.84	ต่ำ
9) คำอธิบายวิธีการไปใช้สิทธิ	47.4	20.1	19.0	9.2	4.3	2.03	ต่ำ
10) มติคณะรัฐมนตรี พ.ร.บ. กฎหมาย	54.5	25.6	14.0	5.0	.9	1.72	ต่ำ
11) การหาเสียงปราศรัยของพรรคการเมือง	50.9	23.9	17.8	5.9	1.4	1.83	ต่ำ
12) ข่าวอื่นที่เกี่ยวข้องกับนักการเมือง ผู้สมัคร ส.ส. หัวคะแนน	53.6	22.0	18.5	4.7	1.2	1.78	ต่ำ

จากตารางที่ 13 พบว่า ทุกประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างเปิดรับข่าวสารหรือพูดคุยประเด็นทางการเมืองกับหัวหน้างาน/อาจารย์ อยู่ในระดับต่ำ

4.2.2 การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

ตารางที่ 14 ร้อยละและค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการเปิดรับข่าวสารของระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อสิ่งพิมพ์ ป้ายประกาศ/ป้ายผ้า และขบวนแห่/รถกระจายเสียง

ประเด็น	ระดับการเปิดรับข่าวสารการเชิญชวนไปใช้สิทธิ						ระดับการเปิดรับ
	ไม่เคย	นานๆ ครั้ง	ครั้งคราว	บ่อย	ประจำ	ค่าเฉลี่ย	
<i>เอกสารสิ่งพิมพ์</i>							
การชักชวนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	8.1	16.4	22.3	34.4	19.0	3.40	ปานกลาง
การให้ความเข้าใจวิธีการเลือกตั้ง	15.4	28.4	33.6	16.8	5.7	2.69	ปานกลาง
การหาเสียงของพรรคการเมืองต่างๆ	7.3	12.3	19.2	31.8	29.4	3.64	สูง
<i>ป้ายประกาศ/ป้ายผ้า</i>							
การชักชวนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	4.3	9.5	21.3	32.7	32.2	3.79	สูง
การให้ความเข้าใจวิธีการเลือกตั้ง	18.7	21.8	31.5	21.1	6.9	2.76	ปานกลาง
การหาเสียงของพรรคการเมืองต่างๆ	5.9	10.2	18.5	28.0	37.4	3.81	สูง
<i>ขบวนแห่/รถกระจายเสียง</i>							
การชักชวนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	10.9	15.9	28.4	26.3	18.5	3.26	ปานกลาง
การให้ความเข้าใจวิธีการเลือกตั้ง	27.3	23.9	28.0	14.9	5.9	2.48	ต่ำ
การหาเสียงของพรรคการเมืองต่างๆ	11.4	12.6	22.0	28.4	25.6	3.44	ปานกลาง

จากตารางที่ 14 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากเอกสารสิ่งพิมพ์ในประเด็นการชักชวนไปใช้สิทธิเลือกตั้งและการให้ความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งในระดับปานกลาง และประเด็นการหาเสียงของพรรคการเมืองต่างๆในระดับสูง ในส่วนของป้ายประกาศ/ป้ายผ้า นั้นกลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับประเด็นการชักชวนไปใช้สิทธิเลือกตั้งและการหาเสียงของพรรคการเมืองในระดับสูง และการให้ความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งในระดับปานกลาง สำหรับขบวนแห่/รถกระจาย

เสียง กลุ่มตัวอย่างเปิดรับประเด็นการชักชวนไปใช้สิทธิเลือกตั้งและการหาเสียงของพรรคการเมือง
ในระดับปานกลางและการให้ความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งในระดับต่ำ

ตารางที่ 15 ร้อยละและค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการเปิดรับจากสื่อที่ใช้รณรงค์
เชิญชวนให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งของระดับการเปิดรับจากเอกสารสิ่งพิมพ์ โปสเตอร์ วิทยุ โทรทัศน์
โรงภาพยนตร์ ป้ายผ้า Bill Board และเสื่อยึด

ประเด็น/ตอน/วัตถุประสงค์	ไม่เคย	1-2 ครั้ง	3-4 ครั้ง	4-5 ครั้ง	มากกว่า 5	ค่าเฉลี่ย	ระดับการเปิดรับ
เอกสารสิ่งพิมพ์							
1. ให้ความเข้าใจวิธีการเลือกตั้ง	13.3	40.8	26.1	9.7	10.2	2.63	ปานกลาง
2. วิธีการลงคะแนนเสียง	10.7	40.3	27.0	10.4	11.6	2.72	ปานกลาง
3. วิธีการตรวจรายชื่อ	13.7	41.7	25.1	10.2	9.2	2.59	ปานกลาง
4. เชิญชวนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	9.0	25.1	19.9	17.5	28.4	3.31	ปานกลาง
5. เอกสารแนะนำตัวผู้สมัครทำโดย กกต.	13.7	37.4	21.1	13.3	14.5	2.77	ปานกลาง
โปสเตอร์							
1. รณรงค์ให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	6.4	23.5	21.1	17.3	31.8	3.45	ปานกลาง
2. ให้ความเข้าใจวิธีการเลือกตั้ง	15.4	31.3	23.7	18.2	11.4	2.79	ปานกลาง
วิทยุ							
1. รายการสาระสารพันกับสถาบันพระปกเกล้า	63.5	19.2	11.6	3.1	2.6	1.62	ต่ำ
2. Spot เชิญชวนไปใช้สิทธิ FM 91 MKH.	56.6	20.9	13.7	5.0	3.8	1.78	ต่ำ
3. Spot เชิญชวนไปใช้สิทธิ FM 96 MKH.	55.5	18.5	12.8	8.8	4.5	1.88	ต่ำ
4. เชิญชวนไปใช้สิทธิและวิธีการเลือกตั้ง	17.5	24.4	24.9	11.8	21.3	2.95	ปานกลาง
5. ให้ความเข้าใจวิธีการเลือกตั้ง	18.5	26.3	24.9	13.0	17.3	2.84	ปานกลาง
6. บอกวิธีการลงคะแนนเสียง	18.7	24.9	25.1	15.9	15.4	2.84	ปานกลาง
7. รณรงค์ป้องกันการซื้อเสียง	14.0	20.9	18.7	15.4	31.0	3.29	ปานกลาง

ประเด็น/ตอน/วัตถุประสงค์	ไม่เคย	1-2 ครั้ง	3-4 ครั้ง	4-5 ครั้ง	มากกว่า 5	ค่าเฉลี่ย	ระดับการเปิดรับ
โทรทัศน์							
1. การตรวจรายชื่อ “ตอนลูกลงมาน”	63.7	23.0	6.9	4.5	1.9	1.58	ต่ำ
2. ตอนบัตรสำคัญ	49.3	28.0	16.8	3.1	2.8	1.82	ต่ำ
3. ตอนเชิญชวนผู้มีสิทธิไปตรวจรายชื่อ	28.9	28.2	25.1	9.0	8.8	2.41	ต่ำ
4. ตอนประชาคมจะไปเลือกตั้ง	46.4	23.7	12.8	10.4	6.6	2.07	ต่ำ
5. ให้ความเข้าใจวิธีการเลือกตั้ง	14.0	31.5	23.9	14.9	15.6	2.87	ปานกลาง
6. บอกวิธีการไปลงคะแนนเสียง	14.7	25.1	26.1	15.9	18.2	2.98	ปานกลาง
7. รณรงค์ป้องกันการซื้อเสียง	11.6	20.6	22.0	16.1	29.6	3.32	ปานกลาง
8. เด็กจุกกับพ่อแม่	48.8	24.9	13.3	6.2	6.9	1.97	ต่ำ
9. สื่อพื้นบ้านเชิญชวนและบอกวิธีการเลือกตั้ง	58.8	20.4	13.5	5.2	2.1	1.72	ต่ำ
10. บอกวิธีการเลือกตั้ง (รูปอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย)	48.8	22.5	18.7	6.4	3.6	1.93	ต่ำ
11. บอกวิธีการเลือกตั้งโดยนิโคล เทริโอ	19.9	23.5	24.6	11.4	20.6	2.89	ปานกลาง
โรงภาพยนตร์							
1. เด็กจุกกับพ่อแม่	73.7	18.0	7.3	.7	.2	1.36	ต่ำมาก
2. บอกวิธีการเลือกตั้ง (รูปอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย)	70.9	14.2	11.1	2.8	.9	1.49	ต่ำมาก
ป้ายผ้า							
1. เชิญชวนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	9.2	25.4	23.5	14.5	27.5	3.26	ปานกลาง
2. ให้ความเข้าใจวิธีการเลือกตั้ง	16.8	24.4	28.7	12.1	18.0	2.90	ปานกลาง
3. บอกวิธีการไปลงคะแนนเสียง	19.2	26.1	22.7	14.0	18.0	2.86	ปานกลาง
Bill Board							
1. ป้ายนับวันถอยหลังวันเลือกตั้งที่อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ	64.9	17.8	9.5	4.0	3.8	1.64	ต่ำ
เสื่อยึด							
1. เสื่อที่เขียนว่า “พลังเสียงสร้างชาติ”	63.7	18.0	11.1	4.5	2.6	1.64	ต่ำ

จากตารางที่ 15 พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับสื่อที่ใช้รณรงค์การเลือกตั้งจากสื่อต่างๆ โดยกลุ่มตัวอย่างเปิดรับจากเอกสารสิ่งพิมพ์และโปสเตอร์ในทุกประเด็นระดับปานกลาง

ในส่วนของวิทยุ ประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างเปิดรับในระดับปานกลางคือการเชิญชวนไปใช้สิทธิและวิธีการเลือกตั้ง การให้ความเข้าใจวิธีการเลือกตั้ง บอกวิธีการลงคะแนนเสียงและการรณรงค์ป้องกันการซื้อเสียง และประเด็นที่มีการเปิดรับต่ำคือ รายการสาระสารพันกับสถาบันพระปกเกล้า Spot เชิญชวนไปใช้สิทธิ FM91 MKH. และ FM96 MKH.

สำหรับทางสื่อโทรทัศน์นั้น กลุ่มตัวอย่างเปิดรับประเด็นส่วนใหญ่ในระดับต่ำ ซึ่งได้แก่ ประเด็นการตรวจรายชื่อตอนลงสมาน ตอนบัตรสำคัญ ตอนเชิญชวนผู้มีสิทธิไปตรวจรายชื่อ ตอนประชาชนจะไปเลือกตั้ง ตอนเด็กจุกกับพ่อแม่ สื่อพื้นบ้านและวิธีการเลือกตั้ง และประเด็นที่เปิดรับในระดับปานกลางคือการให้ความเข้าใจวิธีการเลือกตั้ง วิธีการลงคะแนนเสียงและการรณรงค์ป้องกันการซื้อเสียง

ส่วนการเปิดรับจาก Spot ในโรงภาพยนตร์พบว่ากลุ่มตัวอย่างเปิดรับทั้งสองประเด็นในระดับต่ำมากนั่นคือตอนเด็กจุกกับพ่อแม่และการบอกวิธีการเลือกตั้ง

กลุ่มตัวอย่างเปิดรับจากป้ายผ้าในประเด็นของการเชิญชวนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การให้ความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งและวิธีการลงคะแนนเสียงในระดับปานกลาง

ส่วนการเปิดรับจาก Bill Board และสื่อยึดที่เป็นสื่อเดินได้นั้น กลุ่มตัวอย่างเปิดรับจากสื่อสองชนิดนี้ในระดับต่ำ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 16 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสื่อที่ให้ความเชื่อถือ 3 อันดับแรก ในกรณีที่ว่า สารทางการเมืองที่ได้รับจากสื่อต่างๆไม่สอดคล้องกัน

ประเภทสื่อ	อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3	อันดับ 4-8	ไม่ตอบ
วิทยุ	6.4	25.1	32.2	18.2	18.1
เพื่อน	3.3	2.4	8.3	57.3	28.7
หัวหน้างาน	.7	.9	2.4	51.5	44.5
โทรทัศน์	65.2	12.6	2.4	7.8	12.1
เพื่อนร่วมงาน	1.7	2.8	5.7	55.3	34.5
อาจารย์	2.4	1.4	2.8	45.2	48.2
หนังสือพิมพ์	11.4	31.3	23.7	18.3	15.4
สมาชิกในครอบครัว	4.0	7.1	5.5	55.7	27.7

จากตารางที่ 16 พบว่ากรณีข่าวสารทางการเมืองที่ได้รับไม่สอดคล้องกัน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ความเชื่อถือโทรทัศน์เป็นอันดับแรก ร้อยละ 65.2 อันดับสองคือหนังสือพิมพ์ ร้อยละ 31.3 อันดับสามคือวิทยุ ร้อยละ 32.2 ส่วนอันดับ 4-8 ได้แก่ เพื่อน สมาชิกในครอบครัว เพื่อนร่วมงาน ร้อยละ 57.3 55.7 และ 55.3 ตามลำดับ โดยที่เพื่อนเป็นสื่อบุคคลที่กลุ่มตัวอย่างให้ความเชื่อถือมากที่สุด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.3 ความเข้าใจวิธีการเลือกตั้ง

ตารางที่ 17 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความเข้าใจวิธีการเลือกตั้ง

ความเข้าใจวิธีการเลือกตั้ง	จำนวนที่ตอบ ถูก	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความเข้าใจ
1. วันที่มีการเลือกตั้ง ส.ส. ครึ่งล่าสุดที่ผ่านมา	396	93.8	.94	สูง
2. จำนวนบัตรเลือกตั้งที่ได้รับ	412	97.6	.98	สูง
3. ชื่อหน่วยงานที่คอยตรวจสอบคุณสมบัติผู้สมัคร ส.ส.	357	84.6	.85	สูง
4. จำนวนส.ส.แบบแบ่งเขตทั้งหมดทั่วประเทศ	256	60.7	.61	ปานกลาง
5. จำนวนส.ส.แบบบัญชีรายชื่อทั่วประเทศ	284	67.3	.67	ปานกลาง
6. จำนวนส.ส.แบบแบ่งเขตต่อหนึ่งเขตเลือกตั้งใน ก.ท.ม.	306	72.5	.73	ปานกลาง
7. ข้อใดกล่าวถึงหมายเลขผู้สมัครไม่ถูกต้อง	323	76.5	.77	ปานกลาง
8. การยื่นคำร้องขอเพิ่มชื่อในกรณีชื่อตกหล่น	150	35.5	.36	ต่ำ
9. ร้อยละเท่าไรของ ส.ส.แบบบัญชีรายชื่อที่นำมาคำนวณสัดส่วน	307	72.7	.73	ปานกลาง
10. หลักฐานที่ยื่นในการใช้สิทธิลงคะแนน	273	64.7	.65	ปานกลาง
11. กรณีที่ ส.ส.แบบแบ่งเขตได้เป็นรัฐมนตรี	161	38.2	.38	ต่ำ
12. เครื่องหมายที่ใช้ในการลงคะแนนเสียง	396	93.8	.94	สูง
13. ความแตกต่างของการเลือกตั้ง ส.ส.ครั้งนี้กับครั้งก่อนๆ	254	60.2	.60	ปานกลาง
14. ถ้าไม่ไปใช้สิทธิและไม่ได้แจ้งเหตุ จะเสียสิทธิใด	189	44.8	.45	ปานกลาง
15. เจ้าบ้านขอถอนชื่อและเพิ่มชื่อได้จนถึงเมื่อไร	55	13.0	.13	ต่ำ
16. ขั้นตอนในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง	326	77.3	.77	ปานกลาง

จากตารางที่ 17 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งในเรื่องของวันที่มีการเลือกตั้ง ส.ส. จำนวนบัตรเลือกตั้งที่ได้รับ ชื่อหน่วยงานที่ตรวจสอบคุณสมบัติผู้สมัครรับเลือกตั้งและเครื่องหมายที่ใช้ในการลงคะแนนเสียง อยู่ในระดับสูง และประเด็นที่มีความเข้าใจในระดับต่ำคือการยื่นคำร้องขอเพิ่มชื่อ การที่ ส.ส.แบบแบ่งเขตเป็นรัฐมนตรี และระยะเวลาที่เจ้าบ้านขอถอนหรือเพิ่มชื่อ ประเด็นอื่นๆ กลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจในระดับปานกลาง

ตารางที่ 18 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับความเข้าใจวิธีการเลือกตั้ง

ระดับความเข้าใจ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำ	24	5.7
ปานกลาง	234	55.4
สูง	164	38.9
รวม	422	100

ค่าเฉลี่ย = .65

ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน = .17

จากตารางที่ 18 เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีระดับความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งแบบใหม่ในระดับปานกลาง กลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่งมีความเข้าใจในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 55.4 รองลงมาอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 38.9 และระดับต่ำร้อยละ 5.7

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.4 การมีส่วนร่วมทางการเมือง

ตารางที่ 19 ร้อยละและค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การเข้าร่วมทาง กิจกรรมทางการเมือง	ความบ่อยครั้งของการมีส่วนร่วม						ระดับการ มีส่วนร่วม
	ไม่เคย	นานๆครั้ง	ครั้งคราว	บ่อย	ประจำ	ค่าเฉลี่ย	
1. ร่วมฟังการอภิปรายหาเสียงของผู้สมัคร	57.3	30.1	9.5	2.6	.5	1.59	ต่ำ
2. ชักชวนผู้อื่นให้ไปใช้สิทธิ	10.9	22.5	40.3	19.2	7.1	2.89	ปานกลาง
3. พุดประเด็นทางการเมืองอย่างไม่เป็นทางการ เมือง	12.3	25.8	36.3	20.9	4.7	2.80	ปานกลาง
4. ไปใช้สิทธิเลือกตั้งอื่นๆที่ผ่านมา	9.2	13.3	15.9	19.0	42.7	3.73	สูง
5. เป็นผู้สนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้ง	69.2	13.5	7.1	6.6	3.6	1.62	ต่ำ
6. ร่วมชุมนุมเดินขบวน ประท้วงรัฐบาล	79.6	10.4	4.7	4.3	.9	1.36	ต่ำมาก
7. ร่วมลงชื่อสนับสนุนหรือคัดค้าน รัฐบาล	78.4	9.0	9.5	2.4	.7	1.38	ต่ำมาก
8. เป็นผู้ทำงานให้ผู้สมัครรับเลือกตั้ง	80.6	7.6	7.3	3.1	1.4	1.37	ต่ำมาก
9. แสดงความคิดเห็นทางการเมืองผ่าน สื่อมวลชน	75.8	10.7	7.1	4.5	1.9	1.46	ต่ำมาก
10. ติดตามการอภิปรายของผู้สมัคร ผ่านสื่อมวลชน	28.0	25.4	24.9	13.7	8.1	2.49	ต่ำ
11. แสดงความคิดเห็นทางการเมือง ทางweb site	75.4	9.5	12.1	2.4	.7	1.44	ต่ำมาก

จากตารางที่ 19 พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมทางการเมืองในประเด็นการไปใช้สิทธิเลือกตั้งคราวต่างๆที่ผ่านมาในระดับสูง ส่วนการมีส่วนร่วมในระดับปานกลางได้แก่ประเด็นการชักชวนผู้อื่นให้ไปใช้สิทธิ การพุดประเด็นทางการเมืองอย่างไม่เป็นทางการ นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับในระดับต่ำในประเด็นของการร่วมฟังการอภิปรายหาเสียงของผู้สมัคร การเป็นผู้สนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งและการติดตามการอภิปรายผ่านสื่อมวลชน ส่วนประเด็นที่กลุ่มตัว

อย่างมีส่วนร่วมในระดับต่ำมากคือการร่วมชุมนุมเดินขบวนประท้วงรัฐบาล การร่วมลงชื่อ สนับสนุนหรือคัดค้านรัฐบาล การเป็นผู้ที่ทำงานให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้ง การแสดงความคิดเห็นผ่าน สื่อมวลชนและผ่าน Web Site

ตารางที่ 20 ร้อยละและค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ส่วนร่วมทางการเมือง	น้อยมาก	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	ค่าเฉลี่ย
การมีส่วนร่วมของกลุ่มตัวอย่าง	13.5	68.5	17.1	.9	-	2.01

จากตารางที่ 20 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีส่วนร่วมทางการเมืองสรุปโดยรวมในระดับต่ำ

ตารางที่ 21 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการไปใช้สิทธิเลือกตั้งประเภทต่างๆ สำหรับครั้งล่าสุด

ประเภทการเลือกตั้ง	การไปใช้สิทธิเลือกตั้งล่าสุด			
	ไป	ไม่ไป	ไม่มีสิทธิ	ไม่ตอบ
1. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (6 ม.ค.44)	81.3	8.5	-	10.2
2. ผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานคร (23 ก.ค. 43)	82.5	9.5	6.6	1.4
3. สมาชิกวุฒิสภา (4 มี.ค.43)	84.4	12.6	1.7	1.4
4. สมาชิกสภากรุงเทพและสภาเขต (26 เม.ย.41)	64.7	24.9	8.8	1.7

จากตารางที่ 21 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งกันเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะการเลือกตั้ง ส.ว. มีผู้ไปใช้สิทธิร้อยละ 84.4 รองลงมาเป็นการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด กรุงเทพฯ ร้อยละ 82.5

ตารางที่ 22 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเหตุผลที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในวันที่ 6 มกราคม 2544

เหตุผลที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	จำนวน	ร้อยละ
1. เป็นหน้าที่พลเมืองที่ดี	281	66.6
2. ถูกบังคับ / จำงวน	26	6.2
3. มีผู้ชักชวน / ขอร้อง	12	2.8
4. ว่าง	49	11.6
5. มีจิตสำนึก	192	45.5
6. ต้องการมีส่วนร่วม	189	44.8
7. ชื่นชมพรรคการเมือง	82	19.4
8. ชื่นชมผู้สมัครรับเลือกตั้ง	54	12.8
9. อยากได้รัฐบาลที่ดี	243	57.6
10. ชื่นชมผู้สมัครในระบบบัญชีรายชื่อ	53	12.6
11. เพื่อรักษาสิทธิของตน	260	61.6
12. อื่นๆ เช่นอยากให้บ้านเมืองพัฒนา	6	1.4

จากตารางที่ 22 พบว่า เหตุผลส่วนใหญ่ที่กลุ่มตัวอย่างไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. เนื่องจากเห็นว่าการเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของพลเมืองที่ดี มีร้อยละ 66.6 รองลงมาคือเพื่อรักษาสิทธิของตน ร้อยละ 61.6 และอยากได้รัฐบาลที่ดี ร้อยละ 57.6

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 23 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเหตุผลที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในวันที่ 6 มกราคม 2544

เหตุผลที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	จำนวน	ร้อยละ
1. ชี้แจง / เสียเวลาเปล่า	5	1.2
2. ไม่อยู่ในพื้นที่ในวันเลือกตั้ง	19	4.5
3. ไม่มีเวลาว่าง	5	1.2
4. ไม่สะดวกในการเดินทาง	7	1.7
5. ไม่เห็นประโยชน์ของการเลือกตั้ง	1	.2
6. ลืม	-	-
7. เบื่อหน่ายพฤติกรรมของนักการเมือง	9	2.1
8. ไม่สนใจการเมือง	5	1.2
9. ไม่เห็นด้วยกับการเลือกตั้งแบบผสม	1	.2
10. ไม่มีสิทธิออกเสียง	1	.2
11. ไม่มีผู้สมัครที่พอใจ	6	1.4
12. อื่นๆ ได้แก่ ติดธุระสำคัญ	3	.7

จากตารางที่ 23 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. ในวันที่ 6 มกราคม 44 เนื่องจากว่าไม่อยู่ในพื้นที่ในวันเลือกตั้ง มีร้อยละ 4.5 และเบื่อหน่ายพฤติกรรมของนักการเมือง มีร้อยละ 2.1

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 24 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการพิจารณาการตัดสินใจเลือกผู้สมัครแบบแบ่งเขตของผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในวันที่ 6 มกราคม 2544

สิ่งที่พิจารณา	จำนวน	ร้อยละ
1. สังกัดพรรคการเมือง	99	23.5
2. ตัวผู้สมัคร	170	40.3
3. นโยบายพรรค	115	27.3
4. ไม่ออกเสียง	23	5.5
5. ไม่ตอบ	15	3.6

จากตารางที่ 24 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เลือกผู้สมัคร ส.ส.แบบแบ่งเขตโดยคำนึงถึงตัวผู้สมัครเป็นหลัก ร้อยละ 40.3 และร้อยละ 27.3 คำนึงถึงนโยบายพรรค

ตารางที่ 25 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการพิจารณาการตัดสินใจเลือกผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อของผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในวันที่ 6 มกราคม 2544

สิ่งที่พิจารณา	จำนวน	ร้อยละ
1. รายชื่อผู้สมัครในบัญชีรายชื่อ	50	11.8
2. หัวหน้าพรรค	65	15.4
3. ชื่อ 1 และ ชื่อ 2 ประกอบกัน	128	30.3
4. นโยบายพรรค	120	28.4
5. ไม่ออกเสียง	40	9.5
6. ไม่ตอบ	19	4.5

จากตารางที่ 25 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เลือกผู้สมัคร ส.ส.แบบบัญชีรายชื่อโดยคำนึงถึงรายชื่อผู้สมัครในบัญชีรายชื่อประกอบด้วยหัวหน้าพรรคเป็นหลัก มีร้อยละ 30.3 รองลงมาคือ นโยบายพรรค ร้อยละ 28.4

ตารางที่ 26 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเหตุผลในการตัดสินใจเลือกผู้สมัคร ส.ส. ของผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในวันที่ 6 มกราคม 2544

เหตุผลในการเลือก	จำนวน	ร้อยละ
1. เลือกตามเพื่อน	8	1.9
2. อยากลองของใหม่	95	22.5
3. สามารถบริหารประเทศได้	227	53.8
4. นโยบายของพรรคดี	190	45.0
5. สังกัดพรรคดี	69	16.4
6. หัวหน้าพรรคน่าเชื่อถือ/มีชื่อเสียง	143	33.9
7. สมาชิกพรรคน่าเชื่อถือ/มีชื่อเสียง	72	17.1
8. เลือกตามบุคคลในครอบครัว	19	4.5
9. เป็นคนดี ซื่อสัตย์	243	57.6
10. ประสบการณ์และความสามารถสูง	235	55.7
11. รู้จักและคุ้นเคยกับผู้สมัคร	7	1.7
12. ความเก่าแก่ของพรรค	33	7.8

จากตารางที่ 26 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้เหตุผลในการตัดสินใจเลือก ส.ส. โดยพิจารณาจากผู้สมัครที่เป็นคนดี ซื่อสัตย์ ร้อยละ 57.6 รองลงมาคือมีประสบการณ์และความสามารถสูง ร้อยละ 55.7 และความสามารถในการบริหารประเทศ ร้อยละ 53.8

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 27 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการเลือกผู้สมัครส.ส.แบบแบ่งเขต และแบบบัญชีรายชื่อของผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในวันที่ 6 มกราคม 2544

การเลือก ส.ส.แบบแบ่งเขตและแบบบัญชีรายชื่อ	จำนวน	ร้อยละ
1. เลือกพรรคเดียวกันทั้ง ส.ส.แบบแบ่งเขตและแบบบัญชีรายชื่อ	271	64.2
2. เลือกส.ส.แบบแบ่งเขตและแบบบัญชีรายชื่อต่างพรรคกัน	105	24.9
3. ไม่ออกเสียง	29	6.9
4. ไม่ตอบ	17	4.0

จากตารางที่ 27 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เลือกผู้สมัครแบบแบ่งเขตและแบบบัญชีรายชื่อที่สังกัดพรรคเดียวกัน มีถึงร้อยละ 64.2

ตารางที่ 28 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามคำตอบการจะไปใช้สิทธิหรือไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งอื่นๆ ในครั้งต่อไป

การใช้สิทธิเลือกตั้งในครั้งต่อไป	จำนวน	ร้อยละ
1. จะไปใช้สิทธิ	376	89.1
2. จะไม่ไปใช้สิทธิ	11	2.6
3. ไม่แน่ใจ	25	5.9
4. ไม่ตอบ	10	2.4

จากตารางที่ 28 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตั้งใจว่าจะไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งอื่นๆ ในครั้งหน้า มีถึงร้อยละ 89.1

ผลการเปรียบเทียบ

สมมุติฐานที่ 1 การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 29 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ประเภทของสื่อ	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	P
<u>ข่าวสารการเมือง</u>		
วิทยุ	.1376**	.005
โทรทัศน์	.1319**	.007
หนังสือพิมพ์รายวัน	.1653***	.001
หนังสือพิมพ์รายสัปดาห์	.2595***	.000
บุคคลในครอบครัว	.3407***	.000
เพื่อน	.3133***	.000
<u>เชิญชวนไปใช้สิทธิ/ให้ความเข้าใจ/การหาเสียงของพรรคการเมืองต่างๆ</u>		
เอกสารสิ่งพิมพ์	.1291**	.008
ป้ายผ้า / ป้ายประกาศ	.0542	.266
ขบวนแห่ / รถกระจายเสียง	.0893	.067
<u>เชิญชวนไปใช้สิทธิ</u>		
เอกสารสิ่งพิมพ์	.1480**	.002
โปสเตอร์	.0929	.056
วิทยุ	.3144***	.000
โทรทัศน์	.3679***	.000
Spot ในโรงภาพยนตร์	.3032***	.000
ป้าย	.1854***	.000

* p < .05 ** p < .01 *** p < .001

จากตารางที่ 29 พบว่า การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .001 เป็นส่วนใหญ่ โดยอยู่ในระดับต่ำทั้งหมด การเปิดรับจากหนังสือพิมพ์รายวัน รายสัปดาห์ เพื่อน วิทยุและโทรทัศน์ที่เชิญชวนไปใช้สิทธิ Spot ในโรงภาพยนตร์และป้ายเชิญชวน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนการเปิดรับจากวิทยุ โทรทัศน์ เอกสารสิ่งพิมพ์เอกสาร มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01



สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมมุติฐานที่ 2 การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งแบบใหม่

ตารางที่ 30 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองกับความเข้าใจวิธีการเลือกตั้ง

ประเภทของสื่อ	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	P
<u>ข่าวสารการเมือง</u>		
วิทยุ	.0394	.419
โทรทัศน์	.1514**	.002
หนังสือพิมพ์รายวัน	.1865***	.000
หนังสือพิมพ์รายสัปดาห์	.0405	.407
บุคคลในครอบครัว	.1506**	.002
เพื่อน	.0381	.434
<u>เชิญชวนไปใช้สิทธิ/ให้ความเข้าใจ/</u> <u>การหาเสียงของพรรคการเมือง</u> <u>ต่างๆ</u>		
เอกสารสิ่งพิมพ์	.0936	.055
ป้ายผ้า / ป้ายประกาศ	.1615***	.001
ขบวนแห่ / รถกระจายเสียง	.1252**	.010
<u>เชิญชวนไปใช้สิทธิ</u>		
เอกสารสิ่งพิมพ์	.0188	.701
โปสเตอร์	.0593	.224
วิทยุ	-.0842	.084
โทรทัศน์	-.1134*	.020
โรงภาพยนตร์	-.2291***	.000
ป้าย	.1542***	.001

* p < .05 ** p < .01 *** p < .001

จากตารางที่ 30 พบว่า การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากหนังสือพิมพ์รายวัน ป้ายผ้า/ป้ายประกาศ โฆษณาเชิญชวนไปใช้สิทธิในโรงพยาบาลนคร และป้ายเชิญชวนไปใช้สิทธิมีความสัมพันธ์กับความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ในระดับต่ำ ยกเว้น โฆษณาเชิญชวนไปใช้สิทธิในโรงพยาบาลนครที่มีความสัมพันธ์เชิงลบคือยิ่งเปิดรับมากเท่าไร ยิ่งไม่เข้าใจมากเท่านั้น

ส่วนการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากโทรทัศน์ บุคคลในครอบครัว ขบวนการ/พรรคการเมือง มีความสัมพันธ์กับความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และการเปิดรับจากโทรทัศน์ที่เชิญชวนไปใช้สิทธิมีความสัมพันธ์เชิงลบกับความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือถ้าเปิดรับจากโทรทัศน์ที่เชิญชวนไปใช้สิทธิมาก ย่อมไม่เข้าใจมากขึ้น

สมมุติฐานที่ 3 ความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งแบบใหม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ตารางที่ 31 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ตัวแปร	การมีส่วนร่วมทางการเมือง	P
ความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งแบบใหม่	-.0507	.298

จากตารางที่ 31 พบว่า สำหรับกลุ่มตัวอย่างแล้วความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สมมุติฐานที่ 4 ระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครแตกต่างกันตามลักษณะประชากร

ตารางที่ 32 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D	t	P
ข่าวสารการเมือง					
วิทย์					
ชาย	198	2.5950	.864	1.78	.075
หญิง	218	2.4450	.848		
โทรทัศน์					
ชาย	198	3.2617	.767	.96	.338
หญิง	218	3.1893	.771		
น.ส.พ.รายวัน					
ชาย	198	3.1111	.900	.96	.337
หญิง	218	3.0260	.903		
น.ส.พ.รายสัปดาห์					
ชาย	198	1.9373	1.001	-.15	.879
หญิง	218	1.9522	1.000		
บุคคลในครอบครัว					
ชาย	198	2.6355	.813	-.72	.473
หญิง	218	2.6942	.853		
เพื่อน					
ชาย	198	2.7298	.818	.59	.558
หญิง	218	2.6823	.833		
การเชิญชวนไปใช้สิทธิ/ให้ความ เข้าใจ/การหาเสียงของพรรค การเมืองต่างๆ เอกสารสิ่งพิมพ์					
ชาย	198	3.1582	.912	-1.79	.074
หญิง	218	3.3226	.960		

เพศ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D	t	P
ป้ายผ้า/ป้ายประกาศ					
ชาย	198	3.4613	.857	.12	.908
หญิง	218	3.4511	.945		
ขบวนแห่/รถกระจายเสียง					
ชาย	198	2.9848	1.033	-1.48	.140
หญิง	218	3.1346	1.027		
การเชิญชวนไปใช้สิทธิ					
เอกสารสิ่งพิมพ์					
ชาย	198	2.7808	.945	-.65	.516
หญิง	218	2.8394	.891		
โปสเตอร์					
ชาย	198	3.0682	1.098	-.96	.336
หญิง	218	3.1743	1.147		
วิทยุ					
ชาย	198	2.4444	.891	-.28	.781
หญิง	218	2.4692	.924		
โทรทัศน์					
เชิญชวน					
ชาย	198	2.2916	.781	-.67	.506
หญิง	218	2.3432	.802		
Spot ในโรงภาพยนตร์					
ชาย	198	1.4444	.714	.68	.495
หญิง	218	1.3968	.708		
ป้าย					
ชาย	198	3.0135	1.168	.18	.858
หญิง	218	2.9924	1.244		

จากตารางที่ 32 พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งชายและหญิงมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อต่างๆทุกสื่อ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 33 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากวิทยุระหว่างกลุ่มที่มีอายุต่างกัน

อายุ (ปี)	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D	F	P	คู่ที่ต่าง
1. 18-25	68	2.2513	.6834	3.1068*	.0154	ไม่พบ
2. 26-35	197	2.5990	.8552			
3. 36-45	94	2.6364	.7808			
4. 46-55	43	2.3890	.9198			
5. 56-65	20	2.3273	1.1825			

* $p < .05$

จากตารางที่ 33 พบว่า กลุ่มที่มีอายุต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากวิทยุแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อใช้วิธีทดสอบความแตกต่างระหว่างรายคู่ของ Scheffé แล้ว ไม่พบความแตกต่างระหว่างคู่

ตารางที่ 34 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากโทรทัศน์ระหว่างกลุ่มที่มีอายุต่างกัน

อายุ(ปี)	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D	F	P	คู่ที่ต่าง
1. 18-25	68	3.1390	.7605	3.1353*	.0147	4 < 3
2. 26-35	197	3.2538	.7168			
3. 36-45	94	3.3762	.7610			
4. 46-55	43	2.9091	.8496			
5. 56-65	20	3.1545	.9149			

* $p < .05$

จากตารางที่ 34 พบว่ากลุ่มที่มีอายุต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากโทรทัศน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อใช้วิธีทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของ Scheffé แล้วพบว่ากลุ่มอายุ 46-55 ปี มีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากโทรทัศน์น้อยกว่ากลุ่มอายุ 36-45 ปี

ตารางที่ 35 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากหนังสือพิมพ์รายวันระหว่างกลุ่มที่มีอายุต่างกัน

อายุ(ปี)	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D	F	P	คู่ที่ต่าง
1. 18-25	68	2.7451	.8929	3.9988**	.0034	1 < 3
2. 26-35	197	3.1113	.8687			
3. 36-45	94	3.2695	.8220			
4. 46-55	43	2.8934	.9996			
5. 56-65	20	2.9833	1.1447			

** p < .01

จากตารางที่ 35 พบว่า กลุ่มที่มีอายุต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากหนังสือพิมพ์รายวันแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อใช้วิธีทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของ Scheffé แล้วพบว่ากลุ่มอายุ 18-25 ปี มีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากหนังสือพิมพ์รายวันน้อยกว่ากลุ่มอายุ 36-45 ปี

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 36 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ระหว่างกลุ่มที่มีอายุต่างกัน

อายุ(ปี)	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D	F	P	คู่ที่ต่าง
1. 18-25	68	1.9130	.8767	3.4448**	.0087	4 < 2
2. 26-35	197	2.1121	1.0691			
3. 36-45	94	1.8254	.9325			
4. 46-55	43	1.5911	.8826			
5. 56-65	20	1.7125	.9147			

** p < .01

จากตารางที่ 36 พบว่า กลุ่มที่มีอายุต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อใช้วิธีทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของ Scheffé แล้วพบว่ากลุ่มอายุ 46-55 ปี มีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์น้อยกว่ากลุ่มอายุ 26-35 ปี

ตารางที่ 37 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับการเปิดรับข่าวสารหรือพูดคุยประเด็นทางการเมืองกับบุคคลในครอบครัวระหว่างกลุ่มที่มีอายุต่างกัน

อายุ(ปี)	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D	F	P	คู่ที่ต่าง
1. 18-25	68	2.7328	.8451	1.8026	.1274	ไม่พบ
2. 26-35	197	2.6709	.7826			
3. 36-45	94	2.5301	.8140			
4. 46-55	43	2.6434	.9506			
5. 56-65	20	3.0458	.9950			

จากตารางที่ 37 พบว่ากลุ่มที่มีอายุต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารหรือพูดคุยประเด็นทางการเมืองกับบุคคลในครอบครัวไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 38 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับการเปิดรับข่าวสารหรือพูดคุยประเด็นทางการเมืองกับเพื่อน ระหว่างกลุ่มที่มีอายุต่างกัน

อายุ(ปี)	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D	F	P	คู่ที่ต่าง
1. 18-25	68	2.5270	.7913	5.2990***	.0004	5 < 3 1 < 3
2. 26-35	197	2.7234	.7641			
3. 36-45	94	2.9725	.7382			
4. 46-55	43	2.5329	.9085			
5. 56-65	20	2.2792	1.2711			

*** p < .001

จากตารางที่ 38 พบว่า กลุ่มที่มีอายุต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารหรือพูดคุยประเด็นทางการเมืองกับเพื่อนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

เมื่อใช้วิธีทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของ Scheffé แล้วพบว่ากลุ่มอายุ 18-25 ปี และ 56-65 ปี มีการเปิดรับข่าวสารหรือพูดคุยประเด็นทางการเมืองกับเพื่อนน้อยกว่ากลุ่มอายุ 36-45 ปี

ตารางที่ 39 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากเอกสารสิ่งพิมพ์ระหว่างกลุ่มที่มีอายุต่างกัน

อายุ (ปี)	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D	F	P
1. 18-25	68	3.2549	.8868	.5477	.7008
2. 26-35	197	3.2234	.9251		
3. 36-45	94	3.3333	.9441		
4. 46-55	43	3.0853	1.1411		
5. 56-65	20	3.2667	.7141		

จากตารางที่ 39 พบว่ากลุ่มที่มีอายุต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากเอกสารสิ่งพิมพ์ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 40 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากป้ายประกาศระหว่างกลุ่มที่มีอายุต่างกัน

อายุ (ปี)	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D	F	P
1. 18-25	68	3.5245	.8069	1.7494	.1382
2. 26-35	197	3.4636	.8719		
3. 36-45	94	3.5319	.8951		
4. 46-55	43	3.1240	1.1752		
5. 56-65	20	3.4167	.7483		

จากตารางที่ 40 พบว่ากลุ่มที่มีอายุต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากป้ายประกาศไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 41 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากขบวนแห่ / รถกระจายเสียงระหว่างกลุ่มที่มีอายุต่างกัน

อายุ (ปี)	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D	F	P
1. 18-25	68	2.9706	1.0442	.7974	.5273
2. 26-35	197	3.1066	1.0315		
3. 36-45	94	3.1418	.9795		
4. 46-55	43	2.8760	1.1432		
5. 56-65	20	2.9333	.9151		

จากตารางที่ 41 พบว่ากลุ่มที่มีอายุต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากขบวนแห่ / รถกระจายเสียงไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 42 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากเอกสารสิ่งพิมพ์เชิงชุมชนไปใช้สิทธิระหว่างกลุ่มที่มีอายุต่างกัน

อายุ (ปี)	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D	F	P
1. 18-25	68	2.7794	.9025	.4262	.7898
2. 26-35	197	2.7929	.8870		
3. 36-45	94	2.8830	.9542		
4. 46-55	43	2.8279	1.0315		
5. 56-65	20	2.6100	.7663		

จากตารางที่ 42 พบว่ากลุ่มที่มีอายุต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากเอกสารสิ่งพิมพ์เชิงชุมชนไปใช้สิทธิไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 43 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากโปสเตอร์เชิงชุมชนไปใช้สิทธิระหว่างกลุ่มที่มีอายุต่างกัน

อายุ (ปี)	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D	F	P
1. 18-25	68	3.0882	1.2092	.0845	.9872
2. 26-35	197	3.0964	1.0694		
3. 36-45	94	3.1649	1.1626		
4. 46-55	43	3.1279	1.2203		
5. 56-65	20	3.1750	.9497		

จากตารางที่ 43 พบว่ากลุ่มที่มีอายุต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากโปสเตอร์เชิงชุมชนไปใช้สิทธิไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 44 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากวิทยุเชิญชวนไปใช้สิทธิระหว่างกลุ่มที่มีอายุต่างกัน

อายุ (ปี)	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D	F	P
1. 18-25	68	2.4286	.8964	.8328	.5048
2. 26-35	197	2.4402	.8545		
3. 36-45	94	2.5669	.9233		
4. 46-55	43	2.4850	1.1101		
5. 56-65	20	2.1857	.9224		

จากตารางที่ 44 พบว่ากลุ่มที่มีอายุต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากวิทยุเชิญชวนไปใช้สิทธิไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 45 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากโทรทัศน์เชิญชวนไปใช้สิทธิระหว่างกลุ่มที่มีอายุต่างกัน

อายุ (ปี)	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D	F	P
1. 18-25	68	2.3676	.7678	.3059	.8740
2. 26-35	197	2.3073	.7716		
3. 36-45	94	2.3714	.8003		
4. 46-55	43	2.2326	.8765		
5. 56-65	20	2.2955	.8774		

จากตารางที่ 45 พบว่ากลุ่มที่มีอายุต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากโทรทัศน์เชิญชวนไปใช้สิทธิไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 46 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากโฆษณาเชิญชวนไปใช้สิทธิในโรงพยาบาลนอร์ระหว่างกลุ่มที่มีอายุต่างกัน

อายุ (ปี)	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D	F	P
1. 18-25	68	1.5441	.8045	1.9980	.0940
2. 26-35	197	1.4619	.7142		
3. 36-45	94	1.3777	.7210		
4. 46-55	43	1.1860	.3937		
5. 56-65	20	1.3500	.7626		

จากตารางที่ 46 พบว่ากลุ่มที่มีอายุต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากโฆษณาเชิญชวนไปใช้สิทธิในโรงพยาบาลนอร์ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 47 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากป้ายผ้าระหว่างกลุ่มที่มีอายุต่างกัน

อายุ (ปี)	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D	F	P
1. 18-25	68	3.0784	1.0699	.6648	.6167
2. 26-35	197	3.0051	1.1725		
3. 36-45	94	3.0461	1.3149		
4. 46-55	43	2.7364	1.3285		
5. 56-65	20	3.1167	1.1861		

จากตารางที่ 47 พบว่า กลุ่มที่มีอายุต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากป้ายผ้าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 48 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากวิทยุระหว่างกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

ระดับการศึกษา	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D	F	P
1. ประถมศึกษา	26	2.1189	.7451	1.7980	.0981
2. มัธยมศึกษา	66	2.4504	.8679		
3. ปวช.	44	2.4752	.6703		
4. ปวส.	47	2.4429	.7893		
5.ปริญญาตรี	200	2.6373	.9160		
6.ปริญญาโท	32	2.4801	.7543		
8. อื่นๆ	4	2.3636	.6342		

จากตารางที่ 48 พบว่า กลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากวิทยุไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 49 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากโทรทัศน์ระหว่างกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

ระดับการศึกษา	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D	F	P	คู่ที่ต่าง
1. ประถมศึกษา	26	2.3951	.6235	12.8432***	.000	1 < 3, 1 < 4 1 < 5, 1 < 6 1 < 8 2 < 5, 2 < 6 4 < 5
2. มัธยมศึกษา	66	2.9215	.7167			
3. ปวช.	44	3.1364	.8971			
4. ปวส.	47	3.0193	.6944			
5.ปริญญาตรี	200	3.4364	.6896			
6.ปริญญาโท	32	3.4801	.5879			
8. อื่นๆ	4	3.8182	.7820			

*** $p < .001$

จากตารางที่ 49 พบว่า กลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากโทรทัศน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

เมื่อใช้วิธีทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของ Scheffé แล้วพบว่ากลุ่มที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษามีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากโทรทัศน์น้อยกว่าผู้ที่มีการศึกษาระดับ ปวช. ปวส. ปริญญาตรี ปริญญาโท และอื่นๆ ส่วนผู้ที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษามีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากโทรทัศน์น้อยกว่าผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีและปริญญาโท นอกจากนี้ผู้ที่มีการศึกษาระดับปวส.มีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากโทรทัศน์น้อยกว่าผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี

ตารางที่ 50 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากหนังสือพิมพ์รายวันระหว่างกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

ระดับการศึกษา	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D	F	P	คู่ที่ต่าง
1. ประถมศึกษา	26	2.1410	.9140	11.5070***	.000	1 < 3, 1 < 5 1 < 6, 1 < 8 2 < 5 4 < 5
2. มัธยมศึกษา	66	2.7955	.8061			
3. ปวช.	44	3.0492	.8715			
4. ปวส.	47	2.7660	.8667			
5. ปริญญาตรี	200	3.3158	.8056			
6. ปริญญาโท	32	3.0156	1.0268			
8. อื่นๆ	4	4.2083	.4590			

*** $p < .001$

จากตารางที่ 50 พบว่ากลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากหนังสือพิมพ์รายวันแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

เมื่อใช้วิธีทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของ Scheffé แล้วพบว่ากลุ่มที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษามีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากหนังสือพิมพ์รายวันน้อยกว่าผู้ที่มีการศึกษาระดับ ปวช. ปริญญาตรี ปริญญาโท และอื่นๆ ส่วนผู้ที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและปวส. มีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากหนังสือพิมพ์รายวันน้อยกว่าผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี

ตารางที่ 51 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ระหว่างกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

ระดับการศึกษา	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D	F	P
1. ประถมศึกษา	26	1.4135	.6998	2.7097*	.0136
2. มัธยมศึกษา	66	1.7374	.9364		
3. ปวช.	44	1.8807	.8592		
4. ปวส.	47	2.0621	.8464		
5.ปริญญาตรี	200	2.0325	1.0696		
6.ปริญญาโท	32	2.1276	1.1114		
8. อื่นๆ	4	2.6875	.5459		

* $p < .05$

จากตารางที่ 51 พบว่ากลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อใช้วิธีทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของ Scheffé แล้วไม่พบความแตกต่างระหว่างคู่

ตารางที่ 52 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับการเปิดรับข่าวสารหรือการพูดคุยประเด็นทางการเมืองกับบุคคลในครอบครัวระหว่างกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

ระดับการศึกษา	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D	F	P	คู่ที่ต่าง
1. ประถมศึกษา	26	2.2821	.7671	3.6317**	.0016	1 < 8 4 < 8
2. มัธยมศึกษา	66	2.6338	.6621			
3. ปวช.	44	2.7292	.9377			
4. ปวส.	47	2.5585	.8238			
5.ปริญญาตรี	200	2.6704	.8271			
6.ปริญญาโท	32	2.8776	.9323			
8. อื่นๆ	4	4.1250	.2205			

** $p < .01$

จากตารางที่ 52 พบว่ากลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารหรือพูดคุยประเด็นทางการเมืองกับบุคคลในครอบครัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อใช้วิธีทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของ Scheffé แล้วพบว่ากลุ่มที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาและปวส.มีการเปิดรับข่าวสารหรือพูดคุยประเด็นทางการเมืองกับบุคคลในครอบครัวน้อยกว่าผู้ที่มีการศึกษาระดับอนุปริญญา

ตารางที่ 53 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับการเปิดรับข่าวสารหรือการพูดคุยประเด็นทางการเมืองกับเพื่อนในระหว่างกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

ระดับการศึกษา	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D	F	P	คู่ที่ต่าง
1. ประถมศึกษา	26	2.1282	1.0549	5.4946***	.000	1 < 3 1 < 5
2. มัธยมศึกษา	66	2.5606	.7564			
3. ปวช.	44	2.8390	.8305			
4. ปวส.	47	2.6046	.6070			
5. ปริญญาตรี	200	2.8487	.7976			
6. ปริญญาโท	32	2.4531	.8176			
8. อื่นๆ	4	3.6250	.6956			

*** $p < .001$

จากตารางที่ 53 พบว่า กลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารหรือพูดคุยประเด็นทางการเมืองกับเพื่อน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

เมื่อใช้วิธีทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของ Scheffé แล้วพบว่ากลุ่มที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษามีการเปิดรับข่าวสารหรือพูดคุยประเด็นทางการเมืองกับเพื่อนน้อยกว่าผู้ที่มีการศึกษาระดับ ปวช. และ ปวส.

ตารางที่ 54 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากเอกสารสิ่งพิมพ์ระหว่างกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

ระดับการศึกษา	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D	F	P	คู่ที่ต่าง
1. ประถมศึกษา	26	2.8462	.9533	3.3170**	.0034	ไม่พบ
2. มัธยมศึกษา	66	3.0707	.8443			
3. ปวช.	44	2.9697	1.1179			
4. ปวส.	47	3.0993	.9087			
5.ปริญญาตรี	200	3.4100	.8990			
6.ปริญญาโท	32	3.3542	.9311			
8. อื่นๆ	4	3.6667	1.0541			

** $p < .01$

จากตารางที่ 54 พบว่า กลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากเอกสารสิ่งพิมพ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อใช้วิธีทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของ Scheffé แล้วไม่พบความแตกต่างระหว่างคู่

ตารางที่ 55 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากป้ายประกาศระหว่างกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

ระดับการศึกษา	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D	F	P	คู่ที่ต่าง
1. ประถมศึกษา	26	2.7179	.9554	5.8017***	.000	1 < 5 1 < 6
2. มัธยมศึกษา	66	3.3838	.7355			
3. ปวช.	44	3.1515	.8428			
4. ปวส.	47	3.3404	.9234			
5.ปริญญาตรี	200	3.5967	.9001			
6.ปริญญาโท	32	3.7500	.8593			
8. อื่นๆ	4	3.8333	.6939			

*** $p < .001$

จากตารางที่ 55 พบว่า กลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากป้ายประกาศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

เมื่อใช้วิธีทดสอบรายคู่ของ Scheffé แล้วพบว่ากลุ่มที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาที่มีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากป้ายประกาศน้อยกว่าผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีและปริญญาโท

ตารางที่ 56 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากขบวนแห่ / รถกระจายเสียงระหว่างกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

ระดับการศึกษา	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D	F	P	คู่ที่ต่าง
1. ประถมศึกษา	26	2.3590	.9657	3.2289**	.0041	1 < 5
2. มัธยมศึกษา	66	3.1263	.9936			
3. ปวช.	44	3.0076	.9414			
4. ปวส.	47	2.9574	1.0135			
5. ปริญญาตรี	200	3.1683	1.0338			
6. ปริญญาโท	32	2.8854	1.0994			
8. อื่นๆ	4	3.9167	.5693			

** $p < .01$

จากตารางที่ 56 พบว่า กลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากขบวนแห่ / รถกระจายเสียงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อใช้วิธีทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของ Scheffé แล้วพบว่ากลุ่มที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาที่มีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากขบวนแห่ / รถกระจายเสียง น้อยกว่าผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี

ตารางที่ 57 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากเอกสารสิ่งพิมพ์เชิญชวนไปใช้สิทธิระหว่างกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

ระดับการศึกษา	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D	F	P	คู่ที่ต่าง
1. ประถมศึกษา	26	2.3231	.7654	2.8204*	.0106	ไม่พบ
2. มัธยมศึกษา	66	2.9576	.8179			
3. ปวช.	44	2.7727	.8426			
4. ปวส.	47	2.6468	.9120			
5.ปริญญาตรี	200	2.8740	.9572			
6.ปริญญาโท	32	2.6125	.9157			
8. อื่นๆ	4	3.6500	.4123			

* $p < .05$

จากตารางที่ 57 พบว่า กลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากเอกสารสิ่งพิมพ์เชิญชวนไปใช้สิทธิแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อใช้วิธีทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของ Scheffé แล้วไม่พบความแตกต่างระหว่างคู่

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 58 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากโปสเตอร์เชิญชวนไปใช้สิทธิระหว่างกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

ระดับการศึกษา	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D	F	P	คู่ที่ต่าง
1. ประถมศึกษา	26	2.5385	09157	2.4220*	.0260	ไม่พบ
2. มัธยมศึกษา	66	3.2803	.9532			
3. ปวช.	44	2.9659	1.1381			
4. ปวส.	47	2.8723	.9352			
5.ปริญญาตรี	200	3.1700	1.1728			
6.ปริญญาโท	32	3.4219	1.3205			
8. อื่นๆ	4	3.0000	.9129			

* $p < .05$

จากตารางที่ 58 พบว่า กลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากโปสเตอร์เชิญชวนไปใช้สิทธิแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อใช้วิธีทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของ Scheffé แล้วไม่พบความแตกต่างระหว่างคู่

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 59 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากวิทยุเชิญชวนไปใช้สิทธิระหว่างกลุ่มที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน

ระดับการศึกษา	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D	F	P	คู่ที่ต่าง
1. ประถมศึกษา	26	1.9670	.7508	2.3308*	.0317	ไม่พบ
2. มัธยมศึกษา	66	2.4437	.9980			
3. ปวช.	44	2.5195	.8834			
4. ปวส.	47	2.3191	.8022			
5.ปริญญาตรี	200	2.5771	.8983			
6.ปริญญาโท	32	2.2902	.9847			
8. อื่นๆ	4	2.2143	.6335			

* $p < .05$

จากตารางที่ 59 พบว่า กลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากโปสเตอร์เชิญชวนไปใช้สิทธิแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อใช้วิธีทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของ Scheffé แล้วไม่พบความแตกต่างระหว่างคู่

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 60 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับ การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากโทรทัศน์เชิญชวนไปใช้สิทธิระหว่างกลุ่มที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน

ระดับการศึกษา	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D	F	P
1. ประถมศึกษา	26	2.0734	.7227	1.8036	.0970
2. มัธยมศึกษา	66	2.2975	.8865		
3. ปวช.	44	2.5021	.7426		
4. ปวส.	47	2.2785	.6851		
5.ปริญญาตรี	200	2.3032	.7835		
6.ปริญญาโท	32	2.5426	.8394		
8. อื่นๆ	4	1.6364	.2875		

จากตารางที่ 60 พบว่า กลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากโปสเตอร์เชิญชวนไปใช้สิทธิไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 61 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับ การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากการเชิญชวนไปใช้สิทธิที่โรงพยาบาลนครระหว่างกลุ่มที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน

ระดับการศึกษา	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D	F	P	คู่ที่ต่าง
1. ประถมศึกษา	26	1.6923	.8010	2.1897*	.0431	ไม่พบ
2. มัธยมศึกษา	66	1.3712	.7406			
3. ปวช.	44	1.5114	.7586			
4. ปวส.	47	1.6489	.7366			
5.ปริญญาตรี	200	1.3575	.7006			
6.ปริญญาโท	32	1.3438	.4826			
8. อื่นๆ	4	1.0000	.0000			

* $p < .05$

จากตารางที่ 61 พบว่ากลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากการเชิญชวนไปใช้สิทธิที่โรงพยาบาลนครแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อใช้วิธีทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของ Scheffé แล้วไม่พบความแตกต่างระหว่างคู่

ตารางที่ 62 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากป้ายเชิญชวนไปใช้สิทธิระหว่างกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

ระดับการศึกษา	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D	F	P	คู่ที่ต่าง
1. ประถมศึกษา	26	2.2179	.8586	3.8113***	.0010	1 < 5 1 < 6
2. มัธยมศึกษา	66	3.1616	1.0381			
3. ปวช.	44	2.6742	1.1008			
4. ปวส.	47	2.7660	.9753			
5. ปริญญาตรี	200	3.0983	1.2768			
6. ปริญญาโท	32	3.3750	1.3983			
8. อื่นๆ	4	3.3333	.9027			

*** $p < .001$

จากตารางที่ 62 พบว่า กลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากป้ายเชิญชวนไปใช้สิทธิแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

เมื่อใช้วิธีทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของ Scheffé แล้วพบว่ากลุ่มที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษามีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากป้ายเชิญชวนไปใช้สิทธิน้อยกว่าผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี และปริญญาโท

ตารางที่ 63 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับ การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากวิทยุระหว่างกลุ่มที่มีระดับรายได้ต่างกัน

ระดับรายได้(บาท)	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D	F	P
1. ต่ำกว่า 5,000	43	2.4524	.7761	1.3475	.2182
2. 5,001-10,000	136	2.4271	.7900		
3. 10,001-15,000	81	2.5971	.8987		
4. 15,001-20,000	80	2.4580	.9224		
5. 20,001-25,000	30	2.4667	.7790		
6. 25,001-30,000	16	2.6648	.8027		
7. 30,001-40,000	15	2.7455	1.0921		
8. 40,001-50,000	8	3.1250	1.0668		
9. มากกว่า 50,000	10	2.9182	.7672		

จากตารางที่ 63 พบว่ากลุ่มที่มีระดับรายได้ต่างกันมีระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากวิทยุไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 64 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับ การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากโทรทัศน์ระหว่างกลุ่มที่มีระดับรายได้ต่างกัน

ระดับรายได้(บาท)	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D	F	P	คู่ที่ต่าง
1. ต่ำกว่า 5,000	43	2.8901	.9005	4.4305***	.000	ไม่พบ
2. 5,001-10,000	136	3.0214	.6885			
3. 10,001-15,000	81	3.3951	.7531			
4. 15,001-20,000	80	3.3443	.7938			
5. 20,001-25,000	30	3.4333	.4458			
6. 25,001-30,000	16	3.2670	.6855			
7. 30,001-40,000	15	3.5697	.9003			
8. 40,001-50,000	8	3.6477	.8966			
9. มากกว่า 50,000	10	3.5545	.6158			

*** $p < .001$

จากตารางที่ 64 พบว่ากลุ่มที่มีระดับรายได้ต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากโทรทัศน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

เมื่อใช้วิธีทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของ Scheffé แล้วไม่พบความแตกต่างระหว่างคู่

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 65 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากหนังสือพิมพ์รายวันระหว่างกลุ่มที่มีระดับรายได้ต่างกัน

ระดับรายได้(บาท)	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D	F	P	คู่ที่ต่าง
1. ต่ำกว่า 5,000	43	2.7093	.8232	3.2510**	.0013	ไม่พบ
2. 5,001-10,000	136	2.8689	.8561			
3. 10,001-15,000	81	3.2747	.8994			
4. 15,001-20,000	80	3.0885	.9452			
5. 20,001-25,000	30	3.3611	.7710			
6. 25,001-30,000	16	3.2135	.9516			
7. 30,001-40,000	15	3.4944	.9669			
8. 40,001-50,000	8	3.1979	1.1692			
9. มากกว่า 50,000	10	3.2417	.8457			

** $p < .01$

จากตารางที่ 65 พบว่ากลุ่มที่มีระดับรายได้ต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากหนังสือพิมพ์รายวันแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อใช้วิธีทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของ Scheffé แล้วไม่พบความแตกต่างระหว่างคู่

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 66 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ระหว่างกลุ่มที่มีระดับรายได้ต่างกัน

ระดับรายได้(บาท)	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D	F	P
1. ต่ำกว่า 5,000	43	2.0019	.8747	1.0952	.3654
2. 5,001-10,000	136	1.8548	.9431		
3. 10,001-15,000	81	2.0556	1.0878		
4. 15,001-20,000	80	1.7885	.9793		
5. 20,001-25,000	30	2.1722	.9706		
6. 25,001-30,000	16	2.1406	1.1295		
7. 30,001-40,000	15	2.0833	1.2154		
8. 40,001-50,000	8	1.5625	.8101		
9. มากกว่า 50,000	10	2.2500	1.2735		

จากตารางที่ 66 พบว่ากลุ่มที่มีระดับรายได้ต่างกันมีระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 67 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับการเปิดรับข่าวสารหรือพูดคุยประเด็นทางการเมืองกับบุคคลในครอบครัวระหว่างกลุ่มที่มีระดับรายได้ต่างกัน

ระดับรายได้(บาท)	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D	F	P	คู่ที่ต่าง
1. ต่ำกว่า 5,000	43	2.7442	.9899	2.9060**	.0037	ไม่พบ
2. 5,001-10,000	136	2.5913	.7143			
3. 10,001-15,000	81	2.7531	.8427			
4. 15,001-20,000	80	2.4760	.7804			
5. 20,001-25,000	30	2.9333	.7611			
6. 25,001-30,000	16	2.4010	.8183			
7. 30,001-40,000	15	2.7889	1.0123			
8. 40,001-50,000	8	3.6354	1.0745			
9. มากกว่า 50,000	10	2.6833	1.0385			

** p < .01

จากตารางที่ 67 พบว่ากลุ่มที่มีระดับรายได้ต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารหรือพูดคุยประเด็นทางการเมืองกับบุคคลในครอบครัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อใช้วิธีทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของ Scheffé แล้วไม่พบความแตกต่างระหว่างคู่

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 68 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับการเปิดรับข่าวสารหรือพูดคุยประเด็นทางการเมืองกับเพื่อนระหว่างกลุ่มที่มีระดับรายได้ต่างกัน

ระดับรายได้(บาท)	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D	F	P
1. ต่ำกว่า 5,000	43	2.3915	.8893	1.4277	.1828
2. 5,001-10,000	136	2.6789	.7203		
3. 10,001-15,000	81	2.6986	.8774		
4. 15,001-20,000	80	2.7448	.8763		
5. 20,001-25,000	30	2.9889	.6787		
6. 25,001-30,000	16	2.7604	1.0359		
7. 30,001-40,000	15	2.8389	.7865		
8. 40,001-50,000	8	2.9167	.9749		
9. มากกว่า 50,000	10	2.8333	.8444		

จากตารางที่ 68 พบว่ากลุ่มที่มีระดับรายได้ต่างกันมีระดับการเปิดรับข่าวสารหรือพูดคุยประเด็นทางการเมืองกับเพื่อนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 69 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับ การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากเอกสารสิ่งพิมพ์ระหว่างกลุ่มที่มีระดับรายได้ต่างกัน

ระดับรายได้(บาท)	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D	F	P	คู่ที่ต่าง
1. ต่ำกว่า 5,000	43	2.9767	1.0271	2.2402*	.0239	ไม่พบ
2. 5,001-10,000	136	3.0882	.9289			
3. 10,001-15,000	81	3.4938	.8184			
4. 15,001-20,000	80	3.2625	.8980			
5. 20,001-25,000	30	3.4444	1.0070			
6. 25,001-30,000	16	3.3958	.7909			
7. 30,001-40,000	15	3.4667	.9661			
8. 40,001-50,000	8	2.8750	.7333			
9. มากกว่า 50,000	10	3.0333	1.3095			

* $p < .05$

จากตารางที่ 69 พบว่ากลุ่มที่มีระดับรายได้ต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากเอกสารสิ่งพิมพ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อใช้วิธีทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของ Scheffé แล้วไม่พบความแตกต่างระหว่างคู่

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 70 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากป้ายประกาศระหว่างกลุ่มที่มีระดับรายได้ต่างกัน

ระดับรายได้	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D	F	P	คู่ที่ต่าง
1. ต่ำกว่า 5,000	43	3.2016	.9571	4.0543***	.0001	2 < 3
2. 5,001-10,000	136	3.2745	.8353			
3. 10,001-15,000	81	3.7942	.8020			
4. 15,001-20,000	80	3.4000	.8897			
5. 20,001-25,000	30	3.7667	.7934			
6. 25,001-30,000	16	3.6875	.7838			
7. 30,001-40,000	15	3.5333	.9411			
8. 40,001-50,000	8	3.6667	1.0983			
9. มากกว่า 50,000	10	2.8333	1.4508			

*** $p < .001$

จากตารางที่ 70 พบว่า กลุ่มที่มีระดับรายได้ต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากป้ายประกาศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

เมื่อใช้วิธีทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของ Scheffé แล้วพบว่ากลุ่มที่มีรายได้ระดับ 5,000-10,000 บาทมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากป้ายประกาศน้อยกว่าผู้ที่มีรายได้ระดับ 10,001-15,000 บาท

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 71 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับ การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากขบวนแห่ / รถกระจายเสียงระหว่างกลุ่มที่มีระดับรายได้ต่างกัน

ระดับรายได้(บาท)	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D	F	P
1. ต่ำกว่า 5,000	43	2.9147	1.1034	.8283	.5780
2. 5,001-10,000	136	3.0074	1.0131		
3. 10,001-15,000	81	3.2716	1.0248		
4. 15,001-20,000	80	3.0708	.9424		
5. 20,001-25,000	30	3.0444	1.0747		
6. 25,001-30,000	16	3.0208	1.0713		
7. 30,001-40,000	15	2.7333	1.2548		
8. 40,001-50,000	8	3.1667	.9428		
9. มากกว่า 50,000	10	2.8667	1.0796		

จากตารางที่ 71 พบว่ากลุ่มที่มีระดับรายได้ต่างกันมีระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากขบวนแห่ / รถกระจายเสียงไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 72 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากเอกสารสิ่งพิมพ์เชิญชวนไปใช้สิทธิระหว่างกลุ่มที่มีระดับรายได้ต่างกัน

ระดับรายได้(บาท)	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D	F	P
1. ต่ำกว่า 5,000	43	2.7349	.8323	1.3891	.1992
2. 5,001-10,000	136	2.8426	.8683		
3. 10,001-15,000	81	2.8914	.8860		
4. 15,001-20,000	80	2.6325	.9296		
5. 20,001-25,000	30	3.0067	1.0498		
6. 25,001-30,000	16	2.9500	.8563		
7. 30,001-40,000	15	2.9200	1.1182		
8. 40,001-50,000	8	2.1000	.9008		
9. มากกว่า 50,000	10	2.7400	1.0458		

จากตารางที่ 72 พบว่ากลุ่มที่มีระดับรายได้ต่างกันมีระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากเอกสารสิ่งพิมพ์เชิญชวนไปใช้สิทธิไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 73 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับ การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากโปสเตอร์เชิญชวนไปใช้สิทธิระหว่างกลุ่มที่มีระดับรายได้ต่างกัน

ระดับรายได้(บาท)	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D	F	P
1. ต่ำกว่า 5,000	43	2.9884	1.0550	.5701	.8025
2. 5,001-10,000	136	3.0478	1.0090		
3. 10,001-15,000	81	3.2222	1.2171		
4. 15,001-20,000	80	3.0250	1.1304		
5. 20,001-25,000	30	3.3833	1.2911		
6. 25,001-30,000	16	3.2500	1.1690		
7. 30,001-40,000	15	3.1667	1.1598		
8. 40,001-50,000	8	3.3125	1.0999		
9. มากกว่า 50,000	10	3.1500	1.1797		

จากตารางที่ 73 พบว่ากลุ่มที่มีระดับรายได้ต่างกันมีระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากโปสเตอร์เชิญชวนไปใช้สิทธิไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 74 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับ การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากวิทยุเชิญชวนไปใช้สิทธิระหว่างกลุ่มที่มีระดับรายได้ต่างกัน

ระดับรายได้(บาท)	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D	F	P
1. ต่ำกว่า 5,000	43	2.3821	.8145	.5225	.8397
2. 5,001-10,000	136	2.3824	.9247		
3. 10,001-15,000	81	2.5168	.9000		
4. 15,001-20,000	80	2.4679	.9241		
5. 20,001-25,000	30	2.5048	.8512		
6. 25,001-30,000	16	2.3750	.8820		
7. 30,001-40,000	15	2.7524	.9043		
8. 40,001-50,000	8	2.4643	.6904		
9. มากกว่า 50,000	10	2.7143	1.2848		

จากตารางที่ 74 พบว่ากลุ่มที่มีระดับรายได้ต่างกันมีระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากวิทยุเชิญชวนไปใช้สิทธิไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 75 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากโทรทัศน์เชิญชวนไปใช้สิทธิระหว่างกลุ่มที่มีระดับรายได้ต่างกัน

ระดับรายได้(บาท)	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D	F	P
1. ต่ำกว่า 5,000	43	2.3975	.7476	.6955	.6956
2. 5,001-10,000	136	2.3563	.7595		
3. 10,001-15,000	81	2.3378	.8474		
4. 15,001-20,000	80	2.1682	.7729		
5. 20,001-25,000	30	2.4636	.9610		
6. 25,001-30,000	16	2.1477	.6165		
7. 30,001-40,000	15	2.3939	.8019		
8. 40,001-50,000	8	2.3864	1.1476		
9. มากกว่า 50,000	10	2.3455	.5617		

จากตารางที่ 75 พบว่ากลุ่มที่มีระดับรายได้ต่างกันมีระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากโทรทัศน์เชิญชวนไปใช้สิทธิไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 76 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับ การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากการเชิญชวนไปใช้สิทธิในโรงพยาบาลนตระหว่างกลุ่มที่มีระดับรายได้ต่างกัน

ระดับรายได้(บาท)	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D	F	P	คู่ที่ต่าง
1. ต่ำกว่า 5,000	43	1.7791	.8749	3.2969**	.0012	ไม่พบ
2. 5,001-10,000	136	1.5331	.7483			
3. 10,001-15,000	81	1.2840	.6322			
4. 15,001-20,000	80	1.3375	.6353			
5. 20,001-25,000	30	1.4333	.7849			
6. 25,001-30,000	16	1.1875	.5123			
7. 30,001-40,000	15	1.2333	.6230			
8. 40,001-50,000	8	1.0000	.0000			
9. มากกว่า 50,000	10	1.1500	.3375			

** $p < .01$

จากตารางที่ 76 พบว่ากลุ่มที่มีระดับรายได้ต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากการเชิญชวนไปใช้สิทธิในโรงพยาบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อใช้วิธีทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของ Scheffé แล้วไม่พบความแตกต่างระหว่างคู่

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 77 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากป้ายผ้าเชิญชวนไปใช้สิทธิระหว่างกลุ่มที่มีระดับรายได้ต่างกัน

ระดับรายได้(บาท)	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D	F	P
1. ต่ำกว่า 5,000	43	2.7597	1.0140	1.9331	.0537
2. 5,001-10,000	136	2.8603	1.0236		
3. 10,001-15,000	81	3.3251	1.2791		
4. 15,001-20,000	80	2.8333	1.1954		
5. 20,001-25,000	30	3.3778	1.4081		
6. 25,001-30,000	16	3.2292	1.3809		
7. 30,001-40,000	15	3.0889	1.5248		
8. 40,001-50,000	8	3.2917	1.6079		
9. มากกว่า 50,000	10	2.9000	1.3522		

จากตารางที่ 77 พบว่ากลุ่มที่มีระดับรายได้ต่างกันมีระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากป้ายผ้าเชิญชวนไปใช้สิทธิไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 78 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากวิทยุระหว่างกลุ่มที่ประกอบอาชีพต่างกัน

อาชีพ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D	F	P	คู่ที่ต่าง
1. แม่บ้าน	23	1.9526	.7272	4.1589***	.000	1 < 4
2. นักเรียน/นิสิต/นักศึกษา	27	2.4848	.6171			
3. พนักงานบริษัทเอกชน	173	2.4430	.7893			
4. พนักงานรัฐวิสาหกิจ	18	3.1263	.7406			
5. เกษียณอายุ	4	3.5909	.8282			
6. ข้าราชการ	34	2.8583	.9406			
7. พนักงานธนาคาร	59	2.5439	.8482			
8. ประกอบธุรกิจส่วนตัว	22	2.6074	1.0506			
9. อาชีพอิสระ	50	2.3782	.8239			
10. อื่นๆ	12	2.7803	1.1311			

*** $p < .001$

จากตารางที่ 78 พบว่า กลุ่มที่ประกอบอาชีพต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากวิทยุแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

เมื่อใช้วิธีทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของ Scheffé แล้วพบว่ากลุ่มที่เป็นแม่บ้านมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากวิทยุน้อยกว่ากลุ่มที่เป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจ

สถาบันวิทยุบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 79 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากโทรทัศน์ระหว่างกลุ่มที่ประกอบอาชีพต่างกัน

อาชีพ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D	F	P	คู่อื่นๆ
1. แม่บ้าน	23	2.6364	.7020	7.3323***	.000	1 < 4, 1 < 6 1 < 7 9 < 2, 9 < 3 9 < 4, 9 < 6 9 < 7, 9 < 8
2. นักเรียน/นิสิต/นักศึกษา	27	3.4175	.6970			
3. พนักงานบริษัทเอกชน	173	3.2060	.6501			
4. พนักงานรัฐวิสาหกิจ	18	3.5758	.5401			
5. เกษียณอายุ	4	3.6136	.5622			
6. ข้าราชการ	34	3.5909	.8153			
7. พนักงานธนาคาร	59	3.4052	.7550			
8. ประกอบธุรกิจส่วนตัว	22	3.4793	.8137			
9. อาชีพอิสระ	50	2.6909	.8234			
10. อื่นๆ	12	3.2955	.8772			

*** $p < .001$

จากตารางที่ 79 พบว่า กลุ่มที่ประกอบอาชีพต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากโทรทัศน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

เมื่อใช้วิธีทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของ Scheffé แล้วพบว่ากลุ่มที่เป็นแม่บ้านมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากโทรทัศน์น้อยกว่ากลุ่มที่เป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจ ข้าราชการและพนักงานธนาคาร นอกจากนี้กลุ่มที่ประกอบอาชีพอิสระมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากโทรทัศน์น้อยกว่านักเรียน/นิสิต/นักศึกษา พนักงานบริษัทเอกชน พนักงานรัฐวิสาหกิจ ข้าราชการ พนักงานธนาคารและกลุ่มที่ประกอบธุรกิจส่วนตัว

ตารางที่ 80 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากหนังสือพิมพ์รายวันระหว่างกลุ่มที่ประกอบอาชีพต่างกัน

อาชีพ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D	F	P	คู่ที่ต่าง
1. แม่บ้าน	23	2.4529	.9721	5.9018***	.000	1 < 6 9 < 6
2. นักเรียน/นิสิต/นักศึกษา	27	2.9969	.8061			
3. พนักงานบริษัทเอกชน	173	3.0173	.8612			
4. พนักงานรัฐวิสาหกิจ	18	3.4676	.6250			
5. เกษียณอายุ	4	3.8750	.9141			
6. ข้าราชการ	34	3.6495	.8313			
7. พนักงานธนาคาร	59	3.2203	.9115			
8. ประกอบธุรกิจส่วนตัว	22	3.2538	.8527			
9. อาชีพอิสระ	50	2.6033	.8669			
10. อื่นๆ	12	3.1597	.7957			

*** $p < .001$

จากตารางที่ 80 พบว่า กลุ่มที่ประกอบอาชีพต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากหนังสือพิมพ์รายวันแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

เมื่อใช้วิธีทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของ Scheffé แล้วพบว่ากลุ่มที่เป็นแม่บ้านมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากหนังสือพิมพ์รายวันน้อยกว่ากลุ่มที่เป็นข้าราชการ และกลุ่มที่ประกอบอาชีพอิสระมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากหนังสือพิมพ์รายวันน้อยกว่ากลุ่มที่เป็นข้าราชการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 81 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ระหว่างกลุ่มที่ประกอบอาชีพต่างกัน

อาชีพ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D	F	P	คู่ที่ต่าง
1. แม่บ้าน	23	1.6775	.7606	4.0926***	.000	1 < 4 3 < 4 8 < 4 9 < 4
2. นักเรียน/นิสิต/นักศึกษา	27	2.2963	.7151			
3. พนักงานบริษัทเอกชน	173	1.8805	.9677			
4. พนักงานรัฐวิสาหกิจ	18	2.9444	1.2670			
5. เกษียณอายุ	4	2.3958	1.3598			
6. ข้าราชการ	34	2.0172	1.0697			
7. พนักงานธนาคาร	59	2.0607	1.0565			
8. ประกอบธุรกิจส่วนตัว	22	1.6098	.8531			
9. อาชีพอิสระ	50	1.6050	.7966			
10. อื่นๆ	12	2.1736	1.1771			

*** $p < .001$

จากตารางที่ 81 พบว่า กลุ่มที่ประกอบอาชีพต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

เมื่อใช้วิธีทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของ Scheffé แล้วพบว่ากลุ่มที่เป็นแม่บ้าน, พนักงานบริษัทเอกชน, กลุ่มที่ประกอบธุรกิจส่วนตัวและกลุ่มที่ประกอบอาชีพอิสระมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์น้อยกว่ากลุ่มที่เป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 82 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับการเปิดรับข่าวสารหรือการพูดคุยประเด็นทางการเมืองกับบุคคลในครอบครัวระหว่างกลุ่มที่ประกอบอาชีพต่างกัน

อาชีพ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D	F	P
1. แม่บ้าน	23	2.6377	.7747	1.5915	.1154
2. นักเรียน/นิสิต/นักศึกษา	27	3.0988	.9680		
3. พนักงานบริษัทเอกชน	173	2.5804	.7990		
4. พนักงานรัฐวิสาหกิจ	18	2.8009	.9902		
5. เกษียณอายุ	4	3.2083	1.0127		
6. ข้าราชการ	34	2.7402	.7328		
7. พนักงานธนาคาร	59	2.6186	.7906		
8. ประกอบธุรกิจส่วนตัว	22	2.8333	1.1869		
9. อาชีพอิสระ	50	2.5383	.6881		
10. อื่นๆ	12	2.7917	.8292		

จากตารางที่ 82 พบว่าการเปิดรับข่าวสารหรือการพูดคุยประเด็นทางการเมืองกับบุคคลในครอบครัวระหว่างกลุ่มที่ประกอบอาชีพต่างกัน ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 83 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับการเปิดรับข่าวสารหรือการพูดคุยประเด็นทางการเมืองกับเพื่อนระหว่างกลุ่มที่ประกอบอาชีพต่างกัน

อาชีพ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D	F	P	คู่ที่ต่าง
1. แม่บ้าน	23	2.0109	.9748	4.7291***	.000	1 < 3 1 < 4 1 < 6
2. นักเรียน/นิสิต/นักศึกษา	27	2.5864	.7092			
3. พนักงานบริษัทเอกชน	173	2.7919	.7520			
4. พนักงานรัฐวิสาหกิจ	18	3.1991	.8509			
5. เกษียณอายุ	4	1.8333	.9623			
6. ข้าราชการ	34	3.0270	.7725			
7. พนักงานธนาคาร	59	2.6977	.8268			
8. ประกอบธุรกิจส่วนตัว	22	2.5758	1.0095			
9. อาชีพอิสระ	50	2.4933	.7274			
10. อื่นๆ	12	2.9028	.7669			

*** $p < .001$

จากตารางที่ 83 พบว่า กลุ่มที่ประกอบอาชีพต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารหรือการพูดคุยประเด็นทางการเมืองกับเพื่อนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

เมื่อใช้วิธีทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของ Scheffé แล้วพบว่ากลุ่มที่เป็นแม่บ้านมีการเปิดรับข่าวสารหรือการพูดคุยประเด็นทางการเมืองกับเพื่อนน้อยกว่ากลุ่มพนักงานบริษัทเอกชน, พนักงานรัฐวิสาหกิจและข้าราชการ

ตารางที่ 84 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากเอกสารสิ่งพิมพ์ระหว่างกลุ่มที่ประกอบอาชีพต่างกัน

อาชีพ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D	F	P	คู่ที่ต่าง
1. แม่บ้าน	23	3.1594	.7969	2.5246**	.008	ไม่พบ
2. นักเรียน/นิสิต/นักศึกษา	27	3.3704	.9398			
3. พนักงานบริษัทเอกชน	173	3.2543	.9575			
4. พนักงานรัฐวิสาหกิจ	18	3.4815	.4605			
5. เกษียณอายุ	4	3.7500	.4194			
6. ข้าราชการ	34	3.4608	.9950			
7. พนักงานธนาคาร	59	3.3559	.8838			
8. ประกอบธุรกิจส่วนตัว	22	3.2424	1.0944			
9. อาชีพอิสระ	50	2.7133	.8465			
10. อื่นๆ	12	3.3889	1.0994			

** p < .01

จากตารางที่ 84 พบว่าการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากเอกสารสิ่งพิมพ์ระหว่างกลุ่มที่ประกอบอาชีพต่างกัน แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อใช้วิธีทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของ Scheffé แล้วพบว่าไม่มีความแตกต่างระหว่างคู่

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 85 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากป้ายประกาศระหว่างกลุ่มที่ประกอบอาชีพต่างกัน

อาชีพ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D	F	P	คู่ที่ต่าง
1. แม่บ้าน	23	2.7391	.9845	6.1220***	.000	1 < 2 1 < 3 1 < 7 9 < 2 9 < 3 9 < 7
2. นักเรียน/นิสิต/นักศึกษา	27	3.7654	.6907			
3. พนักงานบริษัทเอกชน	173	3.5645	.8301			
4. พนักงานรัฐวิสาหกิจ	18	3.7407	.6623			
5. เกษียณอายุ	4	3.8333	.8389			
6. ข้าราชการ	34	3.2843	1.0221			
7. พนักงานธนาคาร	59	3.6271	.9036			
8. ประกอบธุรกิจส่วนตัว	22	3.6818	.8131			
9. อาชีพอิสระ	50	2.8600	.7769			
10. อื่นๆ	12	3.5833	1.1293			

*** $p < .001$

จากตารางที่ 85 พบว่า กลุ่มที่ประกอบอาชีพต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากป้ายประกาศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

เมื่อใช้วิธีทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของ Scheffé แล้วพบว่ากลุ่มที่เป็นแม่บ้านมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากป้ายประกาศน้อยกว่านักเรียน/นิสิต/นักศึกษา, กลุ่มพนักงานบริษัท เอกชนและพนักงานธนาคาร และกลุ่มอาชีพอิสระมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากป้ายประกาศน้อยกว่านักเรียน/นิสิต/นักศึกษา, กลุ่มพนักงานบริษัทเอกชนและพนักงานธนาคาร

ตารางที่ 86 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากขบวนการ/แห่งกระจายเสียงระหว่างกลุ่มที่ประกอบอาชีพต่างกัน

อาชีพ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D	F	P	คู่ที่ต่าง
1. แม่บ้าน	23	2.9275	.8162	2.1990*	.0213	ไม่พบ
2. นักเรียน/นิสิต/นักศึกษา	27	3.3210	.9761			
3. พนักงานบริษัทเอกชน	173	3.0559	1.0406			
4. พนักงานรัฐวิสาหกิจ	18	3.3704	.5817			
5. เกษียณอายุ	4	2.5833	1.1013			
6. ข้าราชการ	34	3.3529	.9568			
7. พนักงานธนาคาร	59	3.0056	1.1898			
8. ประกอบธุรกิจส่วนตัว	22	3.2879	.8985			
9. อาชีพอิสระ	50	2.6133	.9461			
10. อื่นๆ	12	3.3889	1.2213			

* $p < .05$

จากตารางที่ 86 พบว่าการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากขบวนการ/แห่งกระจายเสียงระหว่างกลุ่มที่ประกอบอาชีพต่างกัน แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อใช้วิธีทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของ Scheffé แล้วพบว่า ไม่มีความแตกต่างระหว่างคู่

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 87 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากเอกสารสิ่งพิมพ์เชิญชวนไปใช้สิทธิระหว่างกลุ่มที่ประกอบอาชีพต่างกัน

อาชีพ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D	F	P
1. แม่บ้าน	23	2.5739	.7563	1.5590	.1254
2. นักเรียน/นิสิต/นักศึกษา	27	2.8519	.8622		
3. พนักงานบริษัทเอกชน	173	2.7896	.9421		
4. พนักงานรัฐวิสาหกิจ	18	2.7000	.6481		
5. เกษียณอายุ	4	3.4500	.6403		
6. ข้าราชการ	34	3.0412	.8496		
7. พนักงานธนาคาร	59	2.9220	1.0412		
8. ประกอบธุรกิจส่วนตัว	22	2.7455	.9221		
9. อาชีพอิสระ	50	2.5520	.8345		
10. อื่นๆ	12	3.2500	.8274		

จากตารางที่ 87 พบว่ากลุ่มที่ประกอบอาชีพต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากเอกสารสิ่งพิมพ์เชิญชวนไปใช้สิทธิไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 88 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากโปสเตอร์เชิญชวนไปใช้สิทธิระหว่างกลุ่มที่ประกอบอาชีพต่างกัน

อาชีพ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D	F	P
1. แม่บ้าน	23	2.7391	1.2780	2.1980*	.0214
2. นักเรียน/นิสิต/นักศึกษา	27	3.2222	1.0949		
3. พนักงานบริษัทเอกชน	173	3.1936	1.1355		
4. พนักงานรัฐวิสาหกิจ	18	2.7500	.8952		
5. เกษียณอายุ	4	3.5000	.7071		
6. ข้าราชการ	34	3.0147	.9730		
7. พนักงานธนาคาร	59	3.3559	1.2036		
8. ประกอบธุรกิจส่วนตัว	22	3.3409	1.0844		
9. อาชีพอิสระ	50	2.6700	.8784		
10. อื่นๆ	12	3.5000	1.4142		

* $p < .05$

จากตารางที่ 88 พบว่าการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากโปสเตอร์เชิญชวนไปใช้สิทธิระหว่างกลุ่มที่ประกอบอาชีพต่างกัน แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อใช้วิธีทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของ Scheffé แล้วพบว่า ไม่มีความแตกต่างระหว่างคู่

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 89 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจาก Spot วิทยูที่เชิญชวนไปใช้สิทธิระหว่างกลุ่มที่ประกอบอาชีพต่างกัน

อาชีพ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D	F	P	คู่ที่ต่าง
1. แม่บ้าน	23	2.0497	.9204	2.3479*	.0137	ไม่พบ
2. นักเรียน/นิสิต/นักศึกษา	27	2.4233	.9160			
3. พนักงานบริษัทเอกชน	173	2.4426	.9181			
4. พนักงานรัฐวิสาหกิจ	18	2.4444	.7282			
5. เกษียณอายุ	4	2.8929	.2143			
6. ข้าราชการ	34	2.2899	.8451			
7. พนักงานธนาคาร	59	2.8184	.8725			
8. ประกอบธุรกิจส่วนตัว	22	2.5390	1.1944			
9. อาชีพอิสระ	50	2.2629	.7528			
10. อื่นๆ	12	2.8214	.9518			

* $p < .05$

จากตารางที่ 89 พบว่าการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจาก Spot วิทยูที่เชิญชวนไปใช้สิทธิระหว่างกลุ่มที่ประกอบอาชีพต่างกัน แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อใช้วิธีทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของ Scheffé แล้วพบว่า ไม่มีความแตกต่างระหว่างคู่

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 90 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจาก Spot โฆษณานี้ที่เชิญชวนไปใช้สิทธิระหว่างกลุ่มที่ประกอบอาชีพต่างกัน

อาชีพ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D	F	P
1. แม่บ้าน	23	2.2253	.7205	.7169	.6936
2. นักเรียน/นิสิต/นักศึกษา	27	2.4074	.6375		
3. พนักงานบริษัทเอกชน	173	2.3069	.7819		
4. พนักงานรัฐวิสาหกิจ	18	2.0303	.6986		
5. เกษียณอายุ	4	2.3409	.5216		
6. ข้าราชการ	34	2.2888	.7565		
7. พนักงานธนาคาร	59	2.4653	.9157		
8. ประกอบธุรกิจส่วนตัว	22	2.3471	1.0211		
9. อาชีพอิสระ	50	2.2709	.7166		
10. อื่นๆ	12	2.5606	.8795		

จากตารางที่ 90 พบว่ากลุ่มที่ประกอบอาชีพต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจาก Spot โฆษณานี้ที่เชิญชวนไปใช้สิทธิไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 91 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจาก Spot ในโรงภาพยนตร์ระหว่างกลุ่มที่ประกอบอาชีพต่างกัน

อาชีพ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D	F	P
1. แม่บ้าน	23	1.5217	.7610	1.4506	.1644
2. นักเรียน/นิสิต/นักศึกษา	27	1.5741	.6893		
3. พนักงานบริษัทเอกชน	173	1.4480	.8053		
4. พนักงานรัฐวิสาหกิจ	18	1.2778	.5745		
5. เกษียณอายุ	4	1.5000	.7071		
6. ข้าราชการ	34	1.3676	.6887		
7. พนักงานธนาคาร	59	1.2797	.5592		
8. ประกอบธุรกิจส่วนตัว	22	1.1136	.3060		
9. อาชีพอิสระ	50	1.6100	.6947		
10. อื่นๆ	12	1.3750	.5691		

จากตารางที่ 91 พบว่ากลุ่มที่ประกอบอาชีพต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจาก Spot ในโรงภาพยนตร์ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 92 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากป้ายผ้าเชิญชวนไปใช้สิทธิระหว่างกลุ่มที่ประกอบอาชีพต่างกัน

อาชีพ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D	F	P	คู่อื่นๆ
1. แม่บ้าน	23	2.3333	1.1547	2.9894**	.0018	ไม่พบ
2. นักเรียน/นิสิต/นักศึกษา	27	3.1111	1.0127			
3. พนักงานบริษัทเอกชน	173	3.1310	1.1827			
4. พนักงานรัฐวิสาหกิจ	18	3.0185	1.1908			
5. เกษียณอายุ	4	3.6667	1.0541			
6. ข้าราชการ	34	2.8922	1.1597			
7. พนักงานธนาคาร	59	3.2655	1.3572			
8. ประกอบธุรกิจส่วนตัว	22	3.0606	1.4203			
9. อาชีพอิสระ	50	2.4267	.8599			
10. อื่นๆ	12	3.3056	1.3593			

** p < .01

จากตารางที่ 92 พบว่าการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากป้ายผ้าเชิญชวนไปใช้สิทธิระหว่างกลุ่มที่ประกอบอาชีพต่างกัน แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อใช้วิธีทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของ Scheffé แล้วพบว่า ไม่มีความแตกต่างระหว่างคู่

สมมุติฐานที่ 5 ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครแตกต่างกันตามลักษณะประชากร

ตารางที่ 93 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D	t	P
ชาย	198	2.0179	.507	.55	.585
หญิง	218	1.9900	.535		

จากตารางที่ 93 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งเพศชายและเพศหญิงไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 94 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระหว่างกลุ่มอายุที่แตกต่างกัน

อายุ (ปี)	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D	F	P
1. 18-25	68	1.9586	.5083	.6954	.5955
2. 26-35	197	1.9908	.5313		
3. 36-45	94	2.0338	.5521		
4. 46-55	43	2.0888	.4965		
5. 56-65	20	2.1091	.4594		

จากตารางที่ 94 พบว่าระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระหว่างกลุ่มอายุที่แตกต่างกันไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ตารางที่ 95 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระหว่างกลุ่มที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน

ระดับการศึกษา	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D	F	P	คู่อื่นๆ
1. ประถมศึกษา	26	1.9266	.5045	3.3812**	.0029	5 < 3
2. มัธยมศึกษา	66	1.9986	.5119			
3. ปวช.	44	2.2665	.5791			
4. ปวส.	47	2.1509	.5800			
5.ปริญญาตรี	200	1.9282	.5035			
6.ปริญญาโท	32	2.0369	.4117			
8. อื่นๆ	4	1.9773	.3351			

** p < .01

จากตารางที่ 95 พบว่า กลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อใช้วิธีทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของ Scheffé แล้วพบว่ากลุ่มที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองน้อยกว่ากลุ่มที่มีการศึกษาระดับ ปวช.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 96 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระหว่างกลุ่มที่มีรายได้แตกต่างกัน

ระดับรายได้(บาท)	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D	F	P
1. ต่ำกว่า 5,000	43	2.0296	.6222	.9456	.4786
2. 5,001-10,000	136	2.0254	.5463		
3. 10,001-15,000	81	2.0180	.4757		
4. 15,001-20,000	80	1.9273	.5386		
5. 20,001-25,000	30	2.0303	.3867		
6. 25,001-30,000	16	2.1364	.4277		
7. 30,001-40,000	15	1.8424	.5032		
8. 40,001-50,000	8	2.3182	.3978		
9. มากกว่า 50,000	10	2.0000	.4515		

จากตารางที่ 96 พบว่าระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระหว่างกลุ่มที่มีรายได้ต่างกันไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 97 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระหว่างกลุ่มที่ประกอบอาชีพแตกต่างกัน

อาชีพ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D	F	P
1. แม่บ้าน	23	1.8617	.05788	1.4910	.1488
2. นักเรียน/นิสิต/นักศึกษา	27	1.8855	.4808		
3. พนักงานบริษัทเอกชน	173	1.9511	.4607		
4. พนักงานรัฐวิสาหกิจ	18	2.0859	.5231		
5. เกษียณอายุ	4	2.0455	.1174		
6. ข้าราชการ	34	2.1471	.4408		
7. พนักงานธนาคาร	59	2.1094	.6126		
8. ประกอบธุรกิจส่วนตัว	22	1.9463	.5969		
9. อาชีพอิสระ	50	2.1127	.6099		

จากตารางที่ 97 พบว่าระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระหว่างกลุ่มที่มีอาชีพต่างกันไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมมุติฐานที่ 6 ระดับความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งของประชาชนในกรุงเทพมหานครแตกต่างกันตามลักษณะประชากร

ตารางที่ 98 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D	t	P
ชาย	198	10.7475	2.835	1.22	.223
หญิง	218	10.4128	2.740		

จากตารางที่ 98 พบว่า ระดับการความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งทั้งเพศชายและเพศหญิงไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 99 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งระหว่างกลุ่มอายุที่แตกต่างกัน

อายุ(ปี)	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D	F	P	คู่ที่ต่าง
1. 18-25	68	10.0735	2.8772	3.8470**	.0044	1 < 5 3 < 5
2. 26-35	197	10.7360	2.6208			
3. 36-45	94	9.9681	2.8716			
4. 46-55	43	10.7442	3.2152			
5. 56-65	20	12.3000	1.8382			

**p < .01

จากตารางที่ 99 พบว่าค่าเฉลี่ยของระดับความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งของกลุ่มอายุต่างๆแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อใช้วิธีทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของ Scheffé แล้วพบว่าคู่ที่ต่างกันคือกลุ่มอายุ 18-25 ปี และ 36-45 ปี มีระดับความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งน้อยกว่ากลุ่มอายุ 56-65 ปี

ตารางที่ 100 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งระหว่างกลุ่มที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน

ระดับการศึกษา	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D	F	P	คู่ที่ต่าง
1. ประถมศึกษา	26	9.6538	2.9926	4.5500***	.0002	3 < 6 4 < 6
2. มัธยมศึกษา	66	10.2424	2.5544			
3. ปวช.	44	9.6591	2.8115			
4. ปวส.	47	9.8936	2.6722			
5.ปริญญาตรี	200	10.7550	2.8681			
6.ปริญญาโท	32	12.2188	1.8445			
8. อื่นๆ	4	13.000	2.1602			

*** $p < .001$

จากตารางที่ 100 พบว่ากลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีระดับความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

เมื่อใช้วิธีทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของ Scheffé แล้วพบว่ากลุ่มที่มีระดับการศึกษา ปวช. ปวส. มีระดับความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งน้อยกว่ากลุ่มที่มีการศึกษาระดับปริญญาโท

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 101 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งระหว่างกลุ่มที่มีรายได้แตกต่างกัน

ระดับรายได้	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D	F	P	คู่ที่ต่าง
1. ต่ำกว่า 5,000	43	9.0000	3.5590	6.7370***	.000	1 < 3 1 < 5 1 < 8 2 < 5
2. 5,001-10,000	136	9.7794	2.3717			
3. 10,001-15,000	81	11.2346	2.8075			
4. 15,001-20,000	80	10.9750	2.6432			
5. 20,001-25,000	30	12.0333	2.6585			
6. 25,001-30,000	16	10.6875	1.9568			
7. 30,001-40,000	15	10.2000	2.8835			
8. 40,001-50,000	8	13.2500	1.4480			
9. มากกว่า 50,000	10	11.9000	1.8529			

*** $p < .001$

จากตารางที่ 101 พบว่าค่าเฉลี่ยของระดับความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งของกลุ่มที่มีรายได้ต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

เมื่อใช้วิธีทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของ Scheffé แล้วพบว่าคู่ที่แตกต่างกันคือกลุ่มรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท มีความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งน้อยกว่ากลุ่มรายได้ 10,001-15,000 บาท, 20,001-25,000 บาท และ 40,001-50,000 บาท และกลุ่มที่มีรายได้ 5,000-10,000 บาท มีความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งน้อยกว่ากลุ่มรายได้ 20,001-25,000 บาท

สถาบันนวัตกรรมการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 102 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งระหว่างกลุ่มที่ประกอบอาชีพแตกต่างกัน

อาชีพ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D	F	P	คู่ที่ต่าง
1. แม่บ้าน	23	10.3478	3.1422	2.1320*	.0259	ไม่พบ
2. นักเรียน/นิสิต/นักศึกษา	27	10.2963	3.3606			
3. พนักงานบริษัทเอกชน	173	10.6416	2.4373			
4. พนักงานรัฐวิสาหกิจ	18	12.3889	2.0619			
5. เกษียณอายุ	4	11.5000	1.7321			
6. ข้าราชการ	34	11.0000	2.4495			
7. พนักงานธนาคาร	59	10.3559	3.3670			
8. ประกอบธุรกิจส่วนตัว	22	10.8636	3.1967			
9. อาชีพอิสระ	50	9.4000	2.6726			
10. อื่นๆ	12	10.4167	3.0588			

* $p < .05$

จากตารางที่ 102 พบว่าค่าเฉลี่ยของระดับความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งของกลุ่มที่ประกอบอาชีพต่างกันมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อใช้วิธีทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของ Scheffé แล้ว ไม่พบคู่ที่ต่าง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยเชิงสำรวจโดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการเปิดรับข่าวสารทางการเมือง ความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งแบบใหม่และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองกับความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งแบบใหม่
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งแบบใหม่กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
5. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองของประชาชนในกรุงเทพมหานครจำแนกตามลักษณะทางประชากร
6. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในกรุงเทพมหานครจำแนกตามลักษณะประชากร
7. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งของประชาชนในกรุงเทพมหานครจำแนกตามลักษณะประชากร

สมมุติฐานการวิจัยมีดังนี้

1. การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในกรุงเทพมหานคร
2. การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งแบบใหม่
3. ความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งแบบใหม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
4. ระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองของประชาชนในกรุงเทพมหานครแตกต่างกันตามลักษณะประชากร
5. ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในกรุงเทพมหานครแตกต่างกันตามลักษณะประชากร
6. ระดับความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งของประชาชนในกรุงเทพมหานครแตกต่างกันตามลักษณะประชากร

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาคือประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) คือ วิธีสุ่มแบบแบ่งประเภท (Stratified Random Sampling) และ วิธีสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) จำนวน 420 ราย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย การแจกแจงความถี่และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง การเปิดรับข่าวสารทางการเมือง ความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งและการมีส่วนร่วมทางการเมือง ส่วนการทดสอบสมมุติฐานใช้ t-test การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) Scheffé และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ในการวิเคราะห์

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

◆ ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครจำนวน 15 เขต มีทั้งสิ้น 420 คน พบว่าเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชายเพียงเล็กน้อย ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 26-35 ปี รองลงมาอยู่ในช่วงอายุ 36-45 ปี เกือบครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างมีการศึกษาระดับปริญญาตรี รองลงมาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา โดยที่รายได้ต่อเดือนส่วนใหญ่ที่ได้รับอยู่ระหว่าง 5,000 - 10,000 บาท ตามมาด้วย 10,001 - 15,000 บาท และ 15,001 - 20,000 บาท ซึ่งรายได้สองอันดับหลังมีจำนวนกลุ่มตัวอย่างใกล้เคียงกันมาก

◆ การเปิดรับข่าวสารทางการเมือง

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อต่างๆ โดยเฉลี่ยในระดับปานกลาง สื่อที่เปิดรับมากกว่าสื่ออื่นๆคือแผ่นป้าย รองลงมาเป็นเอกสารสิ่งพิมพ์ และโทรทัศน์ ตามลำดับ ในส่วนของสื่อวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์รายวัน หนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ กลุ่มตัวอย่างเปิดรับจากโทรทัศน์มากที่สุด น้อยที่สุดคือหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ ประเด็นที่อยู่ในความสนใจของกลุ่มตัวอย่างมากที่สุดในจำนวน 4 สื่อนี้เป็นประเด็นเดียวกันหมดคือการรณรงค์การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง อันดับรองลงมาแตกต่างกันไปตามชนิดของสื่อ

ในส่วนของสื่อบุคคลได้แก่ บุคคลในครอบครัว เพื่อน/เพื่อนร่วมงาน และหัวหน้างาน/อาจารย์ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการเปิดรับข่าวสารหรือพูดคุยประเด็นทางการเมืองกับสื่อบุคคลในระดับปานกลางโดยพูดคุยกับเพื่อนร่วมงานมากที่สุด ในทางตรงกันข้ามสื่อบุคคลที่กลุ่มตัวอย่างพูดคุยด้วยน้อยที่สุดหรือแทบจะไม่ได้พูดคุยประเด็นทางการเมืองด้วยเลยคือหัวหน้างาน/อาจารย์ ประเด็นที่มีการพูดคุยมากที่สุดสำหรับสื่อบุคคลนี้เป็นประเด็นเดียวกันทั้งสิ้นคือการชักชวนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

สำหรับสื่อที่ใช้ในการเชิญชวนให้ไปใช้สิทธิ ให้ความเข้าใจวิธีการเลือกตั้ง รวมถึงการหาเสียงของพรรคการเมืองต่างๆได้แก่ เอกสารสิ่งพิมพ์ ป้ายผ้า/ป้ายประกาศ และขบวนแห่/รถกระจายเสียง กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับในระดับสูง โดยเปิดรับจากป้ายมากที่สุด ประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างเปิดรับมากที่สุดล้วนเป็นประเด็นเดียวกันคือการหาเสียงของพรรคการเมืองต่างๆ

นอกจากนี้สื่อที่ใช้ในการเชิญชวนให้ไปใช้สิทธิ ได้แก่ เอกสารสิ่งพิมพ์ โปสเตอร์ ป้าย Spot วิद्यุและโทรทัศน์ รวมถึงในโรงภาพยนตร์ กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับข่าวสารจากสื่อดังกล่าวในระดับน้อย โดยเปิดรับจากโปสเตอร์มากที่สุด และจากในโรงภาพยนตร์น้อยที่สุด สำหรับเอกสารสิ่งพิมพ์ ประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างเปิดรับมากที่สุดคือการเชิญชวนไปใช้สิทธิ และน้อยที่สุดคือวิธีการตรวจรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ส่วนประเด็นที่เปิดรับจากโปสเตอร์มากที่สุดคือการรณรงค์ให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ทางด้านวิद्यุเป็นเรื่องของการรณรงค์ป้องกันการซื้อเสียง รองลงมาคือการเชิญชวนไปใช้สิทธิและวิธีการเลือกตั้ง ส่วนโทรทัศน์เป็นประเด็นการรณรงค์ป้องกันการซื้อเสียง รองลงมาคือการบอกวิธีการไปลงคะแนนเสียง ประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างเปิดรับน้อยที่สุดคือการตรวจรายชื่อ “ตอนลงสมาน” ในส่วนของการเปิดรับจาก Spot ในโรงภาพยนตร์นั้นพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับต่ำมาก ส่วนใหญ่ไม่เคยเห็น เช่นเดียวกับ Bill Board ที่ย่านอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ และสื่อเดินได้คือสื่อยึดที่เขียนสนับสนุน “พลังเสียงสร้างชาติ” กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับในระดับต่ำ และสุดท้ายคือป้ายผ้าที่เชิญชวนไปใช้สิทธิ กลุ่มตัวอย่างเปิดรับโดยเฉลี่ยในระดับปานกลาง ประเด็นที่เปิดรับมากที่สุดคือบอกวิธีการไปลงคะแนนเสียง

ส่วนความเชื่อถือในสื่อของกลุ่มตัวอย่าง กรณีที่ข่าวสารทางการเมืองที่ได้รับไม่สอดคล้องกัน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ความเชื่อถือสื่อมวลชนใน 3 อันดับแรก โดยโทรทัศน์เป็นอันดับ 1 อันดับ 2 คือหนังสือพิมพ์ และอันดับ 3 คือวิद्यุ ตามมาด้วยสื่อบุคคลที่กลุ่มตัวอย่างเชื่อถือมากที่สุดคือเพื่อน สมาชิกในครอบครัว เพื่อนร่วมงานและหัวหน้างาน ตามลำดับ

◆ ความเข้าใจวิธีการเลือกตั้ง

กลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่งมีความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งในระดับปานกลาง โดยประเด็นที่มีความเข้าใจมากที่สุดคือจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ได้รับ รองลงมาเป็นเรื่องของวันที่ต้องไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ส.ส. และ เครื่องหมายที่ใช้ในการลงคะแนนเสียง ทั้งสองประเด็นนี้มีจำนวนเท่ากัน และชื่อหน่วยงานที่คอยตรวจสอบคุณสมบัติของผู้สมัคร ส.ส. สำหรับประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างยังไม่มีความเข้าใจเท่าไรนักเป็นเรื่องเกี่ยวกับระยะเวลาที่เจ้าบ้านสามารถถอนหรือเพิ่มชื่อ เป็นเรื่องของการยื่นคำร้องขอเพิ่มชื่อในกรณีชื่อตกผล และกรณีที ส.ส.แบบแบ่งเขตได้เป็น รัฐมนตรี

◆ การมีส่วนร่วมทางการเมือง

กลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่งมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยทั่วไปในระดับต่ำ ประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างไม่เคยมีส่วนร่วมเลยได้แก่ การเป็นผู้สนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้ง ร่วมชุมนุม เดินขบวน ประท้วงรัฐบาล และร่วมลงชื่อสนับสนุนหรือคัดค้านรัฐบาล ส่วนประเด็นโดยเฉลี่ยที่กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมทางการเมืองคือ การไปใช้สิทธิเลือกตั้งต่างๆ การชักชวนผู้อื่นให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และการพูดประเด็นทางการเมืองอย่างไม่เป็นทางการ ตามลำดับ

สำหรับการเลือกตั้งในคราวต่างๆที่ผ่านมา พบว่า 4 ใน 5 ของกลุ่มตัวอย่างไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยเฉพาะในการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา เมื่อ 4 มี.ค.43 รองลงมาเป็นการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพฯ ส่วนการเลือกตั้ง ส.ส. เมื่อ 6 ม.ค.44 นับว่ากลุ่มตัวอย่างให้ความสนใจในการไปใช้สิทธิค่อนข้างสูง

ส่วนเหตุผลที่กลุ่มตัวอย่างไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส.ในวันที่ 6 ม.ค.44 นั้น มีแตกต่างกันไป แต่เหตุผลหลักของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คือเห็นว่าการไปใช้สิทธินั้นเป็นหน้าที่ของพลเมืองที่ดี รองลงมาคือเพื่อรักษาสิทธิของตน และ อยากได้รัฐบาลที่ดี ในทางตรงกันข้ามสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. ในวันดังกล่าว ต่างมีเหตุผลต่างๆ เหตุผลของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คือ ไม่อยู่พื้นที่ในวันเลือกตั้ง เบื่อหน่ายพฤติกรรมของนักการเมือง และไม่สะดวกในการเดินทาง ตามลำดับ

ในการพิจารณาดัดสินใจเลือกผู้สมัคร ส.ส.แบบแบ่งเขตพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตัดสินใจเลือกจากตัวบุคคล คือตัวผู้สมัครเอง รองลงมาพิจารณาจากนโยบายพรรค ส่วนการเลือกผู้สมัคร ส.ส.แบบบัญชีรายชื่อที่พบว่ามีกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตัดสินใจเลือกโดยพิจารณาจากรายชื่อผู้สมัครในบัญชีรายชื่อประกอบกับผู้ที่เห็นหน้าพรรค รองลงมาพิจารณาจากนโยบายพรรค

นอกจากนี้คุณสมบัติของผู้สมัครส.ส.หรือเหตุผลที่ประกอบการตัดสินใจเลือกผู้ใดในกลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่งคำนึงถึงการที่ผู้สมัครคนนั้นๆ เป็นคนดี ซื่อสัตย์ อันดับต่อมาดูจากประสบการณ์และความสามารถของตัวผู้สมัคร และความสามารถในการบริหารประเทศ ส่วนที่กลุ่มตัวอย่างให้เหตุผลเป็นสามอันดับสุดท้ายคือ การรู้จักและคุ้นเคยกับผู้สมัคร เลือกตามเพื่อนและเลือกตามบุคคลในครอบครัว

ในการเลือกตั้งส.ส.ทั้งแบบแบ่งเขตและแบบบัญชีรายชื่อ พบว่ากลุ่มตัวอย่างเลือกผู้สมัครทั้งสองแบบจากพรรคเดียวกัน และในการเลือกตั้งที่จะมีขึ้นในครั้งต่อไปกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตั้งใจจะไปใช้สิทธิ

◆ ผลการทดสอบสมมุติฐาน

สมมุติฐาน 1 การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในกรุงเทพมหานคร

ผลการทดสอบพบว่าระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ยกเว้นสื่อจากป้ายผ้า/ป้ายประกาศ ขบวนการ/รถกระจายเสียง และโปสเตอร์เชิญชวนไปใช้สิทธิที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

สื่อที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ได้แก่ หนังสือพิมพ์รายวัน, หนังสือพิมพ์รายสัปดาห์,บุคคลในครอบครัว,เพื่อน ,Spot วิทยู โทรทัศน์ และในโรงภาพยนตร์ และป้ายเชิญชวนไปใช้สิทธิ ส่วนความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ วิทยู โทรทัศน์ เอกสารสิ่งพิมพ์ เอกสารเชิญชวนไปใช้สิทธิ โดยค่าสหสัมพันธ์ที่พบในทุกสื่อมีค่าต่ำ

สมมุติฐาน 2 การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งแบบใหม่

ผลการทดสอบพบว่าการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อบุคคลคือบุคคลในครอบครัว โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์รายวัน ป้ายผ้า/ป้ายประกาศ Spot โทรทัศน์และโรงภาพยนตร์ รวมถึงป้ายเชิญชวนไปใช้สิทธิและขบวนการ/รถกระจายเสียง มีความสัมพันธ์กับความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งส่วนที่ไม่มีความสัมพันธ์ได้แก่ วิทยู หนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ เอกสารสิ่งพิมพ์ โปสเตอร์เชิญชวนไปใช้สิทธิ วิทยูเชิญชวนไปใช้สิทธิและเอกสารเชิญชวนไปใช้สิทธิ และสื่อบุคคลนั้นคือเพื่อน

สมมุติฐาน 3 ความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งแบบใหม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ผลการทดสอบพบว่าความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งแบบใหม่ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง (ไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน 3)

สมมุติฐาน 4 ระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองของประชาชนในกรุงเทพมหานครแตกต่างกันตามลักษณะประชากร

ผลการทดสอบระดับการเปิดรับข่าวสารจากสื่อต่างๆ จำแนกได้ดังนี้

เพศ

กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกันมีระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองไม่แตกต่างกัน

อายุ

กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากวิทยุแตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากโทรทัศน์แตกต่างกัน โดยกลุ่มอายุระหว่าง 36-45 ปี มีการเปิดรับข่าวสารมากกว่ากลุ่มอายุระหว่าง 46-55 ปี

กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากหนังสือพิมพ์รายวันแตกต่างกัน โดยกลุ่มอายุระหว่าง 36-45 ปี มีการเปิดรับข่าวสารมากกว่ากลุ่มอายุ 18-25 ปี

กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์แตกต่างกัน โดยกลุ่มอายุระหว่าง 26-35 ปี มีการเปิดรับข่าวสารมากกว่ากลุ่มอายุระหว่าง 46-55 ปี

กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองกับบุคคลในครอบครัวไม่แตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารหรือพูดคุยประเด็นทางการเมืองกับเพื่อนแตกต่างกัน โดยกลุ่มอายุระหว่าง 36-45 ปี มีการเปิดรับข่าวสารหรือพูดคุยประเด็นทางการเมืองมากกว่า กลุ่มอายุระหว่าง 18-25 และ 56-65 ปี

กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากเอกสารสิ่งพิมพ์ *ป้ายประกาศ ขบวนแห่รถกระจายเสียง เอกสารสิ่งพิมพ์เชิญชวนไปใช้สิทธิ โปสเตอร์เชิญชวนไปใช้สิทธิ Spot วิทยุ โทรทัศน์ และในโรงภาพยนตร์ที่เชิญชวนไปใช้สิทธิ และป้ายผ้าเชิญชวน* ไม่แตกต่างกัน

ระดับการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากวิทยุไม่แตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากโทรทัศน์แตกต่างกัน โดยกลุ่มที่มีการศึกษาระดับ ปวช. ปวส.ปริญญาตรี ปริญญาโท และอื่นๆ มีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากโทรทัศน์มากกว่ากลุ่มที่มีระดับการศึกษาระดับประถมศึกษา กลุ่มที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีและปริญญาโทมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากโทรทัศน์มากกว่ากลุ่มที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และกลุ่มที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากโทรทัศน์มากกว่ากลุ่มที่มีการศึกษาระดับ ปวส.

กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากหนังสือพิมพ์รายวันแตกต่างกัน โดยกลุ่มที่มีการศึกษาระดับ ปวช. ปริญญาตรี ปริญญาโท และอื่นๆ มีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากหนังสือพิมพ์รายวันมากกว่ากลุ่มที่มีระดับการศึกษาระดับประถมศึกษา กลุ่มที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากหนังสือพิมพ์รายวันมากกว่ากลุ่มที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และ ปวส.

กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์แตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารหรือพูดคุยประเด็นทางการเมืองกับบุคคลในครอบครัวแตกต่างกัน โดยกลุ่มที่มีการศึกษาระดับอื่นๆมีการเปิดรับหรือพูดคุยมากกว่ากลุ่มที่มีระดับการศึกษาระดับประถมศึกษาและ ปวส.

กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารหรือพูดคุยประเด็นทางการเมืองกับเพื่อนแตกต่างกัน โดยกลุ่มที่มีการศึกษาระดับ ปวช.และ ปริญญาตรี มีการเปิดรับหรือพูดคุยประเด็นทางการเมืองมากกว่ากลุ่มที่มีระดับการศึกษาระดับประถมศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากเอกสารสิ่งพิมพ์แตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากป้ายประกาศแตกต่างกัน โดยกลุ่มที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีและปริญญาโทมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากป้ายประกาศมากกว่ากลุ่มที่มีระดับการศึกษาระดับประถมศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากขบวนแห่/รถกระจายเสียงแตกต่างกัน โดยกลุ่มที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากขบวนแห่/รถกระจายเสียงมากกว่ากลุ่มที่มีระดับการศึกษาระดับประถมศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากเอกสาร สิ่งพิมพ์เชิญชวนไปใช้สิทธิ ไปสเตอร์เชิญชวนไปใช้สิทธิ Sportivity และในโรงภาพยนตร์ แตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจาก Spot โทรทัศน์เชิญชวนไปใช้สิทธิไม่แตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากป้ายเชิญชวนไปใช้สิทธิแตกต่างกัน โดยกลุ่มที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีและปริญญาโทมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากป้ายเชิญชวนมากกว่ากลุ่มที่มีระดับการศึกษาระดับประถมศึกษา

ระดับรายได้

กลุ่มที่มีระดับรายได้ต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากวิทยุและหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ไม่แตกต่างกัน

กลุ่มที่มีระดับรายได้ต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์รายวันแตกต่างกัน

กลุ่มที่มีระดับรายได้ต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารหรือพูดคุยประเด็นทางการเมืองกับบุคคลในครอบครัวแตกต่างกัน

กลุ่มที่มีระดับรายได้ต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารหรือพูดคุยประเด็นทางการเมืองกับเพื่อนไม่แตกต่างกัน

กลุ่มที่มีระดับรายได้ต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากเอกสารสิ่งพิมพ์และ Spot ในโรงภาพยนตร์แตกต่างกัน

กลุ่มที่มีระดับรายได้ต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากป้ายประกาศต่างกัน โดยกลุ่มที่มีรายได้ระดับ 10,001-15,000 บาท มีการเปิดรับข่าวสารจากป้ายประกาศมากกว่ากลุ่มที่มีรายได้ระดับ 5,000-10,000 บาท

กลุ่มที่มีระดับรายได้ต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากขบวนแห่/รถกระจายเสียง เอกสารสิ่งพิมพ์เชิญชวนไปใช้สิทธิ ไปสเตอร์เชิญชวนไปใช้สิทธิ Spot เชิญชวนจากวิทยุและโทรทัศน์ และป้ายผ้าเชิญชวนไปใช้สิทธิ ไม่แตกต่างกัน

อาชีพ

กลุ่มที่ประกอบอาชีพต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากวิทยุแตกต่างกัน โดยกลุ่มที่เป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจมีการเปิดรับข่าวสารมากกว่ากลุ่มแม่บ้าน

กลุ่มที่ประกอบอาชีพต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากโทรทัศน์แตกต่างกัน โดยกลุ่มที่เป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจ ข้าราชการและพนักงานธนาคารมีการเปิดรับข่าวสารมากกว่ากลุ่มแม่บ้าน และกลุ่มนักเรียน/นิสิต/นักศึกษา พนักงานบริษัทเอกชน พนักงานรัฐวิสาหกิจ ข้าราชการ พนักงานธนาคารและกลุ่มที่ประกอบธุรกิจส่วนตัวมีการเปิดรับข่าวสารมากกว่ากลุ่มอาชีพอิสระ

กลุ่มที่ประกอบอาชีพต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากหนังสือพิมพ์รายวันแตกต่างกัน โดยกลุ่มที่เป็นข้าราชการมีการเปิดรับข่าวสารมากกว่ากลุ่มแม่บ้านและกลุ่มอาชีพอิสระ

กลุ่มที่ประกอบอาชีพต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์แตกต่างกัน โดยกลุ่มที่เป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจมีการเปิดรับข่าวสารมากกว่ากลุ่มแม่บ้าน พนักงานบริษัทเอกชน กลุ่มที่ประกอบธุรกิจส่วนตัวและกลุ่มอาชีพอิสระ

กลุ่มที่ประกอบอาชีพต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารหรือพูดคุยประเด็นทางการเมืองกับบุคคลในครอบครัวไม่แตกต่างกัน

กลุ่มที่ประกอบอาชีพต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารหรือพูดคุยประเด็นทางการเมืองกับเพื่อนแตกต่างกัน โดยกลุ่มที่เป็นพนักงานบริษัทเอกชน พนักงานรัฐวิสาหกิจและข้าราชการมีการเปิดรับข่าวสารหรือพูดคุยมากกว่ากลุ่มแม่บ้าน

กลุ่มที่ประกอบอาชีพต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากเอกสารสิ่งพิมพ์ ขบวนการแพร่กระจายเสียง ไปสเตอร์และป้ายผ้าที่เชิญชวนไปใช้สิทธิ และ Spot เชิญชวนทางวิทยุ แตกต่างกันไป

กลุ่มที่ประกอบอาชีพต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากป้ายประกาศแตกต่างกันโดยกลุ่มนักเรียน/นิสิต/นักศึกษา พนักงานบริษัทเอกชน และพนักงานธนาคารมีการเปิดรับข่าวสารมากกว่ากลุ่มแม่บ้านและกลุ่มอาชีพอิสระ

กลุ่มที่ประกอบอาชีพต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากเอกสารสิ่งพิมพ์เชิญชวนไปใช้สิทธิ Spot เชิญชวนทางโทรทัศน์และโรงภาพยนตร์ไม่แตกต่างกัน

สมมุติฐาน 5 ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในกรุงเทพมหานคร แตกต่างกันไปตามลักษณะประชากร

ผลการทดสอบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองจำแนกได้ดังนี้

เพศ

กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกัน

อายุ

กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกัน

ระดับการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองต่างกัน โดยกลุ่มที่มีการศึกษาระดับ ปวช. มีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่ากลุ่มที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี

ระดับรายได้

กลุ่มที่มีระดับรายได้ต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่ต่างกัน

อาชีพ

กลุ่มที่มีผู้ประกอบอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่ต่างกัน

สมมุติฐาน 6 ระดับความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งแบบใหม่ของประชาชนในกรุงเทพมหานครแตกต่างกันตามลักษณะประชากร

ผลการทดสอบระดับความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งแบบใหม่จำแนกได้ดังนี้

เพศ

กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกันมีความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งไม่ต่างกัน

อายุ

กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกันมีความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งแบบใหม่แตกต่างกัน โดยกลุ่มที่มีอายุระหว่าง 56-65 ปี มีความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งแบบใหม่มากกว่ากลุ่มที่มีอายุระหว่าง 18-25 ปี และ 36-45 ปี

ระดับการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งต่างกัน โดยกลุ่มที่มีการศึกษาระดับปริญญาโทมีความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งแบบใหม่มากกว่ากลุ่มที่มีการศึกษาระดับ ปวช. และ ปวส.

ระดับรายได้

กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับรายได้ต่างกันมีความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งแบบใหม่ต่างกันโดยกลุ่มที่รายได้ระดับ 10,000 - 15,000 บาท, 20,001 - 25,000 บาท และ 40,001 - 50,000 บาท มีความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งแบบใหม่มากกว่ากลุ่มที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท และกลุ่มที่มีรายได้ระดับ 20,001 - 25,000 บาท มีความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งแบบใหม่มากกว่ากลุ่มที่มีรายได้ 5,001 - 10,000 บาท

อาชีพ

กลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพต่างกันมีความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งแบบใหม่ต่างกัน

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

การเปิดรับข่าวสารทางการเมือง

การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจัดได้ว่าเป็นกระบวนการหนึ่งที่มีความสำคัญในกระบวนการทางการเมืองเพราะความรู้ที่ได้รับจากการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจะมีผลต่อความคิด ความรู้สึก เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นในระยะยาว ผลที่ได้เป็นผลที่เกิดขึ้นในทางอ้อมและมีการสะสมเป็นระยะเวลายาวนาน

งานวิจัยนี้พบว่ากลุ่มตัวอย่างเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อต่างๆ ทั้งสื่อมวลชนและสื่อบุคคลในระดับปานกลาง โดยชนิดสื่อที่มีกลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับมากกว่าสื่ออื่นๆ คือแผ่นป้าย เอกสารสิ่งพิมพ์และโทรทัศน์ โดยลักษณะของสื่อแผ่นป้ายนั้นมุ่งเสนอเฉพาะความคิดหลักที่ต้องการนำเสนอจึงง่ายแก่การทำความเข้าใจทางการเมืองและการใช้คำที่ปลุกเร้าอารมณ์ยังสามารถสร้างให้เกิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองอีกด้วย

ในส่วนของสื่อโทรทัศน์น่าจะเป็นเพราะว่าประสิทธิภาพของสื่อโทรทัศน์สามารถเข้าถึงผู้รับได้จำนวนมากและกระจายข่าวสารไปถึงผู้ชมจำนวนมากได้อย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของประทุม ฤกษ์กลาง ที่พบว่าประชาชนในกรุงเทพฯ ส่วนใหญ่ใช้การติดตามข่าวสารทางการเมืองจากวิทยุโทรทัศน์มากที่สุด

สำหรับหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์มีระดับการเปิดรับต่ำ น่าจะเป็นเพราะคุณลักษณะของสื่อชนิดนี้เข้าถึงได้ยาก ประชาชนที่ไม่มีการศึกษาย่อมเข้าไม่ถึงเหมือนโทรทัศน์

ด้านสื่อบุคคลที่กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับหรือพูดคุยด้วยมากที่สุดคือเพื่อน/เพื่อนร่วมงาน รองลงมาคือบุคคลในครอบครัว สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิฑิตกานต์ ธนาโอฬาร (2534 : 194) ที่พบว่าสื่อบุคคลที่นิสิต นักศึกษามีการสื่อสารทางการเมืองมากที่สุดคือกลุ่มเพื่อน รองลงมาคือบุคคลในครอบครัว ในขณะที่กลุ่มครู-อาจารย์ เป็นสื่อบุคคลที่นิสิต นักศึกษามีการสื่อสารทางการเมืองในระดับค่อนข้างต่ำ และงานวิจัยของอรุวรรณ วิจักขณะ (2533: 170) พบว่าสื่อบุคคลที่นิสิต นักศึกษานำเนื้อหาจากสื่อมวลชนมาพูดคุยอยู่เสมอคือเพื่อน รองลงมาคือบุคคลในครอบครัว ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าสื่อเพื่อการพัฒนานั้นมักจะต้องมีการใช้สื่อมวลชนและสื่อบุคคลควบคู่กันไปเสมอ เพราะสื่อทั้งสองต่างก็มีส่วนดีส่วนน้อยที่สามารถนำมาเสริมกันได้

ส่วนความเชื่อถือในสื่อของกลุ่มตัวอย่าง สามอันดับแรกเป็นสื่อมวลชนทั้งสิ้น ที่เป็นเช่นนี้คงเป็นเพราะสื่อมวลชนเป็นแหล่งข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่สามารถพิสูจน์และทดสอบได้จึงทำให้เกิดความมั่นใจว่าข่าวที่น่าเสนอเป็นความจริง อีกทั้งมีการนำเสนอโดยใช้ภาพ เพื่อเพิ่มความมั่นใจและความน่าเชื่อถือ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของแคลปเปอร์ (Klapper) อ้างในอุษา โหราเรื่อง (2540 : 96) พบว่าถ้าคนถูกจำกัดให้เลือกรับสื่อใดสื่อหนึ่ง โทรทัศน์จะเป็นสื่อที่คนต้องการมากที่สุดและเห็นว่าเป็นสื่อที่น่าเชื่อถือมากที่สุด

ความเข้าใจวิธีการเลือกตั้ง

กลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งมากที่สุดในเรื่องของจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ได้รับวันที่ไปเลือกตั้งและเครื่องหมายที่ใช้ในการลงคะแนนเสียง ซึ่งทั้ง 3 ประเด็นนี้พบมากตามแผ่นป้ายที่เชิญชวนไปใช้สิทธิ ซึ่งตรงกับในสมมุติฐานที่ 2 ที่พบว่าป้ายเชิญชวน ป้ายประกาศ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับความเข้าใจวิธีการเลือกตั้ง โดยสื่อมวลชนเป็นปัจจัยที่สร้างความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ดังที่มิลเบรท (Milbrath) พบว่าข่าวสารทางการเมืองเป็นปัจจัยภายนอกที่สำคัญปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคคล ปัจจุบันเมื่อสื่อมวลชนมีการถ่ายทอดข่าวสาร ความเคลื่อนไหวของสถานการณ์ทางการเมืองมากขึ้น บทบาทของข่าวสารการเมืองจึงมีส่วนช่วยให้ประชาชนได้เกิดความรู้ ความเข้าใจเรื่องราวทางการเมืองมากขึ้น

การมีส่วนร่วมทางการเมือง

พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับต่ำมาก เกือบทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่างไม่เคยมีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านการเป็นผู้สนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งอาจเป็นเพราะการเป็นผู้สนับสนุนพรรคหรือผู้สมัครนั้นต้องใช้เงินทุนสูง และประชาชนส่วนใหญ่ก็ไม่จำเป็นที่จะต้องมีส่วนร่วมในประเด็นนี้จึงไม่แปลกที่จะพบในคนหมู่น้อย ส่วนการร่วมชุมนุมเดินขบวน อาจจะเป็นเพราะว่าการร่วมชุมนุมเดินขบวนนั้นต้องใช้เวลา ใช้แรงงานไปร่วมชุมนุม บางครั้งอาจมีการปะทะกับเจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งนับว่ามีความเสี่ยงมาก ในทางตรงกันข้ามการมีส่วนร่วมในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งมีระดับสูงถึง 4 ใน 5 ของกลุ่มตัวอย่าง รวมถึงการพูดคุยประเด็นทางการเมืองอย่างไม่เป็นทางการ จะเห็นได้ว่าลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างมักมีรูปแบบไม่เป็นทางการ ไม่ต่อเนื่อง และไม่ต้องใช้เวลาอย่างมาก จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการพูดคุยประเด็นทางการเมืองและการชักชวนให้ไปใช้สิทธิ

ความสัมพันธ์ของการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

จากผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์พบว่าระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ค่าสหสัมพันธ์ในสื่อแต่ละประเภทมีค่าแตกต่างกัน โดยค่าสหสัมพันธ์ของสื่อบุคคลมีค่าสูงกว่าสื่อมวลชนแต่ใกล้เคียงกันกับสื่อที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์ เชิญชวนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอุษา โหระเรื่อง ที่พบว่า สื่อบุคคลมีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับมหาวิทยาลัยของนักศึกษามากกว่าสื่อประชาสัมพันธ์ อาจเนื่องมาจากในสังคมไทยให้ความสำคัญกับสถาบันครอบครัวและปฏิบัติตามผู้อาวุโสในครอบครัว อีกทั้งมีโอกาสได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและปรึกษาหารือกับสมาชิกในครอบครัวมากกว่าสื่อชนิดอื่นๆ เช่น การชักชวนไปใช้สิทธิ พ่อแม่ พี่น้อง เป็นสื่อบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยต่างจากสื่ออื่นตรงที่เป็นการสื่อสารแบบสองทาง สามารถตอบข้อสงสัยและชักชวนให้แสดงพฤติกรรมได้ โดยกระทำซ้ำๆมากกว่า 1 ครั้ง และมีโอกาสแก้ไขสารให้เกิดความสัมฤทธิ์ผล ดัง แคทซ์ และ ลาซาร์สเฟลด์ (Katz and Lazarsfeld) มีความเห็นว่าการสื่อสารระหว่างบุคคลมีผลต่อการทำให้ผู้รับสารยอมเปลี่ยนแปลงทัศนคติและยอมรับที่จะให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจการต่างๆมากที่สุด มีงานวิจัยที่พบว่าการเปิดรับจากสื่อบุคคลมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ดังเช่นในงานวิจัยของจริญญา เจริญสุขใส เรื่องการเปิดรับข่าวสารทางการเมือง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยกับการไปใช้สิทธิของเยาวชนในกรุงเทพมหานคร ปี 2538 พบว่าการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากบุคคลในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ทั้งนี้เพราะสื่อบุคคลเป็นสื่อที่เหมาะสมสำหรับการโน้มน้าวใจให้บุคคลเกิดพฤติกรรมได้ง่ายกว่าสื่ออื่นๆ

นอกจากนี้พบได้อีกในงานวิจัยของเจตน์ศักดิ์ แสงสิงแก้ว เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสื่อสารกับกระบวนการสังคมประกิตทางการเมืองของประชาชนในท้องที่บางชั้น เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร พบว่าการสื่อสารระหว่างบุคคลมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน รวมถึงงานวิจัยของวิชัย โวหารดี เรื่องพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองในระหว่างการหาเสียงเลือกตั้ง ศึกษาเฉพาะกรณีการเลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อ.เมือง จ.ยโสธร พ.ศ.2530 พบว่า การสื่อสารระหว่างบุคคลมีส่วนทำให้ประชาชนได้รับข่าวสารทางการเมืองเพิ่มขึ้น และมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง

จากผลงานวิจัยที่สอดคล้องกันทั้งหมดนี้เป็นการยืนยันว่าสื่อบุคคลมีความสำคัญในการให้บุคคลเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง

ความสัมพันธ์ของการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองกับความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งแบบใหม่

ผลการวิจัยพบว่าการเปิดรับสื่อต่างๆ ได้แก่ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์รายวัน บุคคลในครอบครัว ป้ายประกาศ ขบวนการแพร่กระจายเสียง การเชิญชวนทางโทรทัศน์และโรงภาพยนตร์ และป้ายเชิญชวนไปใช้สิทธิมีความสัมพันธ์กับความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งแบบใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจริญญา เจริญสุข ที่พบว่าความรู้ ความเข้าใจทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชน

ในส่วนของสื่อโทรทัศน์และหนังสือพิมพ์รายวันนั้น ได้นำมาใช้ในการสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองได้อย่างมาก โดยการให้ข้อมูลข่าวสาร ความรู้และการศึกษาในเนื้อหาข่าวสารผ่านทางรายการต่างๆ เช่น รายงานข่าว รายการวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมือง และการเลือกตั้ง รวมทั้งบทวิเคราะห์ บทสัมภาษณ์นักการเมืองต่างๆ ล้วนมีบทบาทในการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจในด้านการเมืองให้แก่ผู้รับสาร

สื่อโทรทัศน์เป็นสื่อที่มีความดึงดูดใจทั้งภาพและเสียง ดังงานวิจัยในต่างประเทศพบว่าสื่อวิทยุโทรทัศน์เป็นสื่อที่สามารถสร้างอิทธิพลทางอารมณ์ให้เกิดขึ้น โดยการทดสอบให้เห็นว่ากลยุทธ์ในการหาเสียงผ่านสื่อมวลชนของผู้สมัครรับเลือกตั้งมีผลต่อผู้เปิดรับสื่อจริง และยังมีส่วนในการสร้างความรู้สึกรู้สึก ความคิดและความเข้าใจทางการเมือง

ดังที่ โรเจอร์สและชูเมคเกอร์ (Rogers and Shoemaker) กล่าวไว้ว่าช่องสารสื่อมวลชนมีความสำคัญมากในขั้นการก่อให้เกิดความรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมณฑนา มาศมาลัย ที่พบว่า การเปิดรับสื่อมวลชนมีความสัมพันธ์ต่อความรู้ด้านข่าวสารทางการเมืองของสตรี และเช่นเดียวกับงานวิจัยในต่างประเทศของเลอร์นเนอร์ (Lerner) ที่พบว่า การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชนมีส่วนช่วยเพิ่มพูน ความรู้ ความเข้าใจของบุคคลในทางการเมือง

ส่วนสื่อบุคคลคือเพื่อน ไม่มีความสัมพันธ์กับความเข้าใจวิธีการเลือกตั้ง นั่นอาจเป็นเพราะอยู่ในสถานะเดียวกันทำให้ขาดความน่าเชื่อถือ ภัยและความสนใจอยู่ในเรื่องเดียวกัน ไม่เหมือนบุคคลในครอบครัว ตามวิถีชีวิตของสังคมไทย ประชาชนยังต้องพึ่งพิงและยึดติดกับครอบครัว นับถือความเป็นอาวุโสจึงมีความเคารพและความเชื่อถือ และนอกจากนี้ภายในครอบครัวยังได้มีโอกาสคลุกคลี พูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของอัลมอนต์และเวอร์บา (Almond and Verba) ที่ว่าในครอบครัวที่มีการพูดคุย ถกเถียงปัญหาทางการเมืองจะทำให้

เกิดรูปแบบการเรียนรู้ทางการเมืองที่จะพัฒนาให้เด็กมีความรู้สึกรู้สึกมีความสามารถทางการเมือง และมีความผูกพันกับหน้าที่ทางการเมือง และจากการวิจัยของอัลมอนด์และเวอร์บา (Almond and Verba) ยังพบอีกว่าบุคคลในครอบครัวมีบทบาทในด้านนี้มากที่สุดเมื่อเทียบกับสี่บุคคลประเภทครู อาจารย์ และกลุ่มเพื่อน เนื่องด้วยบุคคลในครอบครัวนั้นมีความใกล้ชิดกับเยาวชนมากที่สุด และเยาวชนก็ให้ความเคารพนับถือและเชื่อฟังมากที่สุด

ความสัมพันธ์ของความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งแบบใหม่กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ผลการวิจัยพบว่าความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองอาจเป็นเพราะว่าการเลือกตั้งที่ผ่านมายังคงเป็นรูปแบบวิธีการลงคะแนนที่ยังเป็นรูปแบบเดิม แตกต่างจากเดิมในด้านของการแบ่งผู้สมัคร ส.ส. ออกเป็นสองประเภท ฉะนั้นการที่กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมโดยการไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือไม่นั้น ความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งไม่ได้เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องแต่อย่างใด สังเกตได้จากระดับความเข้าใจของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับปานกลาง ตรงกันข้ามกับระดับการไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่อยู่ในระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพรทิพย์ บุญนิพัทธ์ ที่พบว่าความรู้ในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. ของนักศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส.

ปัจจัยอื่นที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมทางการเมืองน่าจะมาจากอิทธิพลของสื่อบุคคล ดังงานวิจัยในต่างประเทศของลาซาร์สเฟลด์และคณะ (Lazarsfeld et al) ที่พบว่าการสื่อสารระหว่างบุคคลมีความสัมพันธ์กับการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เพราะสื่อบุคคลมีความสำคัญในการโน้มน้าวใจและสนับสนุนให้บุคคลเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง

นอกจากนี้จากงานวิจัยนี้พบว่าเหตุผลหลักที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งก็คือการเห็นว่าเป็นหน้าที่พลเมืองที่ดี และเพื่อรักษาสิทธิของตน จึงเป็นการสำนึกในหน้าที่มากกว่าความเข้าใจวิธีการเลือกตั้ง

ผลการเปรียบเทียบการเปิดรับข่าวสารตามลักษณะประชากร

พบว่าการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองไม่มีความแตกต่างกันระหว่างเพศ นั่นเป็นเพราะว่าการเปิดรับข่าวสารเป็นเรื่องของบุคคลทั่วไป ไม่เฉพาะเพศใดเพศหนึ่ง โอกาสในการเปิดรับจึงมีเท่ากันโดยผ่านสื่อต่างๆไปยังกลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่มเท่าๆกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของพรทิพย์

บุญนิพัทธ์ (2539:171) ที่พบว่านักศึกษาเพศชายและหญิงมีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. ไม่แตกต่างกัน

ส่วนการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนของกลุ่มที่มีอายุต่างกันมีความแตกต่างกัน โดยกลุ่มอายุ 36-45 ปี มีการเปิดรับข่าวสารจากโทรทัศน์มากกว่ากลุ่มอายุ 46-55 ปีและยังเปิดรับจากหนังสือพิมพ์รายวันมากกว่ากลุ่มอายุ 26-35 ปีอีกด้วย ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่ากลุ่มอายุ 36-45 ปี อยู่ในวัยทำงาน ซึ่งมีหน้าที่ความรับผิดชอบสูงและข่าวสารการเมืองมีผลต่อการดำรงชีวิตโดยตรงจึงมีความสนใจที่จะเปิดรับมากกว่า จากการศึกษาของอัลมอนด์และเวอร์บา (Almond and Verba) พบว่าการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองและการได้รับความรู้ ความเข้าใจทางการเมืองจะเพิ่มขึ้นอย่างมั่นคงตามอายุจนกระทั่งถึงวัยกลางคนและจะค่อยๆลดลงทีละน้อยเมื่อถึงวัยสูงอายุ ดังนั้นย่อมแสดงว่าอายุมีผลสำคัญต่อระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมือง และมีการศึกษาพบว่าคนที่มีอายุมากมักจะใช้สื่อมวลชนเพื่อแสวงหาข่าวสารหนักๆมากกว่าเพื่อความบันเทิง เช่น อ่านจดหมายถึงบรรณาธิการ ข่าวการบ้านการเมือง ในขณะที่คนที่มีอายุน้อย ไม่ค่อยจะอ่าน (Rivers et al) ริเวอร์สและคณะ อ้างใน (ปรมะ สตะเวทิน:114)

ในส่วนของสื่อบุคคล กลุ่มอายุต่างกันมีการพูดคุยประเด็นทางการเมืองกับเพื่อนต่างกัน โดยกลุ่มอายุ 36-45 ปี มีการพูดคุยประเด็นทางการเมืองมากกว่ากลุ่มอายุ 18-25 ปี และ 56-65 ปี เนื่องจากกลุ่มที่มีอายุน้อยกว่ามักจะมี ความสนใจในเรื่องใกล้ตัวและเรื่องของความสนุกสนานบันเทิง มากกว่าในเรื่องที่มีสาระ ส่วนกลุ่มอายุ 56-65 ปี มีการพูดคุยประเด็นทางการเมืองน้อย อาจเป็นเพราะว่าอยู่ในวัยเกษียณ เวลาส่วนใหญ่จึงอยู่แต่บ้าน ห้างเห็นการคบหาเพื่อนฝูง ไม่ได้ทำงานทำให้ไม่มีโอกาสได้พูดคุยกับเพื่อนมากเท่าไรนัก

การเปิดรับข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์มีความแตกต่างกันตามระดับการศึกษา โดยกลุ่มที่มีการศึกษาสูงกว่ามีการเปิดรับมากกว่า ดังที่ชรัมม์ (Schramm) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบด้านต่างๆ ของผู้รับสารในเรื่องของการศึกษาและสิ่งแวดล้อมว่ามีผลสำคัญทำให้มีความแตกต่างกันในพฤติกรรมการเลือกรับสื่อและเนื้อหาของข่าวสาร นอกจากนี้ ลิปเซท (Lipset) ได้ชี้ให้เห็นว่าการศึกษาที่สูงขึ้นมีผลอย่างมากต่อชีวิตในแง่ที่จะทำให้บุคคลมีโลกทัศน์ที่กว้างขวาง มีความรู้เพิ่มขึ้น เกิดการเปลี่ยนแปลงในค่านิยมและเป็นการเตรียมตัวในการประกอบอาชีพ ผลการศึกษาของพรศักดิ์ ผ่องแผ้ว ชี้ให้เห็นว่าบุคคลที่มีระดับการศึกษาสูงกว่ามีแนวโน้มที่จะมีระดับข่าวสารทางการเมืองสูงกว่าบุคคลที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า

กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาต่างกันมีการพูดคุยประเด็นทางการเมืองกับเพื่อนแตกต่างกัน โดยกลุ่มที่มีการศึกษาระดับ ปวช. และปริญญาตรี มีการพูดคุยมากกว่ากลุ่มที่มีการศึกษาระดับ ประถมศึกษา อาจเป็นเพราะกลุ่มที่มีการศึกษาต่ำกว่าไม่ได้ให้ความสนใจประเด็นทางการเมืองเท่าที่ควร ขาดปัจจัยพื้นฐานทางการศึกษา มองไม่เห็นความสำคัญของการเมืองที่มีผลต่อตัวเขาในระดับกว้าง จึงมีกรอบอ้างอิงเฉพาะเรื่องที่ใกล้ตัวนั่นคือเรื่องการทำมาหากิน หารายได้มาจุนเจือครอบครัว มุ่งไปยังปัญหาปากท้องมากกว่า ไม่มีเวลาคิดเรื่องการเมือง ดังนั้นประเด็นทางการเมืองจึงไม่ใช่หัวข้อที่จะนำมาพูดคุยกับเพื่อนๆ ในขณะที่ผู้ที่มีการศึกษาสูงกว่ามักจะเห็นความสำคัญของการเมืองที่มีต่อตนเองและเห็นความสำคัญของตนเองที่มีต่อการเมือง

กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารจากโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์รายวัน บุคคลในครอบครัว เอกสารสิ่งพิมพ์ Spot ในโรงภาพยนตร์และป้ายประกาศมีความแตกต่างกัน เนื่องจากรูปแบบการดำเนินชีวิต โอกาสที่จะได้รับสาร อย่างเช่นในขณะรถติด ทำให้มีเวลาในการอ่านป้ายต่างๆและอาจเป็นผลมาจากความสนใจ เนื่องจากปัจจัยขั้นต้นต่างๆ ดังที่ ประมะ สตะเวทินกล่าวไว้ สถานะทางสังคมและเศรษฐกิจ ซึ่งหมายถึงรายได้ อาชีพ ตลอดจนภูมิหลังของครอบครัว มีอิทธิพลสำคัญต่อปฏิกริยาของผู้รับสารและสาร เพราะคนที่มีฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจต่างกันจะมีรูปแบบวัฒนธรรม ประสบการณ์ ทศนคติ ค่านิยม วิถีการดำเนินชีวิต ที่ต่างกันไป และผลการศึกษาของอัลมอนต์และเวอร์บา (Almond and Verba) ก็ให้เห็นว่าฐานะ รายได้ ของประชาชนมีอิทธิพลต่อการรับข่าวสารทางการเมือง โดยผู้ที่มีฐานะดีจะมีความสนใจรับข่าวสารทางการเมืองมากกว่าผู้ที่มีฐานะไม่ดี

ส่วนกลุ่มที่ประกอบอาชีพต่างกันมีการเปิดรับสื่อจากสื่อมวลชนต่างกัน ดังที่เดอเฟลอร์ (De Fleur) ได้กล่าวถึงทฤษฎีกลุ่มทางสังคมว่าประชาชนที่มีลักษณะทางสังคมคล้ายกัน จะมีพฤติกรรมทางการเมืองที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งหมายรวมถึงการเปิดรับ ความชอบ และผลของการสื่อสาร สำหรับลักษณะทางสังคมได้แก่ระดับการศึกษาและอาชีพ เป็นต้น บุคคลที่มีลักษณะทางสังคมอยู่กลุ่มเดียวกันจะมีพฤติกรรมไปในทางเดียวกัน และในงานวิจัยของจิตติพล ผลพฤษา เรื่องอิทธิพลของการรับรู้เหตุการณ์ทางการเมืองที่มีผลต่อพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกัน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา มีระดับการรับรู้เหตุการณ์ข่าวสารทางการเมืองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในกรุงเทพมหานครตามลักษณะประชากร

พบว่าเพศ อายุ รายได้ และอาชีพต่างกันมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่ต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพรทิพย์ บุญนิพัทธ์ (2539) ที่ว่านักศึกษาเพศชายและหญิงมีพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส.ไม่ต่างกัน อาจเป็นเพราะว่าในปัจจุบันหญิงและชายมีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกัน และการเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของประชาชนทุกคนที่จะมีสิทธิออกเสียงเลือกคนที่จะเป็นตัวแทนประชาชนเข้าไปบริหารประเทศ ดังนั้นจึงไม่น่าจะมีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวิภาดา บุญนาค ที่พบว่าอายุและเพศ ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ส่วนกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองต่างกัน โดยการศึกษาระดับปวช.มีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่ากลุ่มที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี อาจเป็นเพราะการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่เป็นการร่วมลงชื่อสนับสนุนหรือคัดค้านรัฐบาล การร่วมชุมนุมเดินขบวนประท้วงรัฐบาล ซึ่งมันมีความเสี่ยงที่ต้องเข้าไปอยู่ในเหตุการณ์ อาจมีการปะทะกันกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ มีการเผชิญหน้ากันอย่างรุนแรง คนที่มีการศึกษาสูงส่วนใหญ่มีตำแหน่งหน้าที่การงานที่ดี จึงไม่เสี่ยงที่จะเข้าไปร่วมชุมนุมที่อาจทำให้ตัวเองเดือดร้อน ดังนั้นจึงทำให้ผู้ที่มีการระดับศึกษาสูงกว่ามีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจุฑาทิพย์ สุขรังสรรค์ ที่พบว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาสูง มีอาชีพที่มั่นคง จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในอัตราที่ต่ำกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำและมีอาชีพที่ไม่มั่นคง นั่นหมายถึงการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจและสังคมไม่มีผลผลักดันให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้นแต่อย่างใด

ผลการเปรียบเทียบระดับความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งแบบใหม่ของประชาชนในกรุงเทพมหานครตามลักษณะประชากร

พบว่าเพศต่างกันมีระดับความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งแบบใหม่ไม่ต่างกัน ทุกเพศมีโอกาสได้รับทราบข้อมูลข่าวสารทางการเมืองในระดับและทิศทางที่ใกล้เคียงกัน จึงมีความเข้าใจในเรื่องวิธีการเลือกตั้งแบบใหม่ไม่แตกต่างกัน

กลุ่มที่มีอายุต่างกันมีความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งแบบใหม่แตกต่างกัน โดยกลุ่มอายุ 56-65 ปี มีความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งแบบใหม่มากกว่ากลุ่มอายุ 18-25 ปี และ 36-45 ปี อาจเป็นเพราะผู้ที่มีอายุมากมีประสบการณ์สั่งสมมานานถึงแม้จะเป็นความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งแบบใหม่ก็ตาม

แต่ก็ไม่ได้เปลี่ยนจากเดิมมากนัก ยังคงตั้งอยู่บนพื้นฐานเดิม นอกจากนี้กลุ่มอายุมากมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองมากกว่าแนวโน้มเชิงที่กลุ่มอายุน้อยจะให้ความสนใจมากกว่า ดังที่ปรมะ สตะเวทิน ได้กล่าวไว้ว่า อายุเป็นลักษณะประการหนึ่ง ที่ทำให้คนมีความคิดและพฤติกรรมที่ต่างกัน และลักษณะของการใช้สื่อก็ต่างกันไป คนอายุน้อยมักใช้สื่อมวลชนเพื่อความบันเทิง ในขณะที่คนอายุมากมักใช้สื่อมวลชนเพื่อแสวงหา ข้อมูลข่าวสารมากกว่าความบันเทิง ดังนั้นการสื่อสารและข่าวสารที่แต่ละบุคคลได้รับ จะทำให้เกิดความรู้ทางการเมือง ความรู้สึกนึกคิดทางการเมือง ตลอดจนการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ต่างกันไป

กลุ่มที่มีการศึกษาระดับปริญญาโทมีความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งมากกว่ากลุ่มที่มีการศึกษาระดับ ปวช.และปวส. เนื่องจากผู้ที่มีการศึกษาสูงกว่ามีการเปิดรับข่าวสารมากกว่า ครั้นเมื่อเปิดรับมากจึงมีความเข้าใจมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชลอ ไบเจริญ ที่พบว่าระดับการศึกษาสัมพันธ์ต่อความรู้ ความเข้าใจทางการเมือง และตรงกับที่อัลมอนต์ และ เวอร์บา (Almond and Verba) กล่าวไว้ว่า ความเข้าใจทางการเมืองนั้น ปัจจัยสำคัญอยู่ที่การศึกษา ซึ่งทั้งสองคนพบว่า การศึกษาทำให้คนมีความรู้เรื่องการเมืองดีขึ้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของชัยวัฒน์ รัฐขจร ที่พบว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงมากเท่าใด จะเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจทางการเมืองระดับท้องถิ่น ในระดับสูงมากขึ้น เป็นลำดับ ผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจทางการเมืองต้องเป็นผู้ที่สนใจศึกษา หรือมีการศึกษาดี จากการศึกษาพบว่าผู้ที่มีการศึกษาดี จะมีความเข้าใจดีว่าการเมืองนั้นส่งผลกระทบต่อตนเองและบุคคลอื่นทุกคน ด้วยความตระหนักดีของอิทธิพลทางการเมือง บุคคลดังกล่าวนี้จะต้องมีความกระตือรือร้น สนใจ และพยายามเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง

กลุ่มที่มีรายได้สูงมีความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งแบบใหม่มากกว่ากลุ่มที่มีรายได้ต่ำกว่า อาจเนื่องมาจากรูปแบบการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกัน กลุ่มที่มีรายได้สูงย่อมมีโอกาสทางการศึกษา และเปิดรับสื่อมากกว่าครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำกว่าและวิถีชีวิตไม่ต้องดิ้นรน สามารถแบ่งช่วงเวลาในการพักผ่อน เปิดรับข่าวสารได้มากกว่า อีกทั้งบรรยากาศในครอบครัวยังเอื้อต่อการพัฒนาความคิด ความเข้าใจในเรื่องการเมือง มีการปรึกษาหารือ พุดคุยแลกเปลี่ยนความเห็นในครอบครัว

กลุ่มที่มีอาชีพต่างกันมีระดับความเข้าใจต่างกัน อาจเป็นเพราะอาชีพนั้นมีความเกี่ยวข้องกับการศึกษา กล่าวคือคนที่มีการศึกษาดีย่อมมีโอกาสในการประกอบอาชีพที่ดี ดังงานวิจัยของเจริญญา เจริญสุขไส พบว่าปัจจัยด้านอาชีพมีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจทางการเมือง โดยที่ลักษณะอาชีพและสภาพแวดล้อมในที่ทำงานทำให้มีการเปิดรับข่าวสารที่ต่างกัน เช่นแม่บ้าน

ต้องดูแลบ้าน ครอบครัว ดังนั้นการเปิดรับจึงต่างจากกลุ่มที่ทำงานเป็นพนักงานบริษัท หรือ พนักงานรัฐวิสาหกิจที่ออกมาทำงานนอกบ้านมีการเปิดรับจากสื่อได้หลายทางมากกว่า จากการศึกษาทางด้านพฤติกรรมการแสดงออกของบุคคลหรือกลุ่มบุคคล และกรอบการศึกษาดังกล่าวบ่งชี้ว่าบุคคลที่อยู่ในสภาพแวดล้อมทางสังคมแตกต่างกัน ย่อมได้รับประสบการณ์ที่แตกต่างกัน ปัจจัยด้านสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งประกอบด้วย การศึกษา รายได้ อาชีพ ล้วนมีความสัมพันธ์อย่างสูงกับการรับรู้เหตุการณ์ข่าวสารทางการเมือง

5.3 ข้อเสนอแนะ

◆ ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย ทำให้ทราบว่าประชาชนส่วนใหญ่ยังมีความเข้าใจทางการเมืองน้อย ดังนั้นหน้าที่ของสื่อมวลชนควรที่จะเผยแพร่ข่าวสารทางการเมือง ความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งแบบใหม่ โดยอธิบายให้ประชาชนเข้าใจถึงโครงสร้างทางการเมืองที่ถูกต้อง จะเห็นได้ว่าปัญหาทางการเมืองเป็นปัญหาหนึ่งของประเทศ การที่ประชาชนขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับข่าวสารความเป็นไปทางการเมือง จะทำให้ระบบการเมืองไร้ประสิทธิภาพ

นอกจากนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการรณรงค์นั้นคือ กกต.ให้ข่าวสาร ความรู้ให้ตรงกับกลุ่มเป้าหมาย โดยมุ่งเสนอข่าวสารที่เป็นประโยชน์เพื่อช่วยให้ประชาชนตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง และพัฒนาความคิดและอุดมการณ์ทางการเมืองที่เอื้อต่อการพัฒนาแทนที่จะมุ่งผลในระยะสั้นในการโน้มน้าวความคิดเห็นแต่เพียงอย่างเดียว

2. กกต. ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ให้ความเข้าใจและประชาสัมพันธ์การรณรงค์ให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งแก่ประชาชนทั่วไป ควรเลือกสื่อที่เหมาะสมและเข้าถึงคนหมู่มาก จากผลงานวิจัยนี้พบว่ากลุ่มตัวอย่างเปิดรับSpotเชิญชวนในโรงภาพยนตร์ต่ำมากจึงเห็นว่าไม่น่าเหมาะสม กลุ่มเป้าหมายเป็นเพียงคนที่เข้ามาดูภาพยนตร์เท่านั้น ไม่ได้กระจายไปทั่วอย่างที่ควรจะเป็น เข้าไม่ถึงคนหมู่มาก

3. สำหรับการสื่อสารระหว่างบุคคล จะเห็นได้จากงานวิจัยนี้ที่พบว่าการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างนั้น มีการเปิดรับจากสื่อบุคคลสูงกว่าสื่อมวลชน โดยเฉพาะบุคคลในครอบครัว ดังนั้น กกต.หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการรณรงค์ควรจะรณรงค์ผ่านทางครอบครัวมากขึ้น โดยอาจรณรงค์ผ่านทางสถานศึกษาเพื่อให้เยาวชนนำไปเผยแพร่ไปยังครอบครัวต่อไป

4. จากการวิจัยพบว่าการศึกษาที่ประชาชนส่วนใหญ่ในเขตกรุงเทพมหานคร ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เนื่องจากเห็นว่าเป็นหน้าที่พลเมืองที่ดีและเพื่อรักษาสิทธิของตน ดังนั้นเพื่อให้การรณรงค์การไปใช้สิทธิเพื่อให้ได้ผลนั้น กกต. หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องน่าจะหยิบยกประเด็นนี้ขึ้นมาเพื่อปลูกฝังจิตสำนึกในเรื่องหน้าที่พลเมืองและการรักษาสิทธิ เพื่อให้จำนวนผู้ไปใช้สิทธิเพิ่มมากขึ้นอาจจะโดยการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องกับเยาวชนในสถานศึกษา นำเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน เพราะการปลูกฝังจิตสำนึกต้องใช้ระยะเวลา และเมื่อปลูกฝังตั้งแต่เด็กจะทำให้เป็นพลเมืองที่ดีต่อไป

5. ในส่วนของการเปิดรับข่าวสาร เนื่องจากงานวิจัยนี้พบว่าการศึกษาเปิดรับข่าวสารมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง จึงเห็นควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเน้นหนักการประชาสัมพันธ์ การให้ข้อมูลข่าวสารผ่านทางสื่อต่างๆ เช่นป้าย เอกสารสิ่งพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ รวมถึงสื่อบุคคลด้วย ซึ่งการวิจัยนี้บ่งบอกให้รู้ว่ายิ่งประชาชนเปิดรับข่าวสารทางการเมืองมากเท่าใด ย่อมมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้นเท่านั้น

◆ ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

1. ควรให้มีการทำวิจัยในจังหวัดอื่นๆ อย่างทั่วถึง เพื่อจะได้ทราบถึงปัจจัยที่มีส่วนทำให้เกิดการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนแต่ละท้องที่ว่าเหมือนหรือต่างกันอย่างไร เมื่อทราบปัจจัยที่แท้จริงแล้วก็น่าจะทำให้การรณรงค์การไปใช้สิทธิเลือกตั้งมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. การวิจัยครั้งนี้ศึกษาแต่ผู้รับสาร จึงเห็นควรที่จะทำการศึกษาในส่วนของผู้ส่งสารนั่นคือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือ กกต. เพื่อที่จะได้ทราบบทบาทที่แท้จริงในการพัฒนาทางการเมือง เพิ่มความชัดเจนในการวางแผนกลยุทธ์การใช้สื่อเพื่อการพัฒนาทางการเมือง

3. ควรศึกษาในตัวแปรอื่นเพิ่มเติม ที่นอกเหนือจากงานวิจัยนี้ เช่น กระบวนการสังคม ประกิตทางการเมือง ทศนคติ วัฒนธรรมทางการเมือง เป็นต้น เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาทางการเมือง

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

การปกครอง, กรม. ข้อมูล สถิติและผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 17 พฤศจิกายน 2539. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง, 2539.

กระมล ทองธรรมชาติ. การเมืองการปกครองไทย. พิมพ์ครั้งที่ 1. คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.

จิตติพล ผลพฤษา. อิทธิพลของการรับรู้เหตุการณ์ทางการเมืองที่มีผลต่อพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.

เจตน์ศักดิ์ แสงสิงแก้ว. ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสื่อสารกับกระบวนการสังคมปริทัศน์ทางการเมืองของประชาชนในท้องที่บางชั้น เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.

จุฑาทิพย์ สุขรังสรรค์. พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.

จุมพล รอดคำดี. สื่อมวลชนเพื่อการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.

เจริญญา เจริญสุขใส. การเปิดรับข่าวสารทางการเมือง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยกับการไปใช้สิทธิของเยาวชนในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.

ชัยวัฒน์ รัฐขจร. ความเข้าใจทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณีประชาชนอำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ประเทศไทย, วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.

ชัยอนันต์ สมุทวณิช. การเลือกตั้ง พรรคการเมือง รัฐสภาและคณะทหาร. คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย: สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2524.

จิตกานต์ ธนาไอฟ้า. การสื่อสารกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัย : ศึกษาเฉพาะกรณีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2536.

ปกรณณ์ คุณารักษ์. ความเข้าใจ ทศนคติและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต บัณฑิต วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.

ปรมะ สตะเวทิน. หลักนิเทศศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์, 2533.

พรทิพย์ บุญนิพัทธ์. พฤติกรรมกรเปิดรับสื่อ ความรู้ ทศนคติ และพฤติกรรมกรไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในวันที่ 17 พ.ย. 2539. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

รังสิมา ศิริรังษี. ความสัมพันธ์ระหว่างทศนคติและพฤติกรรมกรลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไป 27 กรกฎาคม 2529 ของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.

วิชัย โฆหารดี. พฤติกรรมกรเปิดรับข่าวสารทางการเมืองในระหว่างกรหาเสียงเลือกตั้ง : ศึกษาเฉพาะกรณีกรเลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อ.เมือง จ.ยโสธร พ.ศ.2530. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.

วิภาดา บุนนาค. ความสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสารกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนใน
ชนบท : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอดอนจานจ.อุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534 .

วิเชียร เกตุสิงห์. คู่มือการวิจัย การวิจัยเชิงปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช
จำกัด, 2532.

สภาผู้แทนราษฎร, สำนักงานเลขาธิการ. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540.
พิมพ์ครั้งที่ 3. กองการประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร: กองการ
พิมพ์, 2543.

สุจิต บุญบงการ. การพัฒนาทางการเมืองของไทย : ปฏิสัมพันธ์ระหว่างทหาร สถาบันทางการเมือง
และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.

อุษา ไหระเรือง. การเปิดรับข่าวสารการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองนักศึกษาระดับบัณฑิต
ศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

ภาษาอังกฤษ

De Fleur, Melvin L. Theories of Mass Communication. New York: David McKay
Company, 1970.

Katz, Elihu and Lazarsfeld, Paul F. Personal Influence: The Part Played by People in the
Flow of Communication. New York: The Free Press, A Decision of Macmillan
Publishing, 1955.

Klapper, Joseph T. The Effects of Mass Communication. New York: The Free
Press, 1960.

Lazarsfeld, Paul F., Berelson, B. and Gaudet, H. Introduction to Mass Communications and Mass Media. Edited by William E. Francois. Ohio: Grid Inc., 1977.

Lerner, David. Communication Systems and Social System. In W. Schramm and D. Roberts (eds), The Process and Effects of Mass Communication. Urbana: University of Illinois, 1971.

Pye, Lucian W. (ed.) Communication and Political Development. Princeton, New Jersey: Princeton University, 1963.

Rogers, Everett M. and Shoemaker, F. Floyd. Communication of Innovation, 2nd ed. New York: The free Press, 1971.

Schramm, Wilber. Mass Media and National Development. California: Stanford University press, 1964.



สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชนในกรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง : แบบสอบถามนี้เป็นข้อมูลเพื่อใช้ในการศึกษาวิจัยเท่านั้น กรุณาตอบข้อมูลให้ครบถ้วน และถูกต้องตรงกับความเป็นจริง เลือกตอบโดยใช้ เครื่องหมาย X ลงในช่องว่าง

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลทั่วไป

ท่านอาศัยอยู่ในเขต.....ซึ่งเป็นเขตเลือกตั้งที่.....

เพศ1. ชาย 2.หญิง

อายุ1) 18-25 ปี 2) 26-35 ปี 3) 36-45 ปี
.....4) 46-55 ปี 5) 56-65 ปี 4) 66 ปี ขึ้นไป

การศึกษาชั้นสูงสุด

.....1) ประถมศึกษา 5)ปริญญาตรี
.....2) มัธยมศึกษา 6)ปริญญาโท
.....3) ปวช 7)ปริญญาเอก
.....4) ปวส 8) อื่น ๆ (ระบุ)

รายได้ต่อเดือน (บาท)

.....1) ต่ำกว่า 5,000 4) 15,001-20,000 7) 30,001-40,000
.....2) 5,001-10,000 5) 20,001-25,000 8) 40,001-50,000
.....3) 10,001-15,000 6) 25,001-30,000 9) 50,000 ขึ้นไป

อาชีพ

.....1) แม่บ้าน 6) ข้าราชการ
.....2) นักเรียน/นิสิต/นักศึกษา 7) พนักงานธนาคาร
.....3) พนักงานบริษัทเอกชน 8) ประกอบธุรกิจส่วนตัว
.....4) พนักงานรัฐวิสาหกิจ 9) อาชีพอิสระ
.....5) เกษียณอายุ 10) อื่นๆ (ระบุ)

ส่วนที่ 2 : การเปิดรับข่าวสารทางการเมือง

กรุณาเลือกคำตอบโดยใช้เครื่องหมาย x ลงในช่องตัวเลขที่หมายถึงความบ่อยครั้งในการเปิดรับข่าวสาร โดยที่ 1 = ไม่เคย 2 = นานๆ ครั้ง 3 = เป็นครั้งคราว 4 = บ่อย 5 = ประจำ

ข่าวสารทางการเมือง	วิทยุ					โทรทัศน์				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
1. การเลือกตั้ง ส.ส.แบบบัญชีรายชื่อและแบบแบ่งเขต										
2. ความเคลื่อนไหวของพรรคการเมืองต่างๆ										
3. นโยบายของพรรคการเมืองต่างๆ										
4. การรณรงค์การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง										
5. การดำเนินงานของรัฐบาล										
6. ความเคลื่อนไหวของกลุ่มที่เรียกร้องรัฐบาล										
7. การประชุมรัฐสภา										
8. การแสดงความเห็นทางการเมืองของสื่อมวลชน										
9. คำอธิบายวิธีการไปใช้สิทธิ										
10.มติคณะรัฐมนตรี พ.ร.บ. กฎหมายใหม่										
11.ข่าวอื่นๆที่เกี่ยวกับนักการเมือง ผู้สมัครส.ส. หัวหน้าคณะ										
12.อื่นๆ ระบุ.....										

ข่าวสารทางการเมือง	หนังสือพิมพ์ รายวัน					หนังสือพิมพ์รายสัปดาห์				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
1. การเลือกตั้ง ส.ส.แบบบัญชีรายชื่อและแบบแบ่งเขต										
2. ความเคลื่อนไหวของพรรคการเมืองต่างๆ										
3. นโยบายของพรรคการเมืองต่างๆ										
4. การรณรงค์การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง										
5. การดำเนินงานของรัฐบาล										
6. ความเคลื่อนไหวของกลุ่มที่เรียกร้องรัฐบาล										
7. การประชุมรัฐสภา										
8. การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองของสื่อมวลชน										
9. คำอธิบายวิธีการไปใช้สิทธิ										
10.มติคณะรัฐมนตรี พ.ร.บ. กฎหมายใหม่										
11.การหาเสียง ปราศรัยของพรรคการเมืองต่างๆ										
12.ข่าวอื่นๆที่เกี่ยวกับนักการเมือง ผู้สมัครส.ส. หัวคะแนน										
13.อื่นๆ ระบุ.....										

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ท่านเคยพูดคุย ถกเถียงในประเด็นทางบุคคลเหล่านี้ บ่อย
ครั้งเพียงใด

กรุณาเลือกคำตอบโดยใช้เครื่องหมายเมืองกับ

หมาย x ลงในช่องตัวเลขที่หมายถึงความบ่อยครั้งในการ
พูดคุย โดยที่ 1 = ไม่เคย 2 = นานๆ ครั้ง 3 = เป็นครั้ง

คราว 4 = บ่อย

5 = ประจำ

ประเด็นทางการเมือง	บุคคลในครอบครัว					เพื่อน/เพื่อนร่วมงาน					หัวหน้างาน/อาจารย์				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
1. การเลือกตั้ง ส.ส.แบบบัญชีรายชื่อ และ แบบแบ่งเขต															
2. ความเคลื่อนไหวของพรรคการเมือง ต่างๆ															
3. นโยบายของพรรคการเมืองต่างๆ															
4. วิธีการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง															
5. การดำเนินงานของรัฐบาล															
6. ความเคลื่อนไหวของกลุ่มที่เรียกร้องรัฐ บาล															
7. การประชุมรัฐสภา															
8. การแสดงความเห็นทางการเมือง															
9. การชักชวนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง															
10. มติคณะรัฐมนตรี พ.ร.บ. กฎหมาย ใหม่															
11. การหาเสียง ปราชัยของพรรคการเมือง ต่างๆ															
12. ข่าวที่เกี่ยวกับนักการเมือง ผู้สมัคร ส.ส. หัวคะแนน															
13. อื่นๆ ระบุ.....															

ท่านพบเห็นประเด็นเหล่านี้ตามสื่อดังกล่าวมากน้อยเพียงใด

กรุณาเลือกคำตอบโดยใช้เครื่องหมาย x ลงในช่องตัวเลขที่หมายถึงความบ่อยครั้งในการพบประเด็นดังกล่าว โดยที่ 1 = ไม่เคย 2 = นานๆ ครั้ง 3 = เป็นครั้งคราว 4 = บ่อย 5 = ประจำ

ประเด็น	สื่อสิ่งพิมพ์ เช่นใบปลิว					ป้ายประกาศ/ ป้ายผ้า					ชบวนแห่/ รถกระจาย เสียง				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
1. การชักชวนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง															
2. การให้ความเข้าใจถึงวิธีการเลือกตั้ง แบบผสม															
3. การหาเสียงของพรรคการเมืองต่างๆ															

คุณาระบุรายการทางการเมืองหรือคอลัมน์วิจารณ์การเมืองในหนังสือพิมพ์ที่ท่าน ชื่นชอบ สนใจ ติดตามมาโดยตลอดในประเด็นที่เกี่ยวกับการเมืองดังที่กล่าวมา

วิทยุ : รายการ สถานี

รายการ สถานี.....

โทรทัศน์ : รายการ.....ช่อง.....

รายการ.....ช่อง.....

หนังสือพิมพ์ : คอลัมน์.....จาก.....

(รายวัน/สัปดาห์) คอลัมน์.....จาก.....

ข่าวสารทางการเมืองที่ท่านได้รับจากแหล่งใดที่ท่านให้ความเชื่อถือมากที่สุด (เรียงลำดับจากความน่าเชื่อถือมากที่สุดด้วยหมายเลข 1 ไปยังลำดับที่มีความน่าเชื่อถือ น้อยที่สุด)

- | | | |
|--------------------|-----------------------|---------------------------|
|1) วิทยุ |4) โทรทัศน์ |7) หนังสือพิมพ์ |
|2) เพื่อน |5) เพื่อนร่วมงาน |8) สมาชิกในครอบครัว |
|3) หัวหน้างาน |6) อาจารย์ |9) อื่นๆ (ระบุ)..... |

กรุณาเลือกคำตอบโดยใช้เครื่องหมาย x ลงในช่องของความบ่อยครั้งที่ท่านพบเห็น

ประเด็น/วัตถุประสงค์/ตอน	ความบ่อยครั้งในการรับ				
	ไม่เคย	1-2 ครั้ง	3-4 ครั้ง	4-5 ครั้ง	มากกว่า 5
เอกสารสิ่งพิมพ์					
- ให้ความเข้าใจวิธีการเลือกตั้ง					
- วิธีการลงคะแนนเสียง					
- วิธีการตรวจรายชื่อ					
- เชิญชวนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง					
- เอกสารแนะนำตัวผู้สมัคร ส.ส. ของเขตเลือกตั้งของตนเอง จัดทำโดย กกต.					
โปสเตอร์					
- รณรงค์ให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง					
- ให้ความเข้าใจวิธีการเลือกตั้ง					
วิทยุ					
- รายการสาระสารพันกับสถาบันพระปกเกล้า คลื่น FM.87.5 MKH.					
- Spot เชิญชวนให้ไปใช้สิทธิ FM.91 MKH.					
- Spot เชิญชวนให้ไปใช้สิทธิ FM.96 MKH.					
- การเชิญชวนให้ไปใช้สิทธิและวิธีการเลือกตั้งจากรายการวิทยุอื่นๆ					
- ให้ความเข้าใจวิธีการเลือกตั้ง (กา 2 ใบ)					
- บอกวิธีการไปลงคะแนนเสียง					
- รณรงค์ป้องกันการซื้อเสียง					
โทรทัศน์					
- การตรวจรายชื่อ "ตอนลุงสมาน"					
- ตอนบัตรสำคัญ					
- ตอนเชิญชวนผู้มีสิทธิไปตรวจรายชื่อ					
- ตอนประชาชนจะไปเลือกตั้ง					
- ให้ความเข้าใจวิธีการเลือกตั้ง (กา 2 ใบ)					
- บอกวิธีการไปลงคะแนนเสียง					
- รณรงค์ป้องกันการซื้อเสียง					
- เด็กจุก กับพ่อ แม่					
- สื่อพื้นบ้านโดยเป็นการเชิญชวนและบอกวิธีการเลือกตั้ง เช่น การรำนโนรา					
- บอกวิธีการเลือกตั้ง (ตอนจบรูปอนุสาวรีย์ประชาธิปไตยลงมา)					

ประเด็น/วัตถุประสงค์/ตอน	ความบ่อยครั้งในการรับ				
	ไม่เคย	1-2 ครั้ง	3-4 ครั้ง	4-5 ครั้ง	มากกว่า 5 ครั้ง
- บอกวิธีการเลือกตั้ง โดยนักร้องสาวนิโคล เทริโอ (กา 2 ใบ)					
โรงภาพยนตร์					
- เด็กจุก กับพ่อแม่					
- บอกวิธีการเลือกตั้ง (ตอนจบรูปอนุสาวรีย์ประชาธิปไตยลอยลงมา)					
ป้ายผ้า					
- เชิญชวนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง					
- ให้ความเข้าใจวิธีการเลือกตั้ง (กา 2 ใบ)					
- บอกวิธีการไปลงคะแนนเสียง					
Bill Board					
- ป้ายนับวันถอยหลังวันเลือกตั้ง ที่ย่านอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ					
เสื้อยืด					
- เสื้อที่เขียนว่า "พลังเสียงสร้างชาติ"					

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 3 : ความเข้าใจวิธีการเลือกตั้ง

กรุณาเลือกคำตอบที่ถูกต้องโดยกากบาท X หน้าข้อที่ท่านเห็นว่าถูก

- 1) ประเทศไทยจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขึ้นครั้งล่าสุดในปีใด เมื่อไร
 - ก) 6 มกราคม 2544
 - ข) 10 มกราคม 2544
 - ค) 16 มกราคม 2544
- 2) เมื่อเข้าคูหาเลือกตั้ง จะได้รับบัตรเลือกตั้งทั้งหมดกี่ใบ
 - ก) 1 ใบ
 - ข) 2 ใบ
 - ค) 3 ใบ
- 3) หน่วยงานที่คอยพิจารณาตรวจสอบคุณสมบัติที่ถูกต้องของผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งคือ หน่วยงานใด
 - ก) กตส.
 - ข) กกต.
 - ค) กตค.
- 4) จำนวน ส.ส.ที่ได้รับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตทั่วประเทศมีทั้งหมดกี่คน
 - ก) 100 คน
 - ข) 400 คน
 - ค) 500 คน
- 5) จำนวน ส.ส. แบบบัญชีรายชื่อที่ได้รับเลือกตั้งทั่วประเทศมีจำนวนทั้งหมดกี่คน
 - ก) 100 คน
 - ข) 400 คน
 - ค) 500 คน
- 6) ในแต่ละเขตเลือกตั้งของกรุงเทพฯ นั้น จำนวน ส.ส.แบบแบ่งเขตที่ได้รับการเลือกตั้ง มีจำนวนเท่าไรต่อหนึ่งเขตเลือกตั้ง
 - ก) 1 คน
 - ข) 2 คน
 - ค) มีจำนวนไม่แน่นอน
- 7) ข้อใดกล่าวได้ถูกต้อง
 - ก) หมายเลขของผู้สมัครรับเลือกตั้งที่สังกัดพรรคการเมืองเดียวกัน มีหมายเลขเดียวกันทั้งหมด
 - ข) หมายเลขของผู้สมัครรับเลือกตั้งที่สังกัดพรรคการเมืองเดียวกัน มีหมายเลขที่ต่างกัน
 - ค) หมายเลขของผู้สมัครรับเลือกตั้งที่สังกัดพรรคการเมืองเดียวกัน แบ่งตามผู้สมัครแบบแบ่งเขตและแบบบัญชีรายชื่อ

- 8) หากท่านพบว่าชื่อของท่านได้ตกลงไป ไม่มีสิทธิในการเลือกตั้ง ท่านสามารถยื่นคำร้องขอเพิ่มชื่อต่อนายอำเภอหรือปลัดเทศบาล ก่อนวันเลือกตั้งกี่วัน
- ไม่น้อยกว่า 10 วัน ก่อนวันเลือกตั้ง
 - ไม่น้อยกว่า 30 วัน ก่อนวันเลือกตั้ง
 - ไม่น้อยกว่า 45 วัน ก่อนวันเลือกตั้ง
- 9) ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 76 กำหนดว่าให้นำคะแนนจากบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองที่ได้รับคะแนนน้อยกว่าร้อยละเท่าไรของจำนวนคะแนนที่นับได้ทั้งหมด หักออกโดยไม่นำมารวมคำนวณสัดส่วนผู้สมัครรับเลือกตั้ง
- ร้อยละ 1
 - ร้อยละ 5
 - ร้อยละ 10
- 10) ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่สามารถยื่นหลักฐานใดต่อไปนี้ มาขอใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้ง
- บัตรประชาชนประจำตัวที่หมดอายุ
 - ใบรับคำขอมีบัตรหรือเปลี่ยนบัตร(ใบเหลือง) ที่ติดรูปถ่ายและประทับตราเจ้าหน้าที่
 - ใบอนุญาตขับรถ
- 11) หาก ส.ส. แบบแบ่งเขตได้รับเลือกเป็นรัฐมนตรี จะเป็นอย่างไร
- ครบทั้งสองตำแหน่งคือเป็นทั้ง ส.ส. ของเขตและเป็นรัฐมนตรี
 - ตามรัฐธรรมนูญนั้น ส.ส. แบบแบ่งเขตไม่มีสิทธิได้รับเลือกเป็นรัฐมนตรี
 - เขตที่ ส.ส. นั้นๆ ได้เป็นรัฐมนตรี ต้องมีการเลือกตั้ง ส.ส. ขึ้นมาใหม่
- 12) ในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ต้องทำเครื่องหมายใด
- เครื่องหมายถูก
 - เครื่องหมายวงกลม
 - เครื่องหมายกากบาท
- 13) การเลือกตั้ง ส.ส. ในปีนี้ เป็นการเลือกตั้งแบบใหม่ที่แตกต่างจากปีก่อนๆ อย่างไร
- ส.ส. ที่ได้รับการเลือกตั้งประกอบด้วย ส.ส. จากระบบบัญชีรายชื่อและแบบแบ่งเขต
 - จำนวน ส.ส. มีมากขึ้นกว่าเดิม
 - ถูกทั้งสองข้อ
- 14) หากท่านไม่ไปเลือกตั้ง และไม่ได้แจ้งเหตุ จะต้องเสียสิทธิต่างๆมากมาย แต่ข้อใดไม่ใช่สิทธิดังกล่าว
- สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็น ส.ส., ส.ว. ,ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น
 - สิทธิในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งครั้งต่อไป ไม่ว่าจะ เป็น ส.ส., ส.ว., ผู้บริหาร และสมาชิกสภาท้องถิ่น

- ค) สิทธิยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกตั้ง ส.ส., ส.ว., ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น
- 15) เจ้าบ้านสามารถนำหลักฐาน ทะเบียนบ้านมาแสดงให้ถอนชื่อบุคคลที่ปรากฏชื่อในบัญชีผู้มีสิทธิเลือกตั้งว่าอยู่ในทะเบียนบ้านของตน แต่ที่จริงแล้วไม่ได้อยู่หรืออาจขอให้เพิ่มชื่อบุคคลที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านได้จนถึงเมื่อไร
- ก) ไม่น้อยกว่า 10 วัน ก่อนถึงวันเลือกตั้ง
 - ข) ไม่น้อยกว่า 15 วัน ก่อนถึงวันเลือกตั้ง
 - ค) ได้จนถึงวันเลือกตั้ง
- 16) ขั้นตอนในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ข้อใดต่อไปนี้เป็นเรื่องลำดับได้ถูกต้อง
- ก) พิมพ์ลายนิ้วหัวแม่มือขวา บนต้นขั้วบัตรทั้ง 2 ใบ ,
ยื่นบัตรประจำตัวประชาชนและลงลายมือชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ,
รับบัตรเลือกตั้ง 2 ใบ คือบัตร “บัญชีรายชื่อ” และ บัตร “แบ่งเขต”
 - ข) เข้าคูหากากบาทเลือก ส.ส. เพียงหนึ่งหมายเลขในบัตร “แบ่งเขต” และ กากบาทเลือกพรรคเพียงหนึ่งพรรคในบัตร “บัญชีรายชื่อ” ,
นำบัตรทั้งสองใบที่กากบาทแล้วหย่อนลงในหีบบัตรที่ละใบด้วยตนเอง ,
ตรวจลำดับที่ของตนในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
 - ค) ตรวจลำดับที่ของตนในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ,
ยื่นบัตรประจำตัวประชาชนและลงลายมือชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ,
พิมพ์ลายนิ้วหัวแม่มือขวา บนต้นขั้วบัตรทั้ง 2 ใบ

ส่วนที่ 4 : การมีส่วนร่วมทางการเมือง

ท่านได้ไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ส.ส. เมื่อวันที่ 6 มกราคมที่ผ่านมา หรือไม่

.....ใช้สิทธิ

.....ไม่ใช้สิทธิ

กรุณาเลือกคำตอบโดยใช้เครื่องหมาย x ลงในช่องตัวเลขที่หมายถึงความบ่อยครั้งในการพบประเด็นดังกล่าว โดยที่ 1 = ไม่เคย 2 = นานๆครั้ง 3 = เป็นครั้งคราว 4 = บ่อย 5 = ประจำ

การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง	ความบ่อยครั้งของการมีส่วนร่วม				
	1	2	3	4	5
1. ร่วมฟังการอภิปรายหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งตามที่ต่างๆ					
2. ชักชวนผู้อื่นให้ไปใช้สิทธิ					
3. พุดถึงประเด็นทางการเมืองอย่างไม่เป็นทางการ					
4. ไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งที่ผ่านมา (ส.ว., ส.ก., ผู้ว่าฯ)					
5. เป็นผู้สนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้ง					
6. ร่วมชุมนุม เดินขบวน เพื่อประท้วงหรือเรียกร้องจากรัฐบาล					
7. ร่วมลงชื่อสนับสนุนหรือคัดค้านรัฐบาล					
8. เป็นผู้ที่ทำงานให้ผู้สมัครรับเลือกตั้ง เช่น แจกใบปลิว					
9. แสดงความคิดเห็นทางการเมืองผ่านสื่อมวลชน					
10. ติดตามการอภิปรายของผู้สมัครผ่านสื่อมวลชน					
11. เข้าไปแสดงความคิดเห็นทางการเมืองใน web site ต่างๆ					

กรุณา ✓ หน้าข้อความที่ตรงกับตัวท่านมากที่สุด

1. ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพฯ เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 2543 ที่ผ่านมาหรือไม่
1) ไป2) ไม่ไป3) ไม่มีสิทธิ
2. ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาเมื่อวันที่ 4 มีนาคม 2543 ที่ผ่านมาหรือไม่
1) ไป2) ไม่ไป3) ไม่มีสิทธิ
3. ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพ และสมาชิกสภาเขต เมื่อวันที่ 26 เมษายน 2541 ที่ผ่านมาหรือไม่
1) ไป2) ไม่ไป3) ไม่มีสิทธิ
4. จากการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ 6 มกราคมที่ผ่านมา นั้น ถ้าท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ท่านไปเพราะเหตุใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ สำหรับท่านที่ไม่ได้ไปเลือกตั้ง กรุณาข้ามไปตอบข้อ 5)
1) เป็นหน้าที่พลเมืองที่ดี2) ถูกบังคับ / ถูกจ้างวาน3) มีผู้ชักชวน/ขอร้อง
4) ว่าง5) มีจิตสำนึก6) ต้องการมีส่วนร่วม
7) ขึ้นชมพรรคการเมือง8) ขึ้นชมผู้สมัครรับเลือกตั้ง9) อยากได้รัฐบาลที่ดี
10) ขึ้นชมผู้สมัครในระบบบัญชีรายชื่อ11) เพื่อรักษาสิทธิของตน
11) อื่นๆ (ระบุ).....
5. สำหรับท่านที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. ในวันที่ 6 มกราคมที่ผ่านมา นั้น ท่านไม่ไปด้วยเหตุผลใด
1) ขี้เกียจ / เสียเวลาเปล่า2) ไม่อยู่ในพื้นที่ในวันเลือกตั้ง3) ไม่มีเวลากว่า
4) ไม่สะดวกในการเดินทาง5) ไม่เห็นประโยชน์ของการเลือกตั้ง6) ลืม
7) เบื่อหน่ายพฤติกรรมของนักการเมือง8) ไม่สนใจการเมือง
9) ไม่เห็นด้วยกับระบบเลือกตั้งแบบผสม10) ไม่มีสิทธิออกเสียง
11) ไม่มีผู้สมัครที่พอใจ 12) อื่นๆ (ระบุ).....
6. การตัดสินใจเลือกผู้สมัครแบบแบ่งเขต ท่านพิจารณาจากสิ่งใด
1) สังกัดพรรคการเมือง 2) ตัวผู้สมัคร
3) นโยบายพรรค4) ไม่ออกเสียง

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาว นิลุบล ใจอ่อนนุ่ม เกิดวันที่ 19 พฤษภาคม 2513 ที่เขตพระนคร จังหวัด กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาปริญญาตรี ครุศาสตรบัณฑิต (มัธยมศึกษา : อังกฤษ-ฝรั่งเศส) จาก จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2533 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตรพัฒนการ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปี พ.ศ.2542 ปัจจุบันทำงานตำแหน่งเลขานุการบริการ หน่วยงานบริหารสินเชื่อพิเศษ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สำนักงานใหญ่



สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย